

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De fide, spe, charitate - Cod. Ettenheim-Münster 200

Lugo, Juan

[Köln, Rom], 1635

Tractatus de charitate

[urn:nbn:de:bsz:31-117176](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-117176)

TRACTATUS DE CHARITATE DISPUTATIO I

De essentia Charitatis.

Charitatis tam actualis quam habitualis essentia potissimum derivatur ab ex ordine de obiecto formali de quo imprimis agendum est, & obiter colligimus charitatis unitatem, & an sit vera amicitia cum Deo.

SECTIO I

De obiecto formali Charitatis.

Supponenda est primo distinctio obiecti saepe tradita in superioribus in materiale & formale, materiale est in quo non proprie de se apparet, formale vero est illud quod se tendimus. Supponendum quoque in amore benevolentiae duplex est obiectum, alterum est cui amamus bonum & hoc terminat proprie benevolentiam seu amicitiam; alterum est bonum quod amamus, nam ut quando desidero Petri unitatem, sanctas & obiectum quod, Petrus vero est obiectum seu frater cui. deinde volo etiam media ad ponendam illam unitatem qua media amantur etiam in se, & de se unitatem.

Hinc supponitis in virtute charitatis potius distinguenda haec via obiecti unitatis obiectum seu finem cui, hic est ipse Deus quem charitas amat & cui vult bona, deinde datur obiectum quod amatur & hoc sunt diversa bona quae potius velle Deo; aliqua intrinseca quales est beatitudo infinita & aliae affectiones intrinsecae Dei, & quibus charitas gaudet; alia vero sunt extrinseca Deo quales est gloria, fides Dei seu Dei gloria augeatur inter homines & angelos;

denig

Deus potius velle alia ut videtur ad hanc Dei glorificationem qua-
les, et exhortationes, conaciones, bona exempla, et hinc similia, quae
omnia charitas vult ut videtur ad illum finem.

Loquendo ergo de obitu finali charitatis res conveni-
unt et bonitatem infinitam Dei, quod videtur supponere pro actu
S. Thomas in 2° 2^a 2^a art. 2° in corpore. Iam probat charita-
tem esse specialem virtutem, ex eo quod hinc specialis obitu nempe bonum
in quantum est obitu beatitudinis. videatur Suarez in 2° 2^a
dis. 1. sect. 2. et alij recentiores, qui res in hoc ab eo velle discretionem
conveniunt. Iam est et aliqua difficultas de sensu S. Thomae, dum
docet obitu charitatis esse bonum in quantum est beatitu-
dinis obitu, nam videtur in hoc confundere charitatem cum ha-
bitu spei, vel cum amore concupiscentiae, qui tendit in Deum prout
est vera beatitudo obitua seu bonum, prout quod idem non est verita-
tiam charitatis, quae non querit quae sua sit, sed ab eo vult respectu ad
proprium commodum diligit Deum, quod Deus in se est infinitus bonus
etiam non est futurus bonus.

Ad hoc quod facile est mentem S. Thomae aliam esse scilicet
obitu charitatis esse bonitatem divinam, illam, inquam, quam
Deus in se habet et per quam labat appetitum beatum et beat affectus,
quod sicut ad beatitudinem requiritur bonitas infinita quam Deus habet,
ita charitas movetur a sola bonitate infinita quam Deus habet, quae
sicut facit in illum admirabilis affectum proprium: eum quod bonus
Israel Deus, ita movet ad nobilissimum charitatis affectum quae
in omni bonitate non elicitur.

Contra hanc sententiam et veram doctrinam dux potest occu-
rere difficultates quae videntur sequi ex principijs positis. prima
est obitu finale charitatis non est solam bonitatem divinam, nam
sicut Deus solo sit finis cui, et per consequens ipse solo ametur amore
benevolentiae per charitatem, non tamen est ipse solo finis qui se obitu quod
amatur, nam per charitatem, ut videtur, non volumus Deo sua
bona intrinseca sed etiam multa bona extrinseca, quales et glorificationes
et sanctificationes sui nobis, et quidem haec non videntur esse obitu finale
charitatis sed finale, primo quia haec non amantur ut media ad alium
finem sed ut finis, ad quem ordinantur ad alia media, volumus et
conversionem in pacem, retributionem haereticorum, peccatorum cor-
rectionem, ut Deus glorificetur, hanc a Dei gloriam in referimus
in alium finem, sed omnia referimus ad Dei gloriam et hinc gloria
amatur ut finis seu cuius gratia. deinde eodem modo volumus Deo
hanc glorificationem, sicut desideramus a multis sanctitatem vel honorem,
hanc a.

hoc a. n. amamus ut media, nam honor vel sanctitas n. comparatur 96.
in ordine ad amicum ut medium ad finem, sed ut finis glori ad finem
sui, mediana vero comparatur in ordine ad sanctitatem ut medium
ad finem. Et charitas n. amat hanc gloriam dignam ut medium
ut ut finem, & per consequens n. miseret sed foaliter. ex hoc a.
fieri videtur primo obitu foale charitatis n. ee. vnicum, sed plura
sicut vult ee plura bona extrinseca qua Deo possunt velle. ex
affectu charitatis. Deo charitatem n. ee vnicam & simpliciem,
virtutem, ad plures secundum diversitatem bonorum qua possunt
Deo foaliter velle tanquam fines, nam sicut e daretur habitus
acquiritur quo volo vult sanctitatem, ab eo quo volo michi honorem
vel doctrinam aut aliud bonum ipse ducendum, ita videtur poe
distingui habitus quibus volumus Deo bona intrinseca vel bona ex-
trinseca creaturae differunt plusquam ipse inter se.

Proterius difficultatis explicatio aduersus motum e moti-
uum voluntatis appellari illud qd impellit voluntatem ad motum,
voluntas ee per actionem motus se intentionaliter mota proiectio-
nis, quo quasi egreditur extra se. et est ad coniungendum se cum
obitu amato, in quo sensu dici solet illud frater, sed se obitu, volun-
tatem vero tenere ee obitu, vnta illud etiam vulgare. hanc magis
ee ut amat quem obi. frat, obi. e. e cor tuam, id e, amor, hanc
e thesaurus tuus. ut igitur voluntas eat ad obitu mouetur a boni-
tate obitu qua voluntatem quam resertem e quietam excitat e mouet
ut egredietur ex propria domo, sicut e contra malitia obitu mouet
ebiam voluntatem ut fugiat e relinquat obitu qui etiam e motus
intentionalis per motum fuga, e deo bonum e malum vtrum e
motuum voluntatis, id e. qd ea us vi mouet alluciendo vel fugando
voluntatem ut prosequatur vel ut fugiat obitu.

Subi. hoc a. motiua n. tota ag moueat, aliud e. e
motuum principale, aliud minus principale. exempli gratia
qui amat Petrum ob eius doctrinam e virtutem desiderat etiam
illi sanctitatem, sed interueniunt motiua ad hoc desiderium car-
at bonitas Petri qua ipsum reddit amabilem, e bonitas etiam
sanctitatis. coeterum bonitas Petri e motuum principales,
bonitas vero sanctitatis e motuum minus principale. rdo diff-
rentie e, qa bonitas Petri etiam independenter a bonitate sanctitatis
excitant voluntatem ut mouetur et tenderet ad coniungen-
dum se intentionaliter cum Petro bono, bonitas vero sanctitatis
mouet e dario, hoc e, voluntatem iam motam a bonitate Petri
mouet ut se coniungat affectiue. cum sanitate Petri, qui e
motus

motus diarius e' nung' principalis, q' h'et sanitas n' amet
vt rationem sed vt finis qui, eius tñ amor n' inuenit volunta-
tem quietam sed motam iam e' querentem aliquid extra se,
nempe Petrum quem amat, etiam si bonitas satisfactis n' adhee-
ret; e contra vero n' amat sapientiam Petri nisi moueretur
a bonitate ipsius Petri, nam h'et pot' e' alius affectu qui fer-
retur in sapientiam Petri videndo in ipsa quo vellem Petrus e'
sanum n' q' Petrus sit sapiens vel bonus, sed q' bonum hoc q' e'
Petrum bene valere videndo in ipso, nunt' tñ in eam posito
n' ita amo sanitatem Petri vt sitam in illa sed relative ad aliud
in quo vltimo vitam, volo e. sanitatem Petri q' Petrus e' sa-
piens vel honestus ne h'et aliquam bonitatem quam vltimo
amo, e' in qua vido, e' h'et dicitur motum principalis, q'
sicut in ipsa vltimo vidit voluntas, sic ipsa e' primam
mouens, coetera vero mouens diarius e' dependenter ab illo
primo, atq' ideo h'et n' sit media, videtur tñ aliquomodo e'
ob'cti m'ale, quatenus n' amantur absolute sed relative. e' de-
pendenter ab alio q' absolute, e' magis amatur per eadem
actum.

Ex hac doctrina inferitur iam solutio difficul-
tatis propoita, amantibus e. caritatem habere multo ob'cti
f'ilia diaria, negamus tñ habere plusquam vnam ob'cti f'ile
primarium scilicet bonitatem infinitam Dei, coetera e. q'ia
charitas vult Deo h'et n' oia amantur vt media, oia tñ amantur
relative, e' dependenter ab illa infinita bonitate, Deo in qua
vltimo vidit charitas e' quam vltimam amat absolute, e' indepen-
denter ab o' alio bono, ideo namq' vult Deo gloriam externam
e' honorem apud hoies, q' Deus tñ se e' infinitus, bonus e' q'ia q'us
e' perfectus, ideo amabilissimus in seipso, ex quo p't solutio ad pri-
mam illam factam in ep'.

Ad 2am vero negamus illam pluralitatem ob'cti f'iles
diary sufficere ad infinitatem habitus charitatis, ad exemplum
vero de diuinitate habitum quibus volo mihi sanitatem vel ho-
nozem aut doctrinam. Et illa tunc n' e' motus diarius sed
primario. pro quo aduerte discrimen magna inter amorem
quo volo mihi doctrinam, e' amorem quo volo eam amice, nam
primus amor n' h'et pro motus aliam bonitatem nisi bonitatem de-
trine, non enim amo non bonus, et tamen amo mihi
bonum, non quia ego bonus, sed quia illud e' mihi bonum,
sistit

videtur ergo ille amor in bonitate doctrinae tanquam in unica 97.
et ultima bonitate, quae movet ad illam affectum, quando vero amo-
doctrinam amicus, non videtur affectus in bonitate doctrinae tanquam
in unica et ultima bonitate, quae movet ad illum affectum, sed
refert illum ad bonitatem quam amo in amico et ex eorum conglu-
centia sum erui amicus. hinc est vicium habitum amicitiae boni-
tatis ad volendo amico diversa bona, plures vero habitus diversos
ad volenda nobis eadem diversa bona. Charitas ergo quae est amicitia
erga Deum consistit ultimo in bonitate, ⁱⁿ creatura Dei, ut videmus, non debet
diversificari ex pluralitate bonorum quae volumus Deo.

Adverte tamen amorem quod dicitur amorem quo desi-
deramus nobis sanitatem habere, in bonitate sanitatis tanquam
in ultimo motivo, nos non dicere quod simpliciter videtur in illa tan-
quam in ultimo magis amato, magis est amamus nos quam sanitatem,
sed cum amare sit velle bonum et nobis velle bonum sanitatis,
magis amamus nos quam sanitatem, non tamen movet nos bonitas nostra
ad illum amorem, ut diximus, sed bonitas sanctorum quae est princi-
pale et totale motivum licet non sit principale obiectum amatum, et ideo
amor congruentiae, quo desideramus nobis Deum, non est actus theo-
logicus affectus sed intellectus, quod licet habet bonitatem Dei pro motivo o-
bjecti, non tamen videtur in illa tanquam in obiecto magis amato, sed in
nobis ipsi quos per illum alium magis amamus licet non moveamur
a bonitate nostra ad illum amorem.

Contra hanc solutionem obijci potest quod Deus non amat se,
ex motivo charitatis, sicut charitas nostra amat ipsum Deum. Res-
pondetur: quia amor quo volo michi sanitatem est quo volo eam amice
non habet eam motivam formalem principalem, ut diximus, quia primus amor videtur
in bonitate sanitatis, de quo vero in bonitate amici et simpliciter
amor quo Deus amat tibi gloriam extrinsecam, et amor quo nos
eamdem gloriam volumus Deo, non habet eam motivam formalem princi-
palem, sed primus amor videtur in bonitate gloriae, de quo vero in boni-
tate infinita Dei.

Respondeo secundo: quia licet possit homo amare tibi sanitatem
quod dicitur in bonitate sanitatis, quod est velle tibi sanitatem quod
bonitatem, sapientiam, et honestatem quam homo ipse homo per se
sicut amatur ab alijs, sic etiam amatur se ipse a seipso, et tunc
amor quo sequitur amat homo habebit eam motivam formalem
quo amatur ab alijs. Deus itaque cum dicat in se infinitam
bonitatem infinitam amabilem amat se ipsum quod dicitur in
bonitatem, et pro hanc bonitatem amat tibi illa bona extrinsecam
qui

qui amor h[ic] idem motuum finale principale. q[uo]d h[ic] charitas
perata qua amatur Deus ad ho[m]ines.

Hanc doctrinam, quam olim hoc ip[s]e in loco tradidi,
inveni postea apud P. Krongh disp. 13. de spe act. 1. parvis
mutatis, & leuatis sum. q[uo]d viro docto eadem inuenerunt mens,
eam t[ame]n late & acriter talis no[m]i[n]e impugnat nouissime P. Krongh
disp. 7. de h[ic] scit. 2. subtractione 13. cuius arg[um]ta breuiter dis-
soluimus.

Primo ergo opponit num. 14. q[uo]d dicitur rationi
horem n[on] amare seipsum quando vult tibi bonum, sed solum
amare illud bonum q[uo]d tibi vult. Res certe, P. Krongh dicit
& expresse dicit num. 6. ip[s]em horem se obiectu[m] amatum, & res
& dicit, q[uo]d ille amatur cui volumus bonum q[uo]d bonum eius e[st], q[uo]d
ergo volo mihi doctrinam q[uo]d bonum meum e[st], vix amo me per
illam actum. ideo ego dixi me quidem esse obiectu[m] solum amatum,
sed magis amatum quam bonum illud q[uo]d mihi volo, motuum t[ame]n
amoris n[on] semper esse bonitatem quam in me ip[s]o inueniam, q[uo]d
absq[ue] eo motu possum velle mihi bonum, sed motuum esse boni-
tatem illius rei quam mihi volo, motuum e[st]. e[st] q[uo]d exortas
& mouet voluntatem quae prius quiesca[ta] erat, tunc a. q[uo]d me
ip[s]um mouet e[st] bonitas doctrinae v. g. e[st] contra vero quando
a amico volo doctrinam n[on] e[st] bonitas doctrinae q[uo]d me primum mouet
tam e[st] prius mouerat me bonitas amici ad eum amandum, &
ideo illam amo etiam n[on] proposita bonitate doctrinae, doctrinam
vero n[on] volo amico meo proposita bonitate amici, haec ergo e[st]
falsa primo e[st] principia[m] amatur & mouet. unde absurda,
quia quae contra illam doctrinam infero praedicte author n[on] est
ad rem, neq[ue] e[st] negamus ho[m]i[n]em se verissime amare quando
vult tibi salutem, & multo magis q[uo]d Deus amet se affectu[m] meo
quando vult tibi gloriam intrinsecam, sed negamus horem mo-
ueri semper a bonitate, quae in se videat[ur] ad volendum tibi bo-
num, n[on] e[st] e[st] necesse q[uo]d velit tibi bonum q[uo]d iam bonu[m] e[st] sed
ut bonus sit. Deus a. n[on] solum e[st] obiectu[m] a matuum per motuum
etiam sui amoris, neq[ue] e[st] negamus t[ame]n etiam p[ro]p[ri]e horem inueniri
a sua bonitate ad diligendum se e[st] volendum tibi aliud bonum
sed diuini n[on] semper id e[st] necessarium, Deus a. qui ab in finem
sua bonitate necessitatur ad amandum se mouetur etiam ab
eadem bonitate, absq[ue] ideo e[st] obiectu[m] amatum simul e[st] motuum sui
amoris.

2do dicit num. 15. q[uo]d n[on] bene arguitur ex
eo q[uo]d

eo qd nā aliter amamus aliq obēta id fieri abq motu bonitatis
 cognita in nobis, Deus e. & angelis et necessario amant sicut e.
 beati necessario amant Deum, & th ille amor n̄ fit abq bonita-
 te cognita in nā ipsa quā p̄natur. R̄ n̄ bene argui ex ne-
 cessitate amoris qd n̄ abq bonitate cognita in persone qua
 amatur neq id intendi in illo argto, sed ex corp̄ aliqut n̄ in
 idigeat habitu ad amandum sed p̄vob fatentur corūter Theologi
 qd n̄ n̄m̄m nā sua propendit ad illud amorem, inde colligi
 n̄ requiri cognitionem bonitatis proprie, qd habitus acquisitus ad
 alia obēta amanda, ut ruggano, n̄ spēs bene ordinate illis volun-
 tatis, quā spēs, qd n̄ requirit ad amorem n̄m̄, hinc fit n̄ exigi
 habitum ad eum amorem, & in hoc sentu dicim̄, hōem scripura
 nā aliter amare, hoc ē, abq alia cognitione aut spēs sua boni-
 tatis.

Contra hoc fā arguit 3tio. qd nemo p̄ amari nisi
 ut bonus, alioquin si p̄m̄ me amare e velle, mihi bonum
 n̄ cognita illa bonitate in me qua moueat, sic etiam potem amare
 Petrum e velle illi bonum n̄ cognita in illo bonitate quae me moueat,
 nulla e. si differentia vā probabilis assignari; hoc e precipuum
 fundam̄ contra hanc doctrinam.

Pro solutioe adverte, amare idem ē qd velle, bon-
 num alicui, hinc a. aliter respicit duo obēta, videlicet illum cui
 bonum volumus, & bonum ipsum volitum. obēta cui volumus
 bonum ē obēta principalis & magis proprie amatur, bonum vero
 ē obēta volitum & magis quidem proprie, sed th simpliciter & vere
 amatur, & in hoc debet semper apparere p̄o boni ut p̄imus illud
 nobis vel aly velle. in obēto. a. cui bonum volumus si sit ordinan-
 tum ab amate debet etiam apparere bonitas ut ametur p̄ se,
 si vero sit idem amans n̄ e. necesse, licet pot̄ apparere & mouere,
 ut diximus.

Ratio differentie desumitur ex ipsa nā amoris
 qui ex se tendit ad coniungendam amantem cum obēto volun-
 tatis qd ē bonum, nam n̄vob per illud tractim̄ venim̄ ad nos,
 sic per affectum ferimur ad bonum ut nos cum illo uniam̄ &
 coniungamus. hinc fit ut affectus n̄ tendat ab obēta voluta nobis
 vel aly nisi appareant bona, qd per affectum volumus cum illis
 coniungi qd n̄ vellemus si n̄ eant bona. similiter quādo amicum
 aliquem & ei volumus bonum n̄ solum coniungimus per affectum
 cum bono illo voluto, sed multo magis cum amico cui illud volumus,
 n̄ e. aliter volumus illud bonum coniungere nobiscum nisi medio
 amico

amico quem prius coniungimus nobis per affectum & medio illo
coniungimus nobis illud bonum quod volumus amico. requiritur
ergo bonitas cognita in amico ut velimus coniungi cum ipso,
non possumus enim tendere per affectum ad coniungendum nos cum eo
quod extra nos nisi in eo appareat ratio boni, quae nos ad nexum
& ^{coniunctionem} alliciat. quando vero mihi mihi volo hono-
rem v. g. a mo iudice meo cui volo illud bonum honoris, non tunc
requiritur cognitio bonitatis nisi in honore volito, quo me
per affectum coniungo, non in me, quia per illum affectum non ap-
peto coniunctionem aut nexum cum aliquo bono praeter honorem
quem mihi volendo eo ipso coniungo. illum affectum meum
ad coniungendum est illud meum non indigeo alio medio quando
illum mihi volo, sicut indigeo quando illum volo amico, quem
propterea oportet prius coniungere meum cum ipso ut medio
illo coniungat meum res volitae, ideo requiritur bonitas
in utroque scilicet in amico & in honore, non vero quando volo in me
aut honorem mihi.

Ita abiter adverte regulam illam non esse videndam quod
quando volo bonum alteri necesse est apparere bonitatem in eo cui
illud bonum volo, sed quod quando volo bonum mihi non apparet bonitas
motiva in meo, ut res est. Ita pars est aliquando est falsa, quia ali-
quando non me movet bonitas Petri ad volendum illud bonum, sed con-
tra movet me bonitas mea ad volendum eorum bonum mihi.
prima pars est vera, quia ille qui ex affectu erga bonum castitatis se-
cundum se desiderat quod Petrus renunciet tentationi contra castitatem,
non semper movetur ex affectu amicitiae erga Petrum quem diligit
quia eius merita aut bonitatem, sed potest moveri ex affectu
erga bonam castitatem quod amat quod genus castitatis bonitatem,
et tunc desiderat per illud bonum a parte rei & coniungit se per
affectum cum illo bono utroque alio medio, est tunc Petrus nec
motivum principale, imo nec obiectum proprie & directe amatum
per illum actum, sed sola bonitas castitatis est quae movet eum
proprie, amatur. tunc ergo solum requiritur bonitas in Petro
cui volumus bonum quando id volumus ex affectu erga ipsum
Petrum secundum se, quod in predicto casu non procedit.

Secunda vero pars, quod videtur potius contra moveri ad
a bonitate, quae apparet in nobis ad volendum nobis bonum, procedit
ex exemplo supra dicto Dei amantis se ex motiva sua infi-
nita bonitatis, ideo volentis sibi alia bona extrinseca, simili-
liter ergo potest moveri a bonitate quam in se videt ad amandum

sepe tunc nō solum vult sibi bonum: (sed hoc ē. n̄ est necesse. 99.
agnoscere in se aliquam bonitatem:) sed etiam coniungit se affectu
sive. cum seipso p̄ bonitatem quam h̄t, sicut se solum coniungere
cum alijs bonis a se distinctis, & quasi separando se a seipso ut
se cum sua bonitate, & cum seipso per affectum coniungat, qui
motus amandi diversus ē ab eo quem h̄t quando n̄ solum vult sibi
honorem v.g. p̄ bonum suum ē, nam hec tunc etiam amicit se,
n̄ tñ movetur a sua bonitate nec coniungitur secum affectivē
tanquam cum bono, sed solum cum honore a cuius sola bonitate
movetur.

Quarto arguit ille Author num. 22. q̄ ex hac
doctrina inferunt aliqui absurdū esse Auphoricū, q̄ scilicet
amare mihi Deum sit actus virtutis Theologicae, q̄ principa-
le. motuum tunc ē bonitas Dei voliti n̄ bonitas mei ipsius
qui tō Deum volo, amare vero Deum Bte Virgini vel alieri
n̄ sit actus virtutis Theologicae, q̄ principale. motuum n̄ ē boni-
tas Dei voliti sed bonitas illius cui Deum voluimus, q̄ tñ conse-
quens videtur ex se satis absurdum. Rō illam n̄ ē necessario
concedendam in hac doctrina; q̄, ut diximus supra, agens de spe,
noster ille actus virtutis Theologicae, ad hanc
requiritur n̄ solum q̄ motuum sed etiam q̄ obiectū principalter
amatum sit Deus; quando a. amo mihi Deum q̄ bonū ē mihi,
habet ego aut bonitas qua in me appareat n̄ sit solum mo-
tus motuum, ego tñ eum obiectū principalter amatum, ut
dixi, Deus. a. licet amatur, n̄ tñ principalter sed quasi 2dario,
cum referat ad alterum cui amatur, q̄ sufficit ille actus de gene-
re a affectione virtutis Theologicae, licet motus proprie. pot
appellari Theologicis & reduci ad virtutem Charitatis, ut diximus
hoco citato.

Manet ergo doctrina illa satis probabilis & apta ad
explicandam quomodo n̄ sit idem habitus, q̄o mihi volo bonum
Charitatis, Temperantia, Prudentia etc, sed multiplex pro divers-
itate bonorum qua mihi volo, q̄ licet consequenter regat P.
Ariaga num. 23. negari n̄ sit hoc ē. contra eorum Thomam
& Theologorum sensum; alioquin oēs fere virtutes p̄tinerent ad
eundem habitum, cum earum omnium honestates mihi velim, & vir-
tutes habitus desumi debeat per se, ab unitate obiecti qui amantur
illa bona etiam quando aliquis vult utinam ipsi illam honestatem.
2da difficultas principalis contra doctrinam pra-
cedentem ē q̄ n̄c ipsa bonitas infinita Dei videtur esse
unicam

vincum simplex motuum sed multiglex, nam infinita affectio
Dei conflatur ex varijs affectionibus, quarum aliqua distinguuntur
realiter inter se quales sūt affectiones relative, alia vero distinguuntur
virtualiter vel ratione, quod sufficit ad designandos actus &
habitus, nam actus quo dicitur Deus per affectionem suam volun-
tatis rectissima dicitur ois ex parte. motus ultimus ab actu quo
diligitur per infinitam affectionem sua sapientia, & sic de alijs
attributis & loquendo etiam de motu finali ultimo & principali
habetur vincum motuum oim actuum charitatis.

Quod hec in Deo dicitur plures affectiones realiter
vel non distincta, eas tñ h. differre. ut dicitur motus, s. e. & in-
gula amantur quatenus sūt affectiones infinita, prout sic a.
iam in dicitur semper ex multis oimillarum affectionum. quando
v. g. amatur sapientia Dei, amatur qd. sūt infinita affectio,
hoc ē, qd. ita sūt sapientia ut potat eum identificari cum alio
affectionum divinarum. item quando amatur personam
s. v. g. amatur qd. ē infinita affectio, hoc ē, qd. potat eum identificari
cum alio personam quā cetera potat eum identificari cum divi-
nas affectiones, quare nulla vaguam affectione divina amatur
quā si amatur ut divina h. amatur, tñ identificatur mediate
vel immediate cum alijs affectionibus divinis, a quo non ē amari
infinite affectio, qd. infinita affectio cuiuslibet attributi vel per-
sonalitati consistit in hac identificatioe quam ois h. h. cum toto
cumulo affectionum.

De dictis ratione primo cuius virtutis actus sūt
amor Dei per beneficia nobis collata, plerumq. s. ē actus charitatis
& charitatis, sed imperatius a gratitudine, nam gratitudo ut
aliquem cultum offerat Deo pro beneficijs acceptis imperat
actum caritatis est qui nullo modo recipit beneficia accepta,
sed infinitam bonitatem Dei quā ē unigenitum finale illij
amoris. aliquando tñ actus charitatis potat habere pro obiecto bene-
ficia accepta, qd. potat charitas diligere Deum per infinitam boni-
tatem Dei quā respiciendos et beneficijs quibus nos protegitur, tunc
a. motuum h. sūt beneficia sed bonitas divina a qua oriuntur
illa beneficia, ut notavit Suarez in presenti disp. j. sect. 2. num. 3.
lib. 2.

Infero 2do quomodo charitas sit virtus excellentissi-
ma virtus; virtus quidem, qd. h. honestatem ex obiecto scilicet
bonitatem divinam quā per modum obiecti h. infinitam hones-
tatem, de quo diximus late agentes de bonitate & motiva.

unde

vase etiam hō dicitur excellentissima omnium virtutum cum hāc 100.
obitu tale in quo respiciendae summa honestas obituaria inter omnes
honestates potissimum.

Haec vero amicitia inter homines ut virg. S. Thomas
in 2° 2° q. 1. ad 3. dicit problematice. potius a breviter
describere, nam vel amamus amicum pro bonitatem aliquam
honestam & dignam tali amore, vel non. Si motivum sit aliqua
bonitas temporis vel saltem digna, tanto affectu certum est amari
illum & esse honestum. si vero bonitas quae placet in amico ha-
beret bonitatem obituariam qualis est castitas animi, integritas
vite, acumen ingenij, excellentia doctrinae, & his similia, nec
affectu excedit mentis obitu, tunc affectus erga amicum videtur
honestus cum intra suos limites bene se continet, nam sicut
honestum dicitur eum qui dignus est cultu & reverentia, cur non
erit etiam honestum amare illum qui dignus est amore digno modo
amatur cum moderatōe debita. De hoc videtur Petrus Corca
in 2° 2° d. 7. qui latius hanc quaestioem tractat.

Quod ad dicere an & qualis sit et amor dilectionis
natae erga Deum, & quomodo differat a dilectione cognata, de
hoc th. dixi late in tractatu de Trinitate d. 2. sect. 11.

SECTIO II

Utrum inter Deum et homines debetur vera
amicitia?

Res dubitandi oritur ex conditionibus quae corator requiruntur
ad veram amicitiam, quae sunt ad quatuor praecipuas reduci.
prima est ut amor mutus. id est ut amor benevolentiae
utrimque, qui est. amat aliquem pro utilitate vel commodum
suum & est amicus. 3ta ut amor sit utrimque cognitus, alio-
quin non erit redamans. 4ta est ut inter aequales. 5ta est hō
commodum & convectum. quae conditiones deum potius ex parte
& Ethic. cap. 7. & lib. 9. & alibi, ex his a. conditionibus omnes fore
excepta prima, videntur despicere inter Deum & homines.

Quis tamen est vera sententia docet ratio veram amicitiam
sursum de modo loquendi scripturae in qua homines verbi volant
passim amici Dei psal. 138: nimis honorati est amici tui
Deus. Geneth. 9: Abraham Dei amicus effectus est. Sap. 7.

part.

parvulus facti et amicitia Dei. Inia 45. semina Abrahā
familiā Dei. Jacobi cap. 2. Abraham amicus Dei appellatū.
omitto alia loca ex Evangelio ubi Christus Lazarum et alios appel-
lat amicos, hoc e. potest fortasse explicari de Christo ut hōis, cum
quo n̄ repugnaret amicitia, licet repugnaret cum Deo.

Quod utem concludere, qd̄ amicitia iuxta eorum defi-
nitionem e. iuxta hōem s. Ethic. cap. 7. e. mutua affec-
tuum benevolentia ipsos n̄ latens, e. ut aliqui addunt, in corde
& honestate fundata. hoc a. totum reperitur in amore mutuo
inter Deum & hōes, nam vivimus datur amor benevolentia,
nec Deum latet noſter amor, nec nos latet Dei affectus, scimus
e. certo nos amari in amamus e. vult. probabiliter possumus
terre absolute nos amari, nec ad veram amicitiam requiritur
notitia, e. dōens de affectu amici. fundatur etiam hic amor
in equitate & honestate, datur e. concilio bonorum, et e. hōis per
gratiam participat in vitam nram, & hōes dūm hēctur.

Habet respondere ad ratio dubitandi in contrarium
& p̄dem dō attingit, ad consuetum hic etiam datur aliquomo-
do inter Deum & hōes, vultus e. loquitur confidenter ad Deum
quem sibi presentem credit per fidem, Deus etiam conversatur
cum hōis velata manu facie postea tū reatata & aperta.
inequalitas etiam maxima inter Deum & hōem licet im-
pariat amicitiam aequalitatis, n̄ tū illam quam hōes appella-
unt excellentia qua p̄t e. inter inaequales, quare licet ipse
hōes aliquando videatur negare veram amicitiam inter Deum
& hōes s. Ethic. cap. 7. s. lib. 2. magnorum moral. cap. 11.
aliqui tū eam videtur eam concedere s. Ethic. cap. 10. s. 14.
s. lib. 10. cap. 8. e. p̄dem licet ex hoc equitate p̄fectior amicitia
inter hōes aequales, ex alijs tū capitibus excedit qua e. inter
Deum & hōes, ita ut simpliciter sit multo p̄fectior iuxta regu-
las vere amicitiae, e. quibus videtur p̄t late tota in p̄nti disp̄-
sect. 3.

Difficultas celebris inter recentiores e. circa
eandem conditionem supra assignatam, nam licet ex parte hōis
certum sit dari affectum benevolentia erga Deum, quidem
gaudet de bono intrinseco Dei s. bonum Dei e. & vult e. bonum
Deo bona extrinseca qd̄ bona Dei, p̄t videtur in ipso Deo,
difficile p̄t e. explicare, hunc affectum ex parte hōis, Deus e.
n̄ vult bonum nram qd̄ bonum nram e. vult. in hoc, ad totum
hoc vult p̄t nram & p̄t nram gloriam, oia e. p̄t demetipsum
operatur

operibus & dicitur Prox. Job. & Apocal. j. ubi dicitur Deus Alpha 705.
& Omega, principium & finis. Iaria 24. pp. me. pp. me faciam.
unde August. j. de doctrina Christiana cap. 37. dicit Deum n̄ frui
creaturis sed uti, q̄ in mirum n̄ amat creaturas nisi ut invidia
ad suam gloriam. hoc a. videtur ēē contra rationem vera amicitia
trae, quae n̄ querit quae sua s̄ sed bonam amicitia & pp. ipsam ut
docet S. Thomas infra q. 27. art. 2. & jma. dda. q. 26. art. 4.

¶ Tunc difficultati n̄ respondens des eodem modo. multi
dicunt n̄ ēē contra rationem p̄fectae amicitiae etiam humanae.
q̄ bonum amici referatur in suum ultimum finem, nam eo
ipso q̄ illud bonum est creatum, semper excellente vel implete
referatur ad Deum tanquam ad ultimum finem n̄ honeste amari
& ipsemet amicus n̄ debito modo diligitur n̄ amatur tanquam
ultimus finis sed tanquam aliquid referibile in Deum. hanc
modum dicendi late explicat & tractatur Suarez tom. 1. de Religione
lib. 3. de habite Religionis cap. 2.

¶ Haec t̄ solutio destruit rationem amicitiae, nam si
bonum amici referatur ad aliquem finem honestum sive ad
finem n̄ honestum, si t̄ n̄ subsistat in amico erit amor concupiscentiae
vel alterius rationis, honestas a. finis n̄ tollit rationem concu-
piscitiae, sed facit concupiscentiam honestam, n̄ ē. ego desidero
Petri sequentiam, q̄ quo ipse fuerit doctor ego facilius salvabor,
refero quidem bonum Petri in finem honestum meae salutis, n̄ ē
t̄ affectu amicitiae erga Petrum, nam si t̄ n̄ est actus iustitiae p̄sonae
aequalitatem sed requiritur iustum vultu operari, in hac doctrina
Artis 2. Ethic. cap. 4. & S. Thomas ma. dda. q. 19. art. 7 ad 3.
hoc ē, ex affectu ad iustitiam, si n̄ ē actus amicitiae velle bonum
alieri nisi ^{hoc} q̄ bonum illi ē.

¶ Ratio a. a. priori ē, q̄ amor amicitiae tendit in
amicum tanquam in finem cui, ut des s̄tentur, si ergo ē finis
cui n̄ referatur ad aliam finem cui, alioquin iam n̄ subsistat amor
in ipso amico sed progreditur ad aliam finem cui, & per consequens
ampheres n̄ erat finis sed vel erat medium vel saltem erat finis
qui. uterq. a. n̄ amatur ^{amorem} amicitiae sed vultus finis cui,
unde si ^{amorem} amor n̄ subsistat in hoc tanquam in fine
cui sed solum illum amat n̄ subsistat in ipso sed n̄ h̄ verum
affectum amicitiae erga hominem. nec obstat bonum creatum n̄
ipso honeste amari existendo ultimum finem, aliud ē. ē ex
ultimo portione ultimum finem, & hoc est malum, aliud vero n̄
referre actum ^{hoc} q̄ obstat ad Deum ut ad ultimum finem, & hoc
non

non reddat malam amicitiam, aliter dicitur hoc requiri
ad affectionem vere amicitiae, ut videmus.

Deo alij dicitur illam affectionem quo Deus dili-
git hominem esse vult illi bonum quia bonum hominis est, subesse quidem in
hominem esse ad affectionem amicitiae, coeterum hunc eandem affectionem
referri prius per alium affectionem reflexam in ipsum Deum, nam
sicut in humanis et alijs ex affectu charitatis erga Deum impe-
rare ubi actum misericordiae vel etiam amicitiae humanae ut illi
actibus placeat Deo, qui actus habetunt potestatem in se obsequi fore
misericordiae vel amicitiae humanae, sicut extrinsece imperant
ad affectum charitatis; ita Deus ex charitate erga seipsum vult
habere actum amicitiae cum homine quia illi actus est erga obsequium con-
ducens ad gloriam ipsius Dei, ille in actu in seipso habet moralitatem
intrinsecam amicitiae in cuius obsequio fore fore vult, sicut extrinsece
referatur in alium finem charitatis erga ipsum Deum ab actu
imperante. hanc sententiam docet P. Lombardus in presenti dicitur 2.
num. 23. ubi affert Lemam et Terratum, ^{quod in merito} quia ipsi nihil dicunt
de actu imperante et eandem sententiam amplectuntur aliqui docti
recentiores. hoc autem modo videtur vitari omnia absurda supra ad-
ducta, nam ex una parte ille affectus sit pro motivo adequato
intrinseco bonum hominis, atque de deo videtur esse affectus amicitiae,
ex altera autem parte ille ipsi affectus referatur in bonitatem Dei, et
per consequens Deus semper est vicium motivum ipsorum omnium
affectuum et omnium obsequium divinae voluntatis, ut loquitur 1. Tho-
mas et alij Theologi.

Quisquam ut haec contra differret ad huc est primo quod
sequeretur de ipsam Deum affectionem qui ponit esse affectus amicitiae
habet fore fore uterum ut eandem denotat hanc est quasi extrinsece
ab actu imperante, nam posito imperio si potest si cogit affectus ille
imperat, ac per consequens ille deus affectus habet moralitatem
imperantem ea quam participat ab affectu imperante a quo h
participat moralitatem amicitiae erga hominem sed a motu quo
Deus se diligit, h dabitur ergo in Deo moralitas amicitiae vel
misericordiae et similium virtutum, sed moralitas sola charitatis
erga se a qua oriuntur aliae virtutes morales. De a. posito illo
imperio affectus deus habet propriam libertatem suam consistat ex
his quae dicimus in Tractatu de libris humanis, ubi de si hanc
alibi imperato in propriam, nam sicut in nobis actu imperat frequen-
ter habet propriam libertatem, sed h imperat determinate pro hoc
radant, sed indeterminate pro aliqua temporis indeterminate, ubi
ibi

ibi notavimus, in Deo a se potest aliquis affectus imperari absolute 702.
quod imperet unum determinate pro eodem in habenti aternitatis, et
per consequens nulla videtur reperiri differentia a qua Deus
affectus hanc notam libertatem.

Propter hoc arguitur aliqui limitant hanc sententiam,
et dicunt affectum illum amicitia non procedere, ex actu absoluto
quo Deus vult illum affectum habere, sed ex quadam peculiari
complacentia erga ipsam affectum quatenus ille affectus est bonus
Deus, quae complacentia licet non determinet, movet tamen ad eum af-
fectum habendum, et hoc sufficit proinde ille affectus referatur ex-
ternus, ut complacentiam precedentem in ipsum Deum cuius
amor est complacentia illa, et tamen affectus, Deus hanc suam propri-
am libertatem et moralitatem et eam non procedat ex aliquo prin-
cipio determinante.

Haecc etiam solutio impugnetur primo, quia complacentia
simpliciter procedens tunc patet infra terminos mere complacentia
simpliciter videtur sufficere ad hoc, ut actus subsequens dicatur
referri in finem complacentiae, non videtur referri in aliquem
finem, nisi per ordinatio: oritur ex simpliciter complacentia in ipsum
actus qui adpropinquat, oritur ex simpliciter complacentia in ipsum
actus non dicitur in finem complacentiae, et per consequens ille
affectus amicitiae et affectus huius non referentur simpliciter et
absolute a Deo in terminum.

Secundo principaliter impugnetur utrum modo dictum
proprie relatio, quia vel ille affectus Dei quo vult bonum hominis,
quod bonum hominis est, et affectus boni secundum se et procedendo ab
imperio amoris erga Deum, vel non. si dicatur primum, et tunc
illo imperio potest illigi in Deo amicitia, vera erga hominem, sed non
conducit. si dicatur secundum, et non potest ille affectus esse obsequii amicitiae
imperii vel complacentiae directae, non est potest Deus velle illum datum
affectum nisi ut bonum, sed per se non est bonum secundum se, sed
bonum quatenus oritur ex illo imperio vel complacentia Dei
et non vult illam affectum nisi prout procedit ex illo imperio
vel complacentia. et actus imperii vel complacentiae ut pro
obsequio scriptum est summam bonitatem, non est inveniunt etiam
bonitatem in affectu sequenti quam vult propter eam quam
habet ab imperio vel complacentia quae terminatur ad summam
affectum.

His ergo et alijs solutionibus omnis facilius Deus
Deum velle bonum hominis simul est immediate ex utroque motivo,
conclinet

sed et per bonum hominis. Et per bonum est quod Deus seu conditio
cons ad Dei gloriam, Deus enim in suis operibus utrumque semper con-
iungit et suam gloriam et nostrum commodum, quare illa affectus
Dei sit veram faciem amicitiae erga hominem, et amoris quatenus
conspicua est erga seipsum. Hanc sententiam sequitur egregie
Lelas in summa de tractat. j. disp. 8. num. 6. Lernas Turriani
in presenti disp. 66. sect. 2. et tandem circa istum, et alij
recentiores.

Explicari a se facilius iuxta principia
quae tradidimus in primo tractatu de habitibus humanis, obedi-
mus eandem actum voluntatis intendere duos fines diversos
vel se velle idem obire ut finem et finem ut quodam modo
ad alium finem, et tunc aliquid honestatem et utroque motivo
iuxta illum ergo doctrinam Deus quando homini iusto dat aliquid
auxilium per se ad se et obire. hoc iusto quem Deus per
ipsum iustitiam diligit, et simul quod conducit ad diuinam glo-
riam quam Deus ex sui ipsius amore desiderat, habebit ille
aliquid veram honestatem, scilicet amicitiam erga hominem, et dilecti-
onis Dei.

Alie magis dicendi probari per primo, quia haec via
facile explicatur et defenditur in se per alia in se in se, quae
modo in Deo reperiantur veri altus amicitias, misericordiae
et liberalitatis, et coeterarum virtutum, quae, ut ut sunt tales
opportet ut ostendant in proprium motuum finem quod tale
aliquid solum respiciunt in aliter obire earum virtutum,
quod quidem si sufficit ad participandam partem finem et ho-
nestatem talis virtutis. Sed probari per a simili ex his quae
diximus in tractatu de scientia Dei, scilicet Deum non solum cognos-
cere creaturas in se sed etiam vivere in ipsis, creaturas quae
creatura utroque modo cognoscibiles et cum obire creatum utroque
modo est amabile scilicet et per bonitatem Dei et per bonitatem
propriam, non est cur Deus non amet utroque modo illa obire. Denig
ratio a priori est per obire creatum quamuis finem et
creatum ut, ad hunc secundum se ut honestatem et obedientiam se-
cundum quam hinc et laudatibus amari se, aliquid nec
ad hunc potest honeste amari se, sed debet semper amari
per Deum et sicut per hunc illud, obire honeste amare, sic etiam
Deus potest qui magis propensio quam hunc ad omni honeste-
tatem et bonitatem amandum.

In hoc ita per omni prima obiectio contra nostram
sententiam,

sentiam, q̄a n̄ aliquid probat haec ratio, probat etiam q̄d Deum 703.
amare. obitū creatum q̄a bonitatem solam creatam obitū tanquam
q̄a motuum adaequatum, q̄a hōd n̄ solūm operatur honeste, quando
libet misericordiam q̄ Deum & q̄ bonum misericordiae simul, sed
etiam quando vult illud q̄a solūm bonum misericordiae, tanquam
q̄a motuum adaequatum & n̄ obitū secundum se. d̄ talis honestas
q̄a n̄ solūm inaequatur, sed etiam adaequate pot̄t terminare
actum honestum. & Deus etiam poterit sine illo respectu ad
quam gloriam velle bonum creatum q̄a n̄rā solam utilitatem,
hoc. ad. n̄ concedimus.

2° primo fortasse n̄ vobis Deus sed etiam hōd tenet
ordinare & referre oīa obitū creata & oīs alios fines vult ad
Deum tanquam ad vltimum finem iuxta d̄ q̄stinam S. Thoma,
in 2° d̄ d̄t. 40. q. 1. art. 5. ad 6. & 7. & hec illa relata in hoc
sufficiat si sit habitualis quatenus n̄ retractatur interfecta ordinis,
in Deo t̄ n̄ p̄ dari relata habitualis, sed oīs relata debet ēē actualis
q̄a numerum Dei actualitatem. Unde d̄o ē facile d̄ d̄ri q̄
ēē vltimum inter voluntatem diuinam & h̄rā, nam sicut
Beatus ex visione clara Dei necessitatur ad amorem Dei, ita videt
necessitari ad nihil amandum sine relata in Deum si referri
pot̄t in ipsum, n̄m̄is ē. t̄ d̄ d̄re amat Deum qui videns
sua opera placere & efferre gloriam Deo, n̄ refert oīa in Deum
tanquam in vltimum finem principaliter vultum sed ad alios
quos fines vult illa eodem obitū, n̄rā t̄ voluntas in dia, sicut
n̄ necessitatur ad amandum Deum, ita nec ad querendum Deum
in his obitū que amat. Deus ergo q̄a centraliter & Beatus & effectus
sime amat se infinite adientis quam alij oēs Beati, necessitatur
perfectis ad sui amorem, & per consequens admittit ad nihil extra
de volendum q̄ simul n̄ referat ad suam bonitatem tanquam ad
vltimum finem si referibile ē ad illam.

Dices: n̄ argui bene a doctoris Beatis ad Deum, nam
alij Beati n̄ solūm necessitantur ad amandum Deum, sed etiam ne-
cessitantur moraliter ad querendam semper & procurandam maiore
gloriam Dei, Deus a. n̄ h̄r talem necessitatem, aliquid Deus q̄
potuisset omittere. Incarnationem vlti, qui erat aptior ad suam glori-
am quam alia media & Deus etiam n̄ h̄r eandem necessitatem
referendi oīa ad se quam vlti doctori Beati. P. Granada j parte
tract. 2. de voluntate Dei disp. 3. dicit Deum etiam habere
necessitatem moralē eligendi & volendi semper in q̄ magis
conducit ad suam gloriam, patz d̄ d̄o potuisset moraliter n̄ eligere

Incar =

Incarnationem. hanc tñ sententiam impugnavi. late de Incarnate
dign. 2. sect. j.

Nunc ergo ad arguta. Si licet aly Beati necessitent
moraliter ex ratione clara Dei ad ^{potendam} ipsius gloriam in
quantum potest, Deum tñ n̄ necessitari, q̄ in Deo n̄ est ultimam
pora in sua reuera sua gloria, nec potuisset unquam comparare
sibi tantam gloriam ut n̄ potuisset maiorem, in hauriendi von
agente n̄ p̄t ei necessitas p̄cedendi quantum p̄t, in vno a. casu
eadem dicitur de vno de Deo & aly Beatis, ut ois ex amore bonita-
tis divinae necessitentur pariter ad referenda oia obeta que voluit
in Deum tanquam in ultimum finem, & ad nihil volendum nisi ex
affectu charitatis illius infinite bonitatis, si ad illam referri p̄t, q̄
licet amore erga Deum clare vnum n̄ oritur necessario velle
tale bonum ipsatum ad gloriam Dei, hoc e. bonum opponitur
alteri bono p̄ etiam asserre p̄tes gloriae Deo, ille tñ amor Dei
clare vni maxime quando e amor finibus necessitat ad nihil
volendum vtile ad gloriam Dei p̄ n̄ ametur etiam q̄ illum, nam
ex suppositione. p̄ illud obetu futurum e iam n̄ potest amare
illud saltem gloriam Dei quae resultaret ex bono opposito. Et
cum ille, amor Dei clare vni necessitet ad quae viderem gloriam
Dei, in oibz que amplexumur vel relinquentur, e in hoc casu n̄
potius iam velle hoc obetu simul gloriam Dei quae resultaret
ex eius negatōe, consequens e ut debeamus vel n̄ optare hoc obetu
vel velle gloriam Dei quae ex illo resultat. quae vno magis mihi-
tat in Deo qui infinite affectus se amat qui infinite amor licet
n̄ necessitet Deum ad volendum q̄ magis id q̄ magis conducit
ad suam gloriam, nam in his obetis n̄ datur ultimum, ut dixi,
necessitat tñ ad p̄cedendum de gloria quae resultat Deo ex his
quae de facto s̄t, q̄ in his n̄ datur p̄cedens in infinitum, sed
terminus certus scilicet illam gloriam quam de facto afferunt Deo
haec obeta.

2do obicit p̄t: si voluntas Dei h̄t p̄t p̄tuo facti
saltem partem bonum vnum & p̄t creatur ab obetu creato
Et dependet ab obetu creato & est affectus vna maiorem p̄fec-
tionem obetu creati p̄t amatur. His e aly similibz arguta in
satisfecimus in Tractatu de Scientia Dei, vbi diximus q̄d p̄t Dei termi-
nari etiam directe ad creaturas in scriptis, illas tñ n̄ de obetu pri-
marium sed secundariam scia dicitur, q̄a tota p̄fectio primaria
scia divina rursus in ordine ad obetu creatum licet creatura impli-
carent contradictionem, e per consequens n̄ terminarent sciam
Dei

Dei est huius scilicet Dei est infinita, perfecta sunt nunc est. dicitur 104.
etiam non imperfecit ab obiecto creato, quia imperfecit ab illo est accipere
nam imperfecit a perfectione in ordine ad illud obiectum, multo magis
dependet ab illo, quia non potest dependere illud quod non cadit ab aliqua causa,
cognitio a. Dei non cadit. Denique nec potest mensurari a perfectione
sed cum independenter ab obiecto habet infinitam perfectionem per
ordinem ad obiectum creatum, ut dixi. eodem modo Deum debet in
presenti applicando eandem solutiones ad actum voluntatis in quod
est imperfecit a perfectione, ut consideranti patebit.

Obijciens 3tio: cur ergo non loquimur de amore Dei erga
creaturas dicitur sicut de caritate Dei circa easdem creaturas? diximus
et. Quia cognoscere creaturas in seipso est etiam directe in ipis, ita
ut hoc dicitur cognitio non habet pro motu caritatis Dei, cur ergo non pote-
rit corrigi etiam sine imperfectione aliquis affectus Dei erga creaturas
qui non habet pro motu bonitatis Dei? Respondetur eum proportionem
dependens de actu voluntatis, nam sicut easdem scilicet rationem inordinabilem
habet duas finalitates rationem distinctas, alteram terminatam ad creatu-
ras in Deo, alteram ad creaturas in seipso, ita voluntas Dei eodem
terminatur per duas finalitates rationem distinctas, scilicet ad obiectum creatum,
per alteram terminatur ad illud in Deo, per alteram ad bonitatem
ipsius obiecti creati, quia in finalitate non necessarium correctionem
sicut prima est imperfectionem non referendi obiectum amatum ad tunc
ultimam finem.

Obijciens 4to: quia vel Deus habet illa duo motus ita ut in
singula feratur tanquam in motum sufficientem, vel solum tanquam
in motum partiales. primum non videtur hoc dici, nam bonitas
creata ut talis non est motum sufficientem ut per ipsum solum Deus
aliquid velit. si vero dicat Deum iam tunc non videtur ponere in
Deo veram rationem amicitiae, liberalitatis etc., non est e. vera est perfectio
amicus qui ita laborat pro suam caritatem et pro commovent amicum
ut non pro amicum solum non laboraret nec ab illo motu moveretur
sufficienter ad laborem, sed deinde dicitur videtur de aliis virtutibus
hinc tunc solum videtur hunc simpliciter carum, libentem, mi-
sericordem etc., quando ab eadem honestate sufficienter movetur
et parat est pro illa sola querari, qui est non est ita affectus non habet affectum
simpliciter ad illud obiectum sed semi affectum, atque ita potest dici etiam
semiamicus non vero amicus simpliciter.

De voluntate Dei tendere quidem in motum
amicitiae vel misericordiae tanquam in motum aliquomodo
sufficientem, hoc est, tale, ut si per impossibile reperiretur sine alio
motu

motus gloria. Ad hoc potest terminare voluntatem Dei & Deum illud
amplecteretur. nunquam tamen de facto potest regere sine illo alio
motu, quia semper resultat gloria Dei ex ipso obiecto & Deus non potest
velle, nisi in ximo, suam gloriam quae resultat ex obiecto quae de facto
dantur. ad veram. a. amicitiam vel misericordiam sufficit talis
affectus erga ea motus. ut si de facto potest impedi sine gloria
Dei ad hoc, illa Deum amplecteretur summus non impediret eam.
dem Dei gloriam.

Quinto denique obijcis S. Thomas 1 parte 2, 19 art. 1.
ad 3. e. dicitur art. 2 ad 2. ubi dicit bonitatem Dei esse unicam.
Sed cogitatum motum divinae voluntatis ita ut non habet aliquid moti-
vum etiam partialiter. affert a. S. Thomas ibi exemplum huius sa-
mentis potestatem dulcem pro caritatem erga delectationem, et subdit
Deum non ipsa se habere, nec. e. vult aliquid pro se habere sed solum
pro suam bonitatem. huius doctrine consonat Augustinus supra
pro dicitur dicens Deum non frui nobis sed uti, hoc est non habere nos
pro fine sed pro medio ad suam gloriam. si a. ipsa huius est finis
partem partialis iam potest Deus dici operari pro duos fines, sicut
qui sumeret potestatem pro caritatem et pro delectationem potest Deus non
solum dici uti huius sed etiam frui.

Et in his locis non esse clarum mentem S. Thomae nam in
veteribus verbis ita concludit: Et sic sicut Deus alia a se igitur illi-
quod estiam suam, ita alia a se vult bonitatem suam, videmus
a. in Tractatu de Deo loco citato Deum cognoscere etiam creaturas
in seipso directe, licet ipsa non dicant, obiectum principalem et multo minus
motivum divini intellectus, ut supra diximus, ita ergo in eodem sensu regit
Deus et eius bonitas dicitur motivum et finis principalis divinae volun-
tatis, quia ille solum requiritur ad affectionem infinitam voluntatis divi-
nae, et quia coetera omnia non moventur cum nihil influat affectionis in divi-
nam voluntatem, non tamen negat S. Thomas habere Deum alios fines magis
principales, loquitur. e. expresse de obiecto principali, et hoc dicit de
solum Deum, et conflat ex dicto art. 1. ad 3. tertium e. a. quod ipsa gloria
Dei extrinseca quam Deo intendit et etiam finis intenti, et tamen alii
quis contra Deum, non est obiectum principale a partem, ut supra diximus et
modo non excluduntur motiva aliam virtutum licet concludant ab hoc quod
est obiectum principale voluntatis divinae, videtur tamen cum ipse
S. Thomas 1. contra gentes cap. 93. concludit in Deo voluntatem, ad quam non
dicit regere deum bonitatem et communiter rationis. e. 1. parte 2. 21.
probat late de alij virtutibus moralibus quod deus fovet in deo pro gloriam
sicut non potest minus fovet Deus erga honestatem earum virtutum.

denique

demum ad Augustinum dicens illum non negare quod Deus amet ius.
 hominem amore appetit et pro bonum hominis, sed solum quod pro
 fruatur nobis, hoc est, amet nos ad suum fructum, nam licet
 Deus velit hoc bonum, hoc tamen non facit pro beatitudinem suam,
 aut emolumentum, sed pro suam bonitatem et utilitatem nostram,
 in quo sensu addit capite sequenti illum vnum esse ad nostram utilita-
 tem, ad Dei timore bonitatem, hinc ita ut ad aequatum motum
 dicit esse bonitatem Dei, sed ad excludendam utilitatem gratia
 Deo redundat.

DISPUTATIO II

De augmento Charitatis.

Haec est praecipua et gravis sane controversia, huius maxime, de qualitate
 agunt hinc videntes, qui omnes in eadem sententia conveniunt, quam fere
 et optime pronuntiat Suarez tom. 3. de Sana lib. 9. per plura capita.
 nos breviter comprehendemus eandem doctrinam, ut postea ex professo
 disputemus de augmento meriti per maiorem durationem actus.

SECTIO I.

An per actus remissos augetur habitus Charitatis?

Suppono primo habitum gratiae et charitatis non esse aequalem sed inae-
 qualem in hominibus iudicis, sicut futura etiam est inaequalis beatitudo
 aeternalis in patria quae illis habitibus correspondet, hinc catholicum
 dogma contra haereticos antiquiores et recentiores late probat
 idem Suarez dicto lib. 9. cap. 1.

Suppono 2do hoc gratiam et charitatem augeri in eodem
 homine ita ut mane maiore sit quam antea, ut constat ex Inno. sess. 6.
 cap. 10. et can. 29. et 32. et colligitur clare ex scriptura et Patribus,
 quorum loca congerit idem Suarez ibi et num. 6. datur. a. hoc augmen-
 tum regulariter per sancta et bona opera, per opera quidem et opere
 operantis, per sancta vero ex opere operato.

Suppono 3to nunquam de facto pervenire gratiam
 viatoris

vatoris ad talem datum usque quem n̄ pot̄ adhuc crescere. &
 & augeri iuxta illud special. *Sto.* qui vult ē iustificatus adhuc
 sperandum quidem ē, n̄ p̄c̄ iustos pervenire ad gradum gr̄ae
 habitualis quem h̄t *Sto.* (h̄t vel etiam *Boa.* *Wyo.* q̄ n̄ h̄t
 de facto auxilia ad operandum cum tanta perfectione quanta
 requireretur ad comparandum illum gradum gr̄ae in hoc brevi tem-
 pore vita mortalis. cum hoc tñ stat q̄ h̄t semper auxilia ad augm̄tū
 gr̄am quam h̄t, imo regulariter fore nunquam augm̄tū quantum ḡi-
 met maxima quae de facto h̄t pot̄t augere. quae gr̄a late expli-
 cat & probat idem Suarez cap. 6. *Doct.* etiam cap. 5. habitum gr̄ae
 & charitatis nec in ordine ad pot̄am Dei absolutam, nec etiam ex
 n̄da res habere terminata in tr̄msecum, sed ex n̄da sua, p̄c̄ rem-
 per, magis & magis perfusa & crescere sine terminis.

Suppono 4to hoc augmentum fieri p̄c̄ ordinem habitus
 gr̄ae & charitatis, quomodo tunc fiat illa intentio: hoc ē. per-
 det ex principijs *Philos.* q̄ late probat idem Suarez cap. 2.
 videtur tñ supponere n̄ p̄c̄ aliter illigi hoc augmentum nisi per
 imperationem habitus, q̄o michi n̄ placet; nam in tractatu de
 honore Dei, & alibi probavi p̄c̄ ē debere sepe illigi iniqua-
 litatem gr̄ae abiq̄ inaequalitate intentionis, sicut in basi d̄tine
 usq̄ n̄ semper vis inaequalitas ē per intentionem inaequalem, sed p̄
 p̄c̄ per hoc q̄ claris & distinctis penetratur obitu d̄tine in ordine
 ad plures affectiones cognoscendas. ita, inquam, gr̄a p̄c̄ ē inaequalis
 entitatis per suam individuationem, quatenus d̄tine talis vel
 talis beatitudinis affectionis. sed de hoc alia.

Suppono 5to in presenti n̄ quari: an soli actus chari-
 tatis elati vel imperati, an etiam actus aliarum virtutum
 merantur de condigno vitam aeternam quando fuerit ab hōie iusto,
 hoc ē. quatio pertinet ad maḡm de merito, & de hoc puncto dixi-
 mus aliqui in tractatu de d̄na, nunc a. presentando de ea
 quaestione agimus solum de actibus charitatis, quibus n̄ ē dubium
 p̄c̄ sint meritorij. de his ergo quovis an oēs etiam remitti, an vero
 soli intensiores habitu, augeant charitatem & gr̄am.

Suppono 6to n̄ ē dubium inter *Doct.* circa actus chari-
 tatis intensiores habitu, his ē. oēs fatentur augeri habitum gr̄ae
 & charitatis. tota ergo controversia ē circa actus ag vel minus in-
 tentos: an ille qui iam h̄t habitum charitatis, ut scilicet v. g. & eli-
 cit a seip̄m ut q̄ mereatur per illum actum q̄ habitus augeatur. nō
 a. dubitandi, oriatur pot̄t tñme. ex proportione ad habitus acquisitos
 qui n̄ pot̄t p̄c̄t̄e intendi nisi per actus intensiores habitu.

actus

acty. e. remissi magis videntur disponere ad remissionem habitus job.
quam ad eius augmentum, cum ergo habitus infusi licet n̄ produ-
cantur physice per actus, dependent tñ ab illis dispositiva, de-
bent scire eandem proportionem quam servarent in produc-
tione physica.

In hoc puncto varia est Doctorum sentia. Prima
negat acty remissos mereri augmentum gr̄ae & charitatis, sed
solum aliqd fortasse accidentale primum. Ita Durandus, & Albinus.
apud Suarez cap. 3. num. 4. M. Bannes in presenti q. 84. art. 2.
Et in relectione generali de augmento charitatis, qui nra aetatis
fuit acerrimus huius sentia propugnator in salmantiana Aca-
demia contra multos, qui eam gratiori censura notabant.

2da sentia parum prima dissimilis concedit eos acty
remissos mereri quidem gr̄am, si tñ diversam ab illa qua datur
et acty praecedentes vel p̄ subsequentes intensos, n̄ e. requirunt
eandem gloriam in rebus pr̄am correspondere duobz meritis diversis.
augerunt itaq; gr̄a in rebus pr̄am, ubi debetur pluribz titulis, n̄
ubi augetur in sua entitate. Ita declaravit suam sentiam idem
Bannes in dicta relectione, ut aliqd meritum videretur concedere.

3tia sentia docet eos acty mereri novum primum
& augmentum habitus, illud tñ n̄ dari donec hōs hab actum intentionem
quo se disponat sufficienter ad illud recipiendum. Et si nunquam
se disponat nunquam dabitur. Ita videtur sentire Cretang. 2. q. 114. a. 8.

Quarta sentia addit dandum eē illud augmentum sal-
tem in termino viae, etiam si hōs nunquam se disponerit.

Quinta deniq; sentia dicit dari illud augmentum in ipso in-
gressu habitudinis. haec est Scoti & aliorum quos videt apud
Suarez ibi num. 7. & 8.

Sexta sentia distinguit de habitu gr̄ae & charitatis,
& quidem fatetur augmentum gr̄ae dari statim pro actibz etiam
remissis, augmentum vero charitatis n̄ dari statim ut servetur
eiusdem proportio inter habitum charitatis qui ē operativus &
magis bonitatis habitus acquisitos, & inter acty a quibz dispo-
nuntur, augetur. hanc tenent Victorias, Soto, & Rega apud
Suarez cap. 4. num. 1. & 2.

Septima & vera sentia docet his oibz actibz corres-
pondere pro primum augmentum gr̄ae & charitatis dandum statim.

Quarta partes continent hae sentia. Prima ē qd hōs in ipso per actus
remissos merentur de condigno augmentum gr̄ae, gloriae, & charitatis.
2da ē qd hoc augmentum datur statim. Prima pars cōvis ē
oibz

oibz fore Theologis, quos adducit Suarez dicto cap. 3. num. 19. &
quidem sententiam contrariam quam defendebat Barroer multi
censuerunt n̄ ee in fide tutam. aliqui dicunt ee temerariam &
periculosam. Medina etiam j. 2do. q. 2. art. 3. sic ait: aliqui
Theologi dicunt qd hōc n̄ meretur vitam eternam quolibet actu
sed intensiori, at hec sententia falsa e & quantum ego existimo,
contra fidem. Summel j. parte. q. 95. art. 4. disp. j. contra
& ait oppositam sententiam ee male consonam cum principijs
fidei, nam a. ee certam & Catholicam. Suarez 2. tom. in 3ta
partem disp. 19. sect. 4. colum. 2. dicit ee p̄tiusquam falsam
& reprobantem Concilio Trid. & deniq; multi referunt fuisse
cum decreto Salamanticensis Academijs reprobatam illam opinionem.

Sub hac parte primo ex scriptura in qua videtur
commendantur via opera bona & vs. oibz promittitur aeterna retri-
butio quantumvis sint minima. Matthe. 10. ubi capillus capitis ois
numerati st. quem locura s. strabros. h̄. 2. de. s̄. ubi dicitur
bonis operibz qua significantur nōe capillarum ut ostendat valor
minimorum etiam operum. vide eod. cap. 10. ubi dicitur: quicunq;
bonum viderit vni ex minimis istis talicem aqua frigida tm̄ in
noie discipuli, amen dico vobis n̄ perdet mercedem suam. que verba
reuerantur in Concilio Trid. sess. 6. cap. 16. ad exhibendum maiorem
operis boni etiam minimi. in eodem sensu intelligitur illud Gal.
1mi de. h̄. iusto: & forum eius n̄ defluet. & 2da ad Corinth. 9.
qui para. seminat parce & metet. ubi aliqui fructus h̄c &
partes operibz remissis. ad hoc et etiam multa loca in quibz
meritis oibz promittitur remuneratio. ad Rom. 2do. Deus
reddet unicuiq; secundum opera sua. 1ma ad Corinth. 15: abun-
dante in oī opere. bono scientes qd labor vester n̄ e inanis in Dño.
2da ad Corinth. 4: id qd in presenti momentaneum e & leue
tribulatiois n̄re supra modum in sublimitate. eternum glorie
p̄tius operatur in nobis. & alibi passim.

2do p̄t̄ ex 11. Patribz qui eodem modo loquuntur
de oibz operibz bonis sine ulla exceptione actus minimi, immo
expressè aliquando dicunt augeri premium per multiplicati-
onem vel maiorem duriciem eorumdem operum. Augustin. h̄. 7.
in Luc. explicans parabolam filij prodigi dicit amphorem dan-
dem ee mercedem vobis venientibus & dicitur laborantibus in vinea.
item Gregorius lib. 19. moral. cap. 21. sic ait: qui eterna retri-
butionis bona cogitat, necesse e ut ad oem se eadem recuturum
mercedis extendat, hinc e. per salomonem dicitur qui imit. dicitur
nihil

nihil negligit utem d. Clement. Papa ep. 2. sic ait: operum
 multitudine, hoc de operibus commentum futurum. *Tribuitur* 107.
 quanto amplius tribulamini tanto purgationes ac beatiores effi-
 ciamini, nisi ipsa tribulatio fuerit patienter supportata. ecce
 nullam aham conpitionem requirit ut tribulas tribuimur auge-
 at meritum nisi purgationes toleret in quo etiam modo loquitur
 quoniam ceteri dicitur, et in eo sentit illud psalmi 93: se-
 cundum multitudinem dolorem meorum in corde meo consolatus
 tua iustificauerunt animam meam, ubi iustificatio dicitur in respon-
 dens intentioni, sed etiam multitudine tribulationum.

Tertio p[ro]bat ex querelis nam ex h[er]eticis can. 18.
 ubi dicitur de actib[us] operibus dicitur, debetis merces bonis ope-
 rib[us] si fiant sed gratia operibus ut fiant. deinde clarig ex Trid. sess.
 6. cap. 16. ubi explicatur valor sanctorum operum ad meritum aug-
 mentum gratia et gloria ubi nulla limitate aut exceptio ubi
 nullam intentionem admittat. dicitur etiam. prout ubi ubi gra-
 tis promissionem esse non fore inanem laborem suum. 2do proponen-
 dam esse illis vitam aeternam tanquam gratiam et tanquam mercedem
 bonis operibus reddendam, itam tanquam coronam beatitudinis ubi qui
 diligunt aduentum Christi. 3ho in nihil deesse illis operibus quae in
 Deo facta a iustificatis habet, quo minus diuina legi participare non
 cessat, et vitam aeternam promittatur. consuetudinem post
 mortem durando in gratia decesserit. 4to ponitur ad hoc ver-
 ba illa Christi nequa dicitur: si quis unum ex istis minimis potum aqua
 frigida redderit etc. haec oia clarissime probant actus etiam remissos
 promereri vitam aeternam, alioquin labor iustus in se actus ina-
 nis est in multis iustificatis. item multi eorum ad ubi qui
 forte nunquam exercent actum intentionem habere, et tamen per
 multum tempus exercent se in operibus per quibus dicitur promereri
 vitam aeternam tanquam mercedem suorum operum, sed tanquam
 haec veritas consecutus ad gratiam quam receperunt in baptismo
 quando erant infantes. ubi multi eorum qui diligunt aduentum
 Christi quibus dicitur vitam aeternam ubi corona beatitudinis, si licet ha-
 berent multa bona opera, et tamen per actus imperiosos habere. 3ho
 remanentur multa bona opera in hoc mundo facta in Deo quibus
 aliquid dicit ad promerendam vitam aeternam, sed e contra respiciam
 offensem Tridentini definitis nihil deesse illis operibus et nullam
 aham conpitionem apponentis nisi illam si in gratia decesserit.

Hoc aut primo, ea quidem opera mereri primum accidet
 etiam in argumentum gratia centralis. Sed contra, per Tridentinum
 expresso

expresso loquitur de vita aeterna, nisi de mel. n. o. v. o. v. o. a. e. b. e. r. n. a.
Et illud premium addebat, eodem modo hoc etiam vident
maneam responde re. n. r. i. o. s. o. p. e. r. i. b. u. s. a. l. i. i. s. n. i. s. i. p. r. e. m. i. u. m. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. e.
neg. s. s. c. r. i. p. t. u. r. a. v. e. l. c. o. n. c. l. u. s. i. o. n. a. b. i. t. o. r. l. o. q. u. i. t. u. r. d. e. p. r. e. m. i. o. q. u. e.
r. i. u. m. a. d. d. e. p. r. e. m. i. o. n. o. r. u. m. a. c. t. i. u. m.

¶ Sicut 2da ea quidem opera mereri gratiam et gloriam,
n. t. n. d. i. v. i. d. i. o. n. a. b. i. l. l. a. q. u. e. r. e. s. p. o. n. d. e. t. a. c. t. i. b. u. s. i. n. t. e. n. o. r. i. b. u. s. s. u. b. t. e.
q. u. e. n. t. i. b. u. s. v. e. l. m. e. r. i. t. i. s. p. r. a. e. p. o. n. e. n. t. i. b. u. s. n. o. s. o. l. u. m. m. a. r. i. t. e. m. i. n. r. a. d. e.
p. r. e. m. i. i. c. o. p. i. d. e. b. e. a. t. u. r. i. a. m. p. l. u. r. i. b. u. s. t. i. t. u. l. i. s. D. e. c. o. n. t. r. a. r. i. a. v. t. b. e. n. e.
n. o. t. a. t. s. u. a. r. e. s. n. u. m. j. b. h. o. c. c. o. n. c. e. d. e. r. e. m. e. r. i. t. u. m. n. e. s. o. l. o. t. i. t. u. l. o. e. v. i. o.
c. o. n. t. r. a. m. e. n. t. e. m. c. o. n. c. i. l. i. v. t. i. d. i. c. i. t. u. r. b. o. n. i. s. o. p. e. r. i. b. u. s. m. e. r. e. r. i. p. r. i. m. a. u. g.
m. e. n. t. u. m. g. r. a. t. i. a. h. u. m. i. l. i. t. a. t. i. s. g. l. o. r. i. a. e. v. i. t. a. a. e. t. e. r. n. a. v. t. h. a. b. e. r. e. d. i. c. t. a.
r. o. m. b. c. a. p. 29. § 32. e. x. t. e. m. p. t. u. m. a. h. e. h. a. b. e. r. e. e. a. n. d. e. m. g. l. o. r. i. a. m.
q. u. a. d. p. r. a. e. s. e. n. t. i. a. t. i. t. u. l. i. s. h. u. m. i. l. i. t. a. t. i. s. v. t. i. t. u. l. i. s. a. u. g. m. e. n. t. u. m. m. e. r. e. r. i.
i. n. p. e. t. i. t. C. a. t. h. a. d. u. m. d. i. c. i. t. d. a. n. o. b. i. s. F. i. d. e. i. s. p. e. r. i. t. i. s. e. t. p. o. n. e. n. t. i. s.
a. u. g. m. e. n. t. u. m. v. t. p. o. n. e. r. a. t. d. e. i. m. s. o. p. e. r. i. t. i. u. m. c. e. r. t. u. m. e. x. C. a. t. h. a. m.
p. e. t. e. r. e. a. u. g. m. e. n. t. u. m. r. e. a. l. e. e. t. n. o. l. u. m. s. e. c. u. n. d. u. m. t. i. t. u. l. u. m. d. e. n. i. q. u. i.
e. a. s. o. l. u. t. i. o. p. o. t. e. s. t. a. d. m. i. t. t. i. e. o. d. e. m. m. o. d. o. d. i. c. e. r. e. s. a. l. i. q. u. i. s. p. e. r. i. t. u. m. n.
d. a. r. i. n. o. v. u. m. g. r. a. t. i. a. m. n. e. c. a. u. g. e. r. i. r. e. a. l. i. t. e. r. g. r. a. t. i. a. m. s. e. d. s. o. l. u. m. c. o. n. s. e. r.
v. a. r. i. p. r. a. e. s. e. n. t. e. m. g. l. o. r. i. a. t. i. t. u. l. i. s. v. t. e. m. p. e. r. o. p. e. r. a. b. o. n. a. n. u. n. q. u. a. m.
a. u. g. e. r. i. r. e. a. l. i. t. e. r. g. r. a. t. i. a. m. s. e. d. d. a. r. i. n. o. v. u. m. t. i. t. u. l. u. m. a. d. p. r. a. e. d. e. n. t. e. m. e.
i. n. h. o. c. s. e. n. s. u. e. t. u. d. e. r. e. n. t. u. r. o. i. s. d. e. f. i. n. i. t. i. o. n. e. s. c. o. n. d. i. t. i. o. n. e. m.

Obervant Inam Deam ne pisse suis opibus gloriam
corporis que alicuius erat sibi debita. Ex amulicet per actus n. mis-
sus potest hoc iustis mereri qd qd ubi alio titulo iam debetur.
Sed prima Deam de facto n attendit ad debetum coring gl. t. h. s.
n. d. i. c. i. t. u. r. e. x. t. e. m. p. t. u. m. v. t. d. a. r. e. t. g. l. o. r. i. a. m. c. o. r. p. o. r. i. s. C. h. r. i. s. t. i. s. s. e. d.
s. o. l. u. m. a. d. m. e. r. i. t. u. m. i. n. q. u. i. b. u. s. d. e. i. d. i. x. i. d. i. m. 2. 7. d. e. s. a. l. a. r. r. a. d. e. r. e. c. t. 2.
e. x. l. y. r. o. l. l. o. p. a. r. t. i. b. P. V. a. s. q. u. e. s. 1. p. a. r. t. e. d. i. x. i. 32. n. u. m. j. o. q. a. t. q. d. d. e. c. o.
h. h. a. b. u. i. t. h. i. s. d. e. f. a. c. t. a. g. l. o. r. i. a. m. i. l. l. a. m. p. e. d. i. v. e. r. s. i. s. t. i. t. u. l. i. s.

¶ 2do quicquid de hoc, in nro tñ case Deum h pro-
ponere eundem gradum gloriae pro pramis d. i. v. i. o. r. u. m. o. p. e. r. a. m.
q. d. c. o. n. c. l. u. s. i. o. n. e. a. p. e. r. t. e. d. e. f. i. n. i. t. u. s. p. o. p. e. r. i. b. u. s. a. u. g. e. r. i. s. i. n. t. i. t. u. l. u. m. e.
g. l. o. r. i. a. m. s. i. c. u. t. d. e. f. i. n. i. t. p. e. r. i. n. t. a. a. u. g. e. r. i. g. r. a. t. i. a. m. E. p. i. s. t. o. l. i. c. t. P. e. u. s.
d. e. p. o. r. a. a. b. s. o. l. u. t. a. p. o. t. e. s. t. d. a. r. e. i. d. e. m. p. r. a. m. i. a. p. p. d. u. o. s. t. i. t. u. l. i. s.
d. e. f. a. c. t. o. t. h. d. h. f. a. c. i. t. i. n. p. r. a. m. i. a. b. o. n. o. r. u. m. o. p. e. r. u. m.

¶ Sicut 3to eos actus remitti merari quidem no-
uam premium, hoc tñ n. dari nisi adveniat actus tñbens quo
dignatur hō ad illud quicquid d. u. m. s. e. d. c. o. n. t. r. a. h. o. c. c. o. n. c. l. u. s. i. o. n. e. m.
i. n. d. i. c. t. i. s. d. e. f. i. n. i. t. i. o. n. i. b. u. s. a. b. s. o. l. u. t. e. l. o. q. u. i. n. e. c. e. r. g. e. r. e. o. l. l. a. m. c. o. n. d. i. t. i. o. n. e. m.
ad conse.

ad consecrationem gratiam nisi qd hoc in gra morietur & postea
 illa conditione gratium debet dari etiam actus interior
 si adveniret, alioquin definitio Coniugij falsa erit. deinde quando
 postea fit actus interior, inquit: vel tunc datur augmentum ha-
 bitus ut non inveniatur illi sola actui interiori qui tunc fit, vel datur
 etiam aliter pro actibus remissis precedentibus: si vias primum,
 & nec postea illa conditione praeferantur aut remissi praecedentes, si e.
 accipit plus grae ille hoc quam si nullum actum remissum prius ha-
 buisset. si exas eodem datur illud augmentum grae sine dispo-
 sitione, & proportionata, nam actus interior qui tunc fit solum dispo-
 nit proportionaliter in ordine ad illud augmentum qd ipsi soli cor-
 respondet & illud augmentum qd datur pro actibus qd praecedentibus
 datur sine dispositione, & proportionata, alioquin si minus praesens
 datur huiusmodi fieret ille actus interior.

¶ Deinde ubi aliquis augeri quidem per singulos actus
 remissos gratiam in se gradum non in ratione habet, augetur e.
 huiusmodi actus grae ad novum gradum gloriae hoc appellatur
 augeri in ratione grae huiusmodi augetur physica entitas ipsius habitus.
 hanc resolutionem bene impugnat Suarez dicto cap. 3. num. 29. qd impos-
 sibile est qd grae crescat in ratione sicut sanctificatio actibus qd crescat in sua
 entitate & neqz in ratione sanctitatis ad gloriam, nam equi huiusmodi glori-
 am, nam ante huiusmodi gloriam & effectus ipsius gratia sicut sanctificare,
 uno huiusmodi datur huiusmodi gloriam nisi sanctificatio interioris & reddendo
 futurum ad futurum, inquit, a crescere effectus ipsius nisi crescat sicut, alio-
 quin prode illud exacerum huiusmodi proveniat a grae intrinseca ad sui accre-
 scere extrinseca deinde huiusmodi aliorum fauere huiusmodi & derogare huiusmodi.
 In eodem modo loquitur de augmento habitus qd fit per bona opera
 ad de ipsa habitus grae prima infunditur, & sequitur in dubium qd
 ut aliter intrinsecum.

¶ Hanc iam qd qd principaliter concluditur ratio a poste-
 riore & ab anteriori. qd ex contraria ratione sequitur prout qd
 aliquis melior & sanctorum eo minus proficit illi ad gloriam operas
 bona qd facit, qd si Petrus huiusmodi gratiam ut triginta & dicitur actus
 interiores ut viginti inquit illi proficit, praesens est qd viginti actus
 aliter qui huiusmodi gratiam ut decem. Sequitur ergo si duo homines habent
 aequalem gratiam ut octo, & unus morietur, alter vero superueniat
 centum annis exerceat se in actibus charitatis & continentiae reli-
 giosorum virtutum in seculo, huiusmodi habiturum maiorem
 gloriam huiusmodi quam primum. Sequitur ergo si eadem actu
 charitatis continuat huiusmodi per eam integram cum eodem
 fervore.

feruore & plus valere, quam si existeret vnica indanti. Scquitur
quo regulariter operibus bonis hanc iudici & respondere, aliq. d.
praemium floridus; quis e. e. qui operetur ea intentione qua
superet intentionem orum actuum quos habuit vagantem per
totam vitam? Porro si ita non operetur & superet intentionem
habitualem quos h. e. per consequens nihil meretur, quae oia
et manifesta abunde et contra mentem orum fidelium.

Dicunt h. e. absurdum q. h. h. sanctior non meretur
per actum ut octo per quem meretur h. h. in my. sancti, q. ille
qui sanctior, e. h. h. maiores vires spirituales, quibus h. h. utitur
quantum p. in illo actu. Sed contra, q. ille qui h. h. habitum
intentionem ut q. p. etiam saepe eliceret actum ad deum per auxilium
Dei, si h. h. elicit actum ut q. d. e. h. utatur tota ille auctio
ad h. h. poterit mereri. Quod h. h. sanctior non utitur h. h. qui veritas
ut vident, adhuc p. saepe eliceret actum ut triginta per auxilium
Dei, e. h. h. elicit actum cum intentione ut 25 meretur
per te. Et illa e. sufficiens ratio ad negandum ei meritum
in actu manus intento.

Quinto p. a simili: q. ille qui commisit gravissi-
ma peccata mortalia, si postea committit aliud minus graue, et
h. h. arget debitum poenae per aliud nouum peccatum, q. pro
merito peccati est e. p. grauius magis dicitur. 29. Et ille etiam
qui p. g. fecit excellentiores actus si postea h. h. alium actum
bonum magis excellentem arguet etiam meritum praemij, q. d.
e. h. e. magis bonum praemij ad praemium quod ad praemium.

Sexto p. a priori: q. ille actus dicitur h. h. intentionem
habere, e. h. h. actus dilectionis Dei honeste ex obiecto, e. ex obiecto cir-
cumstantis & placet Deo & exigit ex parte Dei aliud praemium
correspondens illi complacentiae dicitur, q. d. e. h. h. tam intensus
quod potest fieri h. h. culpa nec ab h. h. exigitur q. opere-
tur scilicet secundum voluntatem suam potest e. h. h. ergo in-
uenitur in illo actu q. d. e. h. h. duplicat Deo vel impediatur
remuneracionem sibi proportionatam. Et haec de prima parte
conclusionis.

2da vero pars scilicet q. d. illud argumentum graue
debet dicitur h. e. tam graue sicut praecedens, e. h. h. tam forte cuius
quam tenent Maior, Gabriel, Almainus, Victoria, Vega, Summel,
Nietanus, Loria apud Suarez ubi supra num. 19. Jacques ma-
2da disp. 2. 20. cap. 5. Ioannes Maldenas. P. Konig in scienti

e. p. e. e. =

et recentiores communiter.

109.

Primo ex Iude. lovis utatis ubi videtur loquitur
de operibus huius mundi et ille promittitur augmentum gratiae sine
ulla conditione, nam huius pro augmento gratiae apponatur con-
ditio si in gratia decrescit, pro augendo in augmento gratiae
nulla conditio apponitur. Et pro bono opere nulla alia conditio
expectanda, alioquin in hecet frigore conditiones potest etiam
aliquis negare, quod actibus intentionis debet statim augmentum gratiae,
et si in his debet statim gratia vel eius augmentum, et alia huius-
modi quae huius magis absolute in Concilio promittuntur quam de
quo nunc agimus.

Secundo potest rari: quod nulla est ratio differendi illud aug-
mentum postea merito condonandi, et a faciente iam ille habet
magis acceptum ad gloriam. Et debet hoc habere per maiorem sapientia-
tem intrinsecam, si nihil obstat. Secundo si apparet quando post digni-
tatis opportunitate illud augmentum. Potesse dari quando factus
actus intentionis habetur. Sed contra, quod ille actus, ut videmus,
etiam disponit proportionem physicam ad potentiam huius corresponden-
tem. Et si disponit ad illam et simul ad aliud augmentum, ut res-
pondens actibus precedentibus, alioquin iam datur illud augmentum
sine dispositione equali et eodem modo potuisset prius dari.

Potesse dari tempore mortis. Sed contra, quod etiam tunc
dabitur sine dispositione physica equali. Potesse dari in in-
gressu patriae post actum intentionis amoris Dei. Sed contra, quod
ille iam non est status crescendo in gratia sed augendo gloriam proportio-
natam statui viae, quanta est, unquam fuit in via in sanitate,
tantum erit in retributione gloriae. Secundo actus amoris electus
in patria vel est amor beatitudinis, et per consequens suggredit iam
visionem Dei et honorem gloriae, in tota sua perfectione. Si non potest
disponere ad augmentum gratiae et charitatis, vel certe non est talis
amor qui potest disponere, ut dispositio moralis, cum nec sit actus
in actibus nec habeat alias conditiones ad merendum, quare amor ille
magis erit pars praemii quam dispositio moralis ad praemium.
Deus ex contraria sententia sequitur de actibus in ingressu patriae
quod est, sed etiam de actibus ad intentionem cum habitu, ut quod qui
habet habitum ut octo et dicitur. Potest actus intentus ut est, non debet acci-
pere de praemio augmentum gratiae, quod ille actus physice non
causet habitum, consequens autem dicitur detestabilem, quod
est, si exigit ab homine nisi operetur secundum totam potentiam
et virtutem quam habet.

Videa-

Idemque nunc que sunt fundati contraria sententia. Pri-
mum permittitur, ut dicimus, ex proportione habituum naturalium
qui non interducentur nisi per quosdam virtutes & eodem modo dicendum
de de habitibus infusis. Deinde negatur consequens: nam habitus
naturales proceduntur & argentur physice per actus, ut in casu
physica debet continere virtute perfectionem sui effectus, & debet
proporari cum proportione maioris. Inaequalitatis, ad vero merito in
casu physica sed morales, id est aliquid in in via virtutis physice & effe-
ctus in se aequalare, dicimus. morali autem virtutis perfectioni: sic
decem partes argenti aequalent moraliter vni parti auri & actus
Temperantia aequalent luminis gloria & visioni beatorum quae est entis
talis multo nobiliores. sic etiam actus charitatis ut a se moraliter
per modum meriti aequalare & huiusmodi gratia quae habituum
nam quaedam virtutem physice perfectioni & primam etiam gratia
habituum, quam octavo gratia altius actus amoris quae est in con-
traria sententia. Et in gratia quae correspondere actus dilectionis intenso.

Secundo arguunt: quia congruum videtur eum qui negligenter
est negatus ut laboris acceptus non promissari de novo. Quia
hoc arguit saltem per probare de actu ad intenso cum habitu, ut
videmus, nam ille homo videtur nam toto habitu secundum totam inten-
tionem, est in contraria sententia ille actus non arguit habitum. Ad
obstructionem ergo dicimus illam negligentiam non esse culpam licet non
minus affecta quam diligentia maior, imo ille homo in his talentum
obiosum dum ita operatur, nec videtur in via divina sed progredivi & re-
migrat licet non tam vehementi tora huius, quare non est reprehendus simpliciter
sed laudandus licet minus quam alius qui operatur intense.

Tertio arguunt: quia Deus de facto quando infundit
in eam gratiam in merito, non dat illam supra meritum intentionis quam
habet dispositio & eodem modo se gerit Deus quando dat augmentum eius-
dem gratiae, ut nunquam detur supra intentionem dispositio, gratiae
debetis. Deinde arguit potius potest reverti, taliquando est gratia
quae confertur in merito licet per auctorem intentionem quam dispositio
praesens, ut quia aliquis peccator cui fuerant plura merita mortifi-
catis recipit in actu poenitentiae cum dispositione remissa, accipit
in gratiam intentionem per merito, quae reuertuntur. paritas ergo est pro-
portio servatur bene, in hoc modo gratia illa quae hic est merito datur
per talem actum non sit maior & intensior ergo actu non vero de facto
fuerat gratiam intensiorem simul cum alia gratia quae datur deo deinde
fuerat per alios actus, nam neut quando confertur aliquis iustus
accipit

accipit ex in hinc gradum iuxta mensuram distributionis gentis, jjo.
et hinc dispositio hinc remissa, ut th. ille gradus gradus facere, in sen-
sionem cum gradus procedenti quod si fuerat data ex vi huius hinc,
ita gradus gradus actum remissum hinc secundum se si superes
quam actum, ut th. superare illum prout coniuncta cum alijs
gradibus gradus procedentis quod si fuerat data, ut hinc actum.

Quarto arguitur: quod si per singulos actus daretur argu-
mentum gradus, daretur etiam per singulos actus gradus creatus
actus alius augmentum, ac proinde quilibet gradus augetur quod
secundum totam suam latitudinem, hoc est, adderet tot gradus
novos quod haberet esse actus, quod videtur augmentum in rebus.
Omnis alius solutio. Et adhibendo quilibet actum argere
gradum secundum totam suam latitudinem, nego th. debere esse tot
gradus quod sunt in actu, ut est. cap. fert illud augmentum in per
indivisionem alterius gradus ex ratione intentionis maiorem, ut est
indivisi, ut per maiorem perfectionem individuum alterius gradus ex in-
tentione in parte communitatis gradus procedens, neg. est. quilibet intentionis merito
sufficit ad merendam intentionem gradus secundum totam latitudinem, sed
sufficit ad merendam aliquam maiorem perfectionem individuum
in ipsa parte, ut latius explicari dicitur. b. de in arnato, sect. 2.

Quinto arguitur: quod si actus remissus sit argere gradum
et charitatem. Et eadem idem actus magis verans poterit mereri argu-
mentum gradus. Consequens est absurdum, nam cum in hora est
sunt infinita infinita et singulis instantibus respondeat no-
vus valor in merito, sequitur in fine hora meruisse argumen-
tum infinitum gradus.

Hoc arguere diffidendum est in hoc modo, eius th.
difficultas oritur ex principio Philosopheris de compensati-
one contineri, ceterum in est difficultas in proprio nra sententia,
nam in sententia etiam contraria. Et eandem vim. Primo quod ipsi
admittunt actus remissos mereri premium accidentale, de illo
a. premio accidentali fieri ut idem arguere, nam per veritatem
in instantibus oportet meruisse in fine hora augmentum
in finem illy premium accidentalis. 2do quod ipsi in negant actus
remissos peccaminosos mereri novam poenam, ut ergo fieri idem arguere
in merito: unde eandem peccati an in fine hora meruisse in fi-
nem per argumentum. 3tio quod eam concedunt ipsi actus remissos
mereri augmentum gradum poenae, quando ponitur actus interior
vel in fine vite vel in ingressu patrie, de illo ergo augmento fieri
ut idem arguere est per quod sit et quantum, quod meretur actus durans
per

per horam. quibus ipsi responderint respondens. et in fine contra
ga. in hoc argu. ab vrb. solutum. et oportet et examina. ab omni
soluciones. et praestantibus sectionibus sequentibus.

Nunc breuiter inuocabimus quod de hoc puncto passim
S. Thomas eius authoritas occasionem dedit sententiae contrariis.
argui. et voluit S. Thomam negare. absolute actibus magis intentis
et meritum respectu augmenti grae. et charitatis. et quidem in
primo contrarium dicit. 17. q. 2. art. 3. et in 2do dicit. 27. art. 5.
ad 2. ubi videtur sentire. Sed in postea in summa contrarium doc-
quet in sententia 1. 24. art. 6. et in 2da dicit. 1. 114. art. 2. quibus
locis videtur mutasse prorem sententiam. et voluit nebulosus Thomam
apertus in q. dicit. 14. q. 2. art. 2. ad idem locum contra. 2da m.
conclusionem. Deo Bergomenis in apertantur. dub. 88 j. Victoria,
Sotus, et alij multi. Et fatendum. in videtur S. Thomam in vtroq.
loco sententiae augmentum illud charitatis et grae. in dari statim. et
fatetur. vnde dicit cap. 3. num. 6. ubi dicit qd authoritatem
S. Thomae contra illa quoad eam partem. Sed etiam aperte falsa.
quam illa alia quae negat meritum actibus repositis.

Ex iuris deus inferitur illam etiam sententiam quae
concedat dari statim augmentum grae h. in augmentum charita-
tis nullum habere fundum. nam S. Thomas eodem modo loquitur
de grae et charitate in hoc puncto. et concordat ex vtroq. loco argu-
tate ex 1ma 2da et 3da dicit. opusculum etiam dicit. nota.
quod tunc. cuius augmentum dicit fieri per bona opera illicet sane.
iudicium de quibus dicitur cap. 7. in dicitur inferentiam etiam pro
huius et charitatis. pro deus et eadem etiam si grae augeri se in
depositione phisice. intentia. qd h. augetur phisice. sed mora-
liter per actus. ^{car} charitas quae augetur etiam moraliter et h.
phisice. per actus in poterit eodem modo augeri. potest etiam ad
hoc applicari quae ad primum ex similitudine quae conferunt augmentum
grae et charitatis licet dicitur h. in intentia et deus eum
habere charitatis consequatur habitum grae tanquam propria
partem in connexionem naturalem. h. apparet eius meritum. Sed suf-
ficienter ad augendam graem h. sufficiens. ad augendam consequenter
charitatem eodem modo. nulla. e. ubi videtur se etiam quae
h. habet virtutem ad produendam eodem modo passionem quae h. in
connexionem necessariam cum illa essentia.

Leio II.

SECTIO II

Utrum per maiorem durationem actus meritorij
augeatur habitus charitatis?

Ratio dubitandi pro utraque parte oritur ex supradictis, scilicet e.
debet augeri charitas & gratia pro maiori actibus boni duracione. Et
quod ad hoc ut augeatur habitus gratie & in preteritis in praesentia
contra aliquos actus meritorios in se non sunt quam habitus vel quam
actus precedentes, sed sufficiunt noui actus. Et eodem modo sufficiunt
noua duracio eiusdem actus boni, nam sicut actus tempus & bonus
& honestus, ita maior duracio actus, honesti & boni & laudabilis &
digna aliquo premio diuerso, quod etiam constat in actu malo, nam
qui diuini seruauerat in affectu turpi vel impio grauis peccat et
coctis pariter maior supplicium meretur. Et eodem modo
et in fine ad premium aliunde uero quod ea maior duracio h. au-
geat habitum gratie & charitatis. Et ratio, ut in inueniatur: quod
sequeretur in fine horae augmentum illud est infinitum & constans
in infinitis partibus equalibus uel 3tia determinate, nam in
singulis instantibus illis horae habuit actus nouam libertatem &
nouam laudabilitatem & meruit nouam partem praeij determinatam,
sicut etiam in primo instanti meruit aliquid praeij deter-
minatum, cum ergo instantia assignabilia in hora h. sunt finita
consequens et in fine horae correspondere illi actui augmentum
charitatis & gratie constans ex infinitis partibus determinatis &
equalibus uel 3tia.

Hanc difficultatem & corripit Theologorum ingenia in praesentia
et in maiori Merito, in uarias resolutiones eorum duratio, quas uide
poteris apud uarios h. 12. de gratia, cap. 1. Et in opus. de reueris.
contra meritorem dicitur 2. p. 1. s. non. 2. b. Passages in mem.
2. d. 1. s. 1. cap. 3. & salas & bon. in 1. m. 2. d. tract. 1. s.
dicitur 5. p. 1. Praecipuas & magis uoces breuiter resellam.
Prima solutio est actum bonum non emereri oibz & singulis instantibus
horae, quia duratio per aliquibus finitis & determinatis, quia ois actus
voluntatis eo ipso quod h. met. hab. debet necessario peruenire per
aliquid tempus subrequeus determinatum in cuius fine sit potum
libere continui per nouam libertatem, & post hanc sequitur alia mora
temporis

temporis determinandi necessarias, & nisi desinens.

Hæc solutio diffinitis est, quæ ad libertatem actualem nihil aliud requiritur, nisi deliberatio seu attentio sufficiens ea parte illius ad rationem bonæ & malæ. Quod in obiecto, hæc. a. attentio est advertentia sicut datur in primo instanti, ita continuatur per tempore sequenti & sicut ratio illius advertentia voluntas erit actualiter libera in primo instanti, ita erit actu libera, eius conseruato tempore sequenti, nulla. e. ut reddi ratio verumminus discretivatis & in Angelo si videtur potest negari durare eius advertentiam & attentionem actualem per omnia instantia subsequencia.

Idem solutio est P. Vasquez dicta disp. 4. 34.

qui partem convenit cum precedenti in hoc sensu, quod non potest actu voluntatis existere per primum instanti, sed potest debet durare per aliquo tempore, partem vero differt, admittit se. potest in quolibet instanti voluntatem cessare, & suo actu, atque in eo nullum esse instanti in quo potest perseverare libere, quia licet necessario duret per tempore aliquo, inde terminatum, nullum tamen est instanti in quo potest perseverare libere. & ante, quod non potuerit desinere. Fundus huius sententia est, quod res indivisibilis est permanens, qualis est actus voluntatis, debet incipere in instanti & desinere, etiam in instanti intrinseco definitioni, hoc est per primum non est. & voluntas debet incipere semper in aliquo instanti, in quo eodem cum non potest desinere oportet, quod desinat in alio instanti patet quod est instanti incceptionis mediet tempore. hinc infert non debere respondere diversam partem unum singulis instantibus illius collectionis, quia cum necessarium sit quod perseveraret actus aliquo tempore, inde determinato, non potest promitari, regula instantibus eorum, non est. hinc regula eorum suam libertatem diversam, sed primum correspondens directionem singulis partibus determinatis illius temporis.

Hanc solutionem impugnatur late, Suarez dicto lib. 12. de. gra. Primo quia procedit ex falso principio, scilicet nempe quod res permanens non potest incipere aut desinere in tempore, hoc est non potest provenire ex eo quod sit indivisibilis, siquidem ipse summet instanti quod est indivisibile desinit intrinsece in tempore sequenti, & negat instanti quia etiam est indivisibilis incipit intrinsece in tempore sequenti post instanti. Item quia ipse Vasquez admittit de. potest. Dei absolute, quod potest contingere, ex hoc non arguitur nullam esse repugnantiam quod naturaliter fiet, nulla. e. ut ea repugnantia quæ si rediretur ad aliquam contradictionem nempe quod res indivisibilis desineret pars post partem, & per consequens

consequens est dissimilabilis. Denique ex hoc sequitur actum bonum 112.
in primo instanti non habere meritum determinatum, prout
etiam concedit per Jacques, sed expectandum esse se per aliquid determi-
natum, ex quo etiam fit contributionem in primo instanti non mereri
de congruo primam gradum nec dispositionem ad illam, quia gratia datur
pro mensura non dispositionis. Contributio autem in primo instanti
nonum non determinatam honestatem et bonitatem, cum hoc de-
pendeat a tempore determinato majori vel minori quo sit durare,
atque adeo si datur gratia in illo primo instanti deberet dari intuitu
meriti futuri non vero dispositionis presentis, quae omnia absurda
sunt, ut constat.

Ad igitur 3^{ia} solutio P. Suarez, et aliorum
dicentium non propter ea primis instanti ad primum abso-
lutum instantem, sed in primo instanti ponitur substantia actus, cui
respondet magnam primam, in alio vero instanti ad alterum solum
circumstantia. Dubitatur, quatenus auget meritum, si in eo modo
quo respondet primo instanti productionis, sed ita ut primum
solum commemoratur cum partibus temporis, per cuius reversionem
successive augetur, sicut lux successive augetur per successive
approximationem solis, et licet in primo instanti glo sol fuerit pro-
ductus, produxerit aliquem determinatum gradum huius, postea
tamen per approximationem non respondet singulis instantibus aliquis
gradus ^{meriti} huius. Ita haec heres huius utatur, quem fore sequit
Korinek de ^{merito} dignitate actuum supernaturalium disp. 3. dub. 10.
num. 172. et alij recentiores.

Haec solutio difficilis est primo, quia nunquam satis
explicat quomodo primo instanti correspondeat substantia actus, coc-
teris vero instantibus sola circumstantia. Duppois, nam licet substantia
actus postea non ponatur de nouo, illa tamen substantia postea subdualiter
conseruatur per actionem liberam terminatam non solum ad durationem
sed ad ipsam substantiam. fateor ceteris partibus laudabilis esse, primo
producere actum quam illam conseruare, neque tamen substantiam non esse
ag terminam conseruacionis ac primae productionis, nisi velis signi-
ficare solummodo substantiam non ponitur de nouo per conseruacionem, hoc
tamen non est conseruacionem non terminari ad substantiam seu conseruacionem non esse
quasi secundam productionem eandem substantiae, sed erit questio
de nouo: an deum conseruacionem dicenda sit determinati ad substantiam,
de re, tamen non potest dubitari quod utraq; actio terminetur immediate de
substantiam.

Ad quicquid sit de hoc, difficile est addere in illa solutione,
scilicet

videtur in singulis instantibus & eundem novam libertatem
 & augeri meritum, in tñ regione & singulis aliqđ premium deter-
 minatum, tempus. e. restat difficultas, quidem in singulis instan-
 tibus & novam meritum & Deus videt quod vel quantum premium ac-
 cret hęc instanti. Explicatur a. classe in ultimo instanti horę
 Deus. e. videt illum hominem qui habuit dilectionem Dei per horam
 præter ultimam instans n̄ meruisse tñ quantum ille aliqđ meruit
 qui habuit similem dilectionem per horam includendo etiam ultimam
 instans & videt Deus qualis sit excessus premium pro illo instanti.
 De illo itaqđ excessu correspondente illi instanti peccatur an sit
 aliquid determinatum, videtur. e. oio ē determinatum et cum cog-
 noscatur a Deo, qđ n̄ determinatum ē & infinitas multipliciter
 per infinita instantia hora, facit excessum in premium supra premi-
 um primi instantis. exemplum a. de Sole n̄ d̄ est difficile, qđ hiet
 aliquis totum in instantibus continuatius approximatis nihil pro-
 ducere vel producere sola indivisibilia hęc, in nro a. tunc
 negari n̄ potest quia ille hōs aliqđ meretur in instantibus continuatibus
 & quidem videtur infra n̄ potest tunc mereri aliqđ volum indivisi-
 bile premium. Deniqđ qđ magis premium debet correspondere
 primo instanti, in quo primo producbitur substantia, apud n̄ tollit diffi-
 cultatem, qđ hiet aliqđ instantibus correspondeat multo magis excessu,
 debet tñ aliqđ correspondere, de quo aliquo, quicquid illud sit, fieri
 et idem argui, illud. e. infinitas replicatum debet consistere aliqđ
 infinitum.

Unde obiter impugnari potest aliorum solutio qui dicunt
 singulis quidem instantibus correspondere novum premium sed di-
 versa ratio a premium primi instantis, quare n̄ potest in unum
 commensurari nec unumquod ad æquari ad infinitis alteris ratio.
 hiet nec angulus rectilineus adæquatur ad infinitis angulis
 congruentibus quos continet. coeternum nec hoc modo cessat diffi-
 cultas. primo qđ hiet infinita formica n̄ adæquens perfectionem
 unig Angeli, sed tñ vere, s̄ infinita formice; ita ergo in presenti
 hiet illa premium inferiora n̄ adæquens premium superius, erant
 tñ infinita, & determinata atqđ equalia omni parti determinata,
 facit ergo infinitum simpliciter eam. a. certibus instanti datur
 premium n̄ indivisibile, uti videtur quoniam admittit partem divi-
 sibile secundum intentionem, necesse ē qđ ex illis oibz resultat
 intentio infinita, n̄ potest. illiqđ qđ ex infinitis partibus intentio-
 nis determinatis & equalibus omni 3tia n̄ resultat intentio in-
 finita, sive hac sit inferior entitativa illo alia intentione
 quæ datur

quod datur in primo instanti tunc dicitur, vel certe resultans infinita JJ3.
intentiones inaccessibiles. ponat ergo deus in vno hoīe illas solas
intentiones grāe quae respondent instantibus horae, & rursus considere
in infinitis hoīes quorum singuli habent singulas illorum gra-
tificationum intentiones, hi omnes hoīes est gratia deo & postea beati,
ille autem vnus qui habet omnes illas intentiones in multis, sic solus
adequatus sanctitatem & beatitudinem infinitorum illorum saec-
torum & beatorum, quod quidem incredibile, & debet vnum horum
per vnum actum bonum vnus horae vel semiquadrantis acquirere
semper sanctitatem & gloriam adequantem in intentione sancti-
tatem & gloriam infinitorum sanctorum. sane si huiusmodi & sancti-
tas infinita in intentione, neque etiam est in finitum in intentione
illa quae condaret ex infinitis gradibus aequalibus vni 3tes, neque
etiam illa est summa, sicut neque ista est summa, si vtriusque sit
causa.

Quae illam fore sanctitatem infinitam hinc videri nec
facientem vnum instantia, quod illae intentiones hinc videntur inter
se immensitate, sed inaccessibilibus alijs intentionibus quae dantur in
tempore quae, si finitae diuina ratio ab his quae dantur in in-
stanti. Sed contra, si nec infiniti momenti accretio faciat
vnum instantium, & si quae eos habet, habet infinitam pe-
cuniam, & similiter isto modo habet infinitam sanctitatem.
Dicitur etiam sanctitas in genere inferiori & hinc commensurabili cum
grāe quae respondet partibus temporis aut primo instanti. Sed
contra, si nec hoc tollit rationem infiniti, nam grāe etiam quae
respondet partibus temporis si compararetur cum sanctitate abali
deus, vel cum vnus hypostatice. & vnde inferioris ordinis est
& non commensurabilis, & tunc est infinita, si habet partes infi-
nitas aequales vni 3tes, & similiter ista licet sit inferior erit
tamen vera sanctitas infinita, si in hac sine absurdo concedatur, alia
etiam poterit eodem modo concludi.

Dicunt fortasse intentionem grāe quae datur in instanti
continuatua hinc deus, potest ab illis quae dantur in tempore necesse
fuerit remouere se ad beatificandum, nam licet puncta copulata
hinc potest esse vnus partibus, ita primum correspondens instanti copulatio
habet has intentionem in suo genere, si sit eo sine primum quod cor-
respondet temporis respectu exigentiam hinc eo, sicut modo illius.
Sed contra arguitur. Sed, si libertas quae exercetur in illo
instanti continuatua, si talis est tanta quanta sufficit ad pro-
merendum primum quod per se solum sufficit ad beatificandum,
nam

nam hi auctores vere nobiscum concedant libertatem quoad substantiam
atq; in singulis instantibus. videt itaq; deus in hoc instanti B
libertatem suam ut duo vel ut q; quae exercetur hinc actus bonus.
ponamus ergo qd hoc eadem libertas posita fuerit in solo instanti
certe tunc hinc mereretur per hoc exercitum libertatis gratiam & quosi-
am sufficientem ad beatitudinem & exercitum huius actus in
infinitis instantibus hinc condignitatem ad promerendam infinitas
beatitudines partiales aequales uni statui quarum singula suffice-
rent sicut ad beatitudinem hominem.

Tertio dicitur in hoc modo ducendi qd ponat illa
duo genera intentionum ad unam adeo dicitur in eadem gratia
quarum altera si faciat intentionem cum altera, nam illa inten-
tio quae datur qd videtur continuatum, siquidem media est
inter intentiones gratiae quae dantur qd meritum temporis, debet
vix mediare, vel tunc quam unius est copula & unio illarum inten-
tionum temporis, vel tanquam pars faciens intentionem cum illis.
si meret per se tanquam pars, qd & alteri ratio & si addit gra-
dum istum vel alium supra gratiam precedentem, sed hinc aliam
terram dicitur. nec etiam potest mediare tanquam copula vel
unio primo, qd unio inter duas intentiones hinc in se unam
intentionem nisi pro multitudine graduum quos vult, hinc a.
intensio quae datur in instanti si servat eam proportionem,
ut si habere in se multos gradus intentionis hinc gratia bene-
ficientis & sequentis sit remissa. 2do, qd si est unio
requireretur necessitas ad copulandas illes partes gratiae temporis
antecedentis & subsequentis. consequens a. & falsum, nam ponamus
hinc hominem in horam exercentem in hora debum misericordiae
peccat mortaliter in instanti medio horae, & per consequens
in illo instanti si mereri, licet adhuc perseveret actus misericor-
diae postea, vero immmediate habere contributionem de peccato
& redituari, atq; adeo contumare meritum misericordiae.
ecce, in utraque parte temporis meruit intentionem gratiae per
illam aliam misericordiae, in instanti a. intermedio si meruit
intentionem continuatam & illa intentio continuatam
si requiritur ad unam partem gratiae quae correspondet merito
temporis.

Quod vero attinet ad exemplum angeli contin-
gentis & rectiliter si multum curio, qd si quid sit de veritate
illius, de qua multi dubitant, & quam aliquis fortasse probatur
negabit, ego tamen libenter admitto potest reperiri aliquam entitatem
finitam

In tantam curis perfectionem non potest adaequare aliquid infinitum 114.
entitates infinitas, atque ideo si praedicti philosophi loquantur solum
de adaequatione quoad perfectionem est in quoad multitudinem graduum,
in hoc non multum attendam.

Denique eodem modo impugnari potest aliorum respon-
sio actum bonum in tempore mereri quidem augmentum gratiae
quoad partes intensivitas, in instantibus vero copulativum est ter-
minativum mereri solum indivisibilem gratiae copulativam vel
terminativam. haec tamen solutio difficilior est prima, quia illud in-
divisibile copulativum vel terminativum non correspondet ex
parte virtutis Beati est aliisque connaturalibus debetur, ipsi partibus
virtutis, atque adeo quando hoc meretur partes meretur etiam
indivisibiles quae illis partibus debentur & etiam in instanti
nihil meretur non ideo minus habebit in proximo. Hoc constat
in aliis qualitatibus, non esse potest existere naturaliter calor quin eius
partes copulentur & quin habeat etiam indivisibile termina-
tivum est tamen de aliis qualitatibus. si ergo hoc meretur iam gratiam
& visionem beatam, ut octo, etiam cesset ab actu meritorio in
ultimo instanti horae adhuc habebit gratiam & visionem ter-
minatam positivam.

2do illud indivisibile terminativum non potest
est proprium condignum operi bene operanti in ultimo in-
stanti horae, nam si duo horae vult, quorum uterque habet gratiam
ut quod merentur in hac hora alter per actum charitatis exi-
miae, alter per actum temperantiae humilium, uterque incipit ac-
gere gratiam, prior tamen velocius, posterior tardius. comparo nunc
utrumque quando meretur indivisibile copulativum totius gratiae
cum 2do, in illo quidem instanti primo vult operatur
melius quam 2do & in illo instanti meretur plus quam 2do,
sed 2do in vult instanti meretur indivisibile copulativum
sui gratiae graduum 6to & primo vult non meretur in vult instanti
illud vult copulativum, sed aliquid aliud, alioquin pariter sit
in proximo vult instanti qui nullo modo potest pariter in merito.

3tio potius ad hoc ipsum appropinquare quod supra
factum contra praedictam solutionem supponendo horam durare
per horam in actu misericordiae est in instanti medio illi horae
peccare mortaliter, et postea immediate recuperare gratiam per con-
fessionem, tunc si in vult tempore antecedenti & consequenti
meretur gratiam & gloriam per actum misericordiae, in instanti
vult instanti non potest mereri indivisibile copulativum gratiae,
quia

Ipse tunc erat in peccato & in illa parte gratiae procedit ubi non
manebunt discontines inter se sed copulatae & meruit in-
divisibile copulativum quod meruit ipsas partes gratiae, atque
ideo si consideretur praemium divertim a partibus quae copulantur.

Quarto ponamus per horam durasse hominis pecca-
torem in actu misericordiae, in ultimo a. instanti fuerit iusti-
ficatum per Sicut, & illo etiam instanti perseverasse in actu
misericordiae, & impenitente postea cessante ab illo, tunc certe
ille actus in illo instanti aliquid meruit, cum esset in hoc iam
iustus & gratus. inquit ergo quid meruit. an solum indivisi-
bile terminativum gratiae, an vero partem? si primum, quia sup-
pono gratiam datam per Sicut eodem suo termino sicut data fuisse
si non esset simul ille actus misericordiae, si sit a. gratia terminari si-
mul duobus terminativis & nullum restat terminativum quod debetur
pro illo actu, si a. meruit partem gratiae & in uno instanti habet
valorem ille actus de merendam partem gratiae, si e. habet maiorem valo-
rem eo instanti ultimo actus in eo casu ex eo quod toto tempore
antecedenti hoc fuerit in peccato & si potuit tunc mereri partem
gratiae, potest etiam in toto tempore antecedenti hoc fuisse iustus.
Nec est. responderi potest quod tunc illud instans reputetur pro primo
instanti illius actus, atque ideo praemiarum debeat sicut praemium est
in primo instanti in quo potest mereri partem gratiae. hoc
nonquam, dicitur si sit, quod si actus habet maiorem valorem in primo instanti
quam in coequenti, hoc ideo casu vel tunc consideratur boni ratione actus,
vel quod diffundit & laudabilis & meretur de bono quam perseverare
in illo instanti, in praedicto a. actu neutra ratio procedit in illo
ultimo instanti hoc, nam ille actus iam praesupponitur potest
quod sub hanc & perseverare per totam horam, si ergo habet maiorem
bonitatem nec laudabilitatem in illo ultimo instanti quam ha-
buisset si praecederet etiam gratia ab initio illius horae & si tunc
habet valorem ad merendam partem gratiae, idem potest facere
etiam praecedens gratia.

Quod quando actus sit inaequalis in bonitate
indivisibile etiam continuativum gratiae, & inaequalis in sua
perfectione, quia cum tempore praecedenti maior gratia data sit
partem meliori indivisibile erit melius, quia continuat perfectorem
gradum gratiae v. g. gratiam vel etiam, cum illud aliud indivisibile
per se ipsum melius bonum continuat solum idem vel etiam gratiam
gratiae.

Sed contra quia ad huc posita inaequalitate actuum
potest esse

Et est in modo aequalitas in indivisibili continuaturae, ponatur *ijj*.
p. illum qui exieret meliorem actum habuisse namque gratia an-
tequam acciperet actum, quam habebat ille, atque alij qui exer-
set actum in quo profutum v. g. duas gratias gratia cum ille, aures
haberet gratiam, postea vero, in continuaturae actum meliorem dicitur
gratias potius actum, ita ut in fine horum v. g. uterq. habet rem
per se in gratia gratia, tunc ergo in instanti sequenti in quo uterq.
est in actu actum oportet qd uterq. sequatur in actu
tibi continuaturam aequalem scilicet copulaturam septimi gradus
gratia cum octavo & merito inaequaliter correspondet in illo in-
stanti proximum esse aequale.

Ratio est quia quoti sumatur ex superioribus, qd gra-
tia meriti & qd congrua debet esse aliqua gloria in latum gra-
tiam abunde fit meritis vel qd abunde ei debetur, ut probatur latius
dign. & de meritis, sect. 5. illud qd indivisibile continuaturae
tuum gratia rem abunde debetur non independenter a merito
illius instantis, nam eo ipso qd meruit partem gratia praesentem
debetur illi alij indivisibile terminaturam vel continuaturam
nam illi gratia cum sequenti. Unde in instanti in quo hora hoo
peraret gratia qd peccatum tunc commissum & statim bene-
qda in instanti sequenti per contritionem recuperaret gratiam
sicut actus misericordiae v. g. quem habuit in continuaturam tota illa
hora meruit gratiam tota hora, propterea in illo in instanti in quo
hora, quam in illo instanti in quo meruit indivisibile copular-
tiam gratia, & tunc partes gratia habent eodem indivisibile continuaturae
atque perinde ac si illas meruisset, nihil ergo plus acquirit
hora nisi meriti illius instantis.

Et dicitur qd merita temporis praecedenti debent esse
eodem indivisibile continuaturam vel terminaturam gratia, postea
vero qd medium illi in instanti debentur directe, & hoc titulo
dicitur, sicut gloria corporis Christi debita fuit duplici titulo, & de
facto gloria etiam illi datur duplici titulo, & de hereditate, & de
corona.

De contra hoc est, qd dicitur qd per rem referat aliqua debent
directe vel indirecte, uterq. e. titulus facit me habere rem in
bonis meis ut qd debetur, meritum a. condignum exigit qd
tunc illi ego sum in bonis quam antea, uti qd arguatur bona
mea, qd quidem si fit dandus mihi qd titulum directum ad
gratiam etiam in alio titulo indirecto.

(contra id) qd in 2da causatio intervenit duplex
titulus

tituli dicitur, nam peccator qui per horam perseverat in actu
maxime in ultimo instanti intrinseco hinc iustifi-
catur per hunc & in eodem instanti perseverat ultimo actus
maxime in ultimo & immediate postea peccat, tunc irreversibile,
hinc in ultimo instanti & in ultimo instanti debet hinc & tunc rati-
o illi actus boni qui in illo instanti per se, cum non sit in hoc
instanti, non est in ultimo instanti, sed in ultimo instanti, hinc ego
in ultimo instanti debet hinc & tunc rati-
o illi actus boni qui in illo instanti per se, cum non sit in hoc
instanti, non est in ultimo instanti, sed in ultimo instanti, hinc ego

¶ Regula veris ab illis elata, parum videntur,
nam illud de gloria corporis non debet duplici titulo fieri
lati de q. 27. de Incentiva secti 2. ubi probatur latig h. p. d. d. n.
pro premio condigno. id est per am aliquid debet etiam etiam
per unum in e. d. d. n. uno requiritur, nam illi duo tituli
hinc & tunc rati-
o illi actus boni qui in illo instanti per se, cum non sit in hoc
instanti, non est in ultimo instanti, sed in ultimo instanti, hinc ego
in ultimo instanti debet hinc & tunc rati-
o illi actus boni qui in illo instanti per se, cum non sit in hoc
instanti, non est in ultimo instanti, sed in ultimo instanti, hinc ego

SECTIO III

Quomodo responderi possit ad predictam difficultatem?
Difficultas haec, quae ceptae maxima non videtur ex presenti
materia, sed ex principis prius de compositione continetur quae
supponitur ad totam objectionem, nam, ut supra videtur,
etiam si dicas charitatem non augeri per actus remissos sed solum
per intentiones, adhuc restat tibi solvenda eadem difficultas
circa

coram poenam peccati; dicitur: dicitur poenam h' augeri nisi 556.

peccata intentione. aut graviora praecedentibus.
Hocitur ergo difficultas ex metaphysicis partibus, continui
et instantis et successivi, quam licet philosophi caperent
valentibus verbis apte compositis elidere, apparet tamen clare so-
lutionem iniquitatem in Theologia, ubi ex illa instantium
in finitate in his angustias incidimus, quare P. Komrad dicta
disp. 8. de merito aduim negat daturum licet merit. 557. fate-
atur magis eadem e. probabilem et veritatem illam quae conti-
nuum componit ex partibus in infinitum diversis, sed in
num. 527. praecenter admodum si debere. conclusionem theologiam
callipar ad sententiam illam. Phisiam quae oio. inexplicabile e. e.
intelligibilis. haec igitur conitium sequentes conabimur
ostendere quomodo independenter ab ea principis seu verba om-
nium sententiarum qui componunt continuum ex solis indivisi-
bilibus, quam qui ex partibus solis, vel ex partibus e. indivisibilibus
respondere possit ad praedictam argumentum.

Veritas ergo qui componunt continuum ex solis instan-
tibus immensitate e. finitis, quae eam sententiam debent continere hoc
tempore Theologi nisi. Summa abicentos e. alibi, e. quam pro-
fiteri P. Herles i. parte. disp. 3. num. 226. facile respondens
concedendo singulis instantibus porum meritum e. primum
et maiorem durationem abiq. eo q. sequatur. primum infinite,
etiam via instantia sint tandem finita.

Atqui tamen ex hiis qui eam sententiam sequuntur, cogite-
rent adhuc magna ex parte difficultatem remanere, quia
instantia sunt finita, et tamen sunt innumerabilia in tem-
porante. hoc, imo in actu oculi, e. hoc. a. licet si arguatur
in finitum, arguitur tamen incredibile argumentum grae, nam si
in primo instanti ille actus meruit suum vel quos grae
gra e. debet in actu oculi multiplicari. tunc infinitas illud
primum, dicitur multipliciter instantia in illo brevissimo
tempore, incredibile. a. e. per illam brevem durationem, si volu-
m duplicari vel censurari sed pene infinites multiplicari
grae quae data sunt in primo instanti. propter hoc hi
subtiones. confugiunt ad illam solutionem supra relatam
in primo instanti primum subtra. alius, in conti-
nuate, vero solum primum grae, quae cum sit actus
actus boni in exigis, primum eadem ratio sed multo magis,
atq. adeo nullo modo compensabile. cum premio primi instantis.

Ego

Ego quidem fateor regulariter multo minus pro-
 mi correspondere instansibus copulativis quam primo in-
 stanti; quia licet in alijs promittatur non solum deus sed etiam
 subiecta acty, ut videmus fecit. procedenti, multo tamen laudabilior
 & prima, producta eadem subiecta acty, quam continuare
 per alijs tempus actum remanet, productum; & hoc non censetur
^{probat} probitas aggravans in peccato. nisi quando deus fuerit no-
 tabilis, quo casu potest etiam duplicare & triplicare poenam,
 sicut est primum. Caeterum adhuc videtur difficultas
 manere magna ex parte in sua vi, ex re alio capite, quia
 licet singulis instansibus continuatis, non debet tantum pro-
 mium quantum primo instanti, datur tamen alijs promissionem
 determinatam. patet ergo quantum sit. Respondentur
 unum vel duo fortasse indivisibilia gratia, pro singulis
 instansibus; supponuntur etiam gratiam etiam componi ex rebus
 indivisibilibus finitis.

Contra probo debere dari singulis instansibus
 infinita vel innumerabilia indivisibilia, gratia novae,
 nam haec actus dilectionis Dei qui sunt communitate haec
 infra se innumerabiles vel saltem innumerabiles alios actus
 bonos, quales inferioris & inferioris honestatis, quibus
 a. illorum respiceret in hoc instanti, continuatis aliter
 gratia. Et huius actus correspondet plus gratia. Et correspondet
 totis indivisibilia gratia quod haec actus bonos quibus infra
 ea, haec a. et innumerabiles, imo, ut ego probabilis iusto,
 infiniti, nullus. e. e. actus bonos quibus a. aliter actus
 bonos minus affectus, nam in maiori humilitatis quibus magis
 minus mentitur e. e. facilius e. humiliter bonum. Angelo per-
 fectioni quam alteri haec, e. facilius e. humiliter alteri bonum
 perfectioni e. e. pariter a. haec. Angeli perfectiones & perfectio-
 nes & infinitum infra. Deum. Et pariter etiam haec
 actus humilitatis minus e. minus meritorij in infinitum, quibus
 oes superet iste actus ultionis Dei qui nunc continuatur.
 Et singulis instansibus meretur infinitam vel saltem innumerabilem
 multitudine indivisibilium gratia. e. de in exemplum
 ascribitur et in maiori obedientia, facilius e. obedienter loquor
 pariter Angelo perfectioni quam quam Angelus imperfectioni
 vel haec. Et intra virtutem obedientia potest e. actus minus e. minus
 meritorij, sicut creatura quibus quibus obedienter pro Deum potest
 e. in infinitum perfectiores et perfectiores.

Aur

Huius objectioni Dei dicitur b. de incarnatione sect. 2. 117.
supponendo in eam excessum gratiae considerari in excessu inferioris
boni, sed aliquando unam gratiam excedi ab alia in perfectione
caritativa, nam ut dixi etiam in tractatu de deo circa
inequalitatem virtutis beatae, eadem inequalitas quae consideratur
inter virtutes Dei considerari etiam potest in gratia tanquam in virtute
determinata, scilicet visionis, cum ergo virtutes ipsae aliquando
sunt inaequales secundum intensivum, aliquando vero secundum
perfectiorem entitativam per quam exprimitur ad plura vel affe-
ctiva, obiecta divina & penetrant magis obiecta primarium, ut etiam
diximus, gratiae tamen dupliciter inaequales, videlicet vel secundum
intensivum, vel secundum perfectiorem entitativam, secundum
quam haec gratia numero & ratio visionis magis penetrant obiecta
primarium in ordine ad plura vel affectiva, obiecta divina.
Hoc ergo principium supposito dixi non potius quoties ex maiori
donante, vel ex alioquin, augetur meritum augeri intensivae
gratiae vel potest subrogari loco gratiae praedictae aliam gratiam ad
intensivam perfectiorem in entitativa gratia praedictae, quae quidem
habet affectivam perfectiorem realiter impletivam, illa in se excedere
alias in tantis gratias inferiores & inferiores quae potuerunt dari
si alibi fuerit magis bonus & meritarius. Stat ergo bene pun-
ctum augere premium & meritum plusquam augetur ab inf-
niti, atque inferiores si magis merito poterunt, et in se esse
infinitam vel inextinguibilem intensivam gratiae, sed gratiam aliam sim-
iliter, quae sit melior quacumque alia ex infinitis inferioribus per-
tinentibus.

Haec itaque soluta procedit in sententia illa componente
tempus ex multis instantibus finitis & immediatis in qua, faciles
restinguatur, in sententia vero contraria componente tempus
ex partibus quibuslibet in infinitum sine actu sine solum per
indivisibilem aliter responderi potest. Primo respondet in instantibus
& ponendo solas partes temporis illis esse valentibus, qui in eo quod
magis fortasse, & magis differunt, & est difficultates. Haec
& theologicas circa compositionem continuam ex partibus in infinitum
diversis, & ea pariter cessat prorens difficultas, cum potest
facile concedi successive augeri & intendi gratiam in partibus
temporis quae durat atque longi, & illud augmentum non magis
indefinitum quam sit intensio valoris successive in tempore
vel quam sit ipsum tempus.

Posterum quod alii coniter admittunt instantia
propter

grater partes temporis is admittit. Quasi poterit 2do conce-
dendo dari premium determinatum pro primo instanti,
negando vero dari premium determinatum pro singulis instan-
tibus sequentibus eorum sumptis. Equidem videtur, regula-
turus si correspondere singulis premium determinatum sicut
suare, sicutque, & alij ista se habent. 2da, nam licet concessio
singulis instantibus libertatem novam nec admittam illas
determinatas morales necessarias, imo concessam contra leges
pot. ab eis deirene immediate post instanti, adhuc in remanet in
instantibus copulativis aliquid species necessitatis saltem in confuso,
quamvis e. singulis instantibus exercetur nova libertas in con-
cessione, atque, tamen eo ipso qd. atque progreditur ultra primum
instanti seu in deinito immediate post primum instanti, necesse
e. qd. perveniat per infinita alia instantia in confuso hoc vel
illa, datur ergo necessitas ad aliquam collectionem instantium
instantium, si ergo exercetur libertas a seo absolute singulis
instantibus sequentibus in hac sententia ut in modis huiusmodi
necessitas ad infinitam collectionem, cum vero vis necessitatis
excludat aliquam libertatis hinc e. qd. habere singula instan-
tia subsequentia libertatem sufficientem ut dicitur illa remu-
nerentur secundum premium distincte a principio aliorum, ad hoc
e. quodlibet qd. in uno e. in singulis sicut libertas, secundum
libertate aliquam omnimoda est in hoc instanti si responderetur
necessitas illa durandi per infinita instantia. Et quamvis
illa sit necessitas confusa, hoc tamen factum qd. si post premium atque
pro hoc instanti determinate, quoniam necesse est alia infinita in-
stantia sine premio determinate, cum datur semper necessitas
ad aliquam collectionem infinitam instantium in confuso,
alioquin si pro singulis instantibus eorum daretur premium
ordinem iam apparetur libertas eorum e. separabilitas in
vobis illis, ita e. separarentur premia a. si nulla cent premium
necessario connexio inter illa instantia nec determinate,
nec in confuso, cum tamen datur aliqua necessaria connexio inter
infinita instantia saltem in confuso, ut videmus.

Obijciat primo: in regulis instantibus subsequentibus
datur nova libertas sicut in primo, licet non e. hoc contingere
in hoc instanti alium bonum sicut in primo instanti fuit li-
bertatem inchoare e. in singulis instantibus debet e. nova libertas
tas e. premiabilitas sicut in primo. Et concedendo e. novam
libertatem in quocumque instanti subsequenti, si tamen eodem modo
quo fuit

quo fuerit in primo, nam in primo instanti ita datur libertas § 18.
ut nulla procedat necessitas ad aliquam durabilem confusam
vel determinatam, at vero in quocumq; instanti post illud primum
ita datur libertas ut tunc procedat semper necessitas ad aliqua infinita
instantia in confuso, faciem in quolibet instanti continuatio pro
rigorator iam acti continuatio post primum instanti seu in tempore,
ita igitur primum ponitur necessitas existendi in infinitis instantibus,
quae necessitas impedit ne possit actus praemii determinate pro
hoc instanti, quae semper debet dari aliqua collectio infinita instan-
tium quae si praemiantur singula, scilicet, cum debet necessitas ad
eam collectionem per rationem collectionis & si possit esse instantia pro
praemii scilicet, quae tunc ita praemiantur eis ac si in nullo suggereret
necessitas ad aliquam collectionem infinitam confusam, quae necessitas
facit, ut vel si praemiat hoc instanti determinate, vel si praemietur
hoc maneat, sed alia instanta sine praemio determinate singulis
scilicet referentibus.

Obijciendo: haec necessitas tota est mere consequens, nec
contrahitur indivisibiliter, sed divisibiliter & successively, sicut ipsa
instantia transiunt successive. Et si impeditur per omnia & singula postea
scilicet praemii pro parte illa libertatis quam habet. Sed hanc
necessitatem esse quidem indivisibilem sed aliquam etiam habere indivisibilem
substantiam, non sicut tempus & divisibile in partes determinatas plu-
res & partes, si tamen in omnes partes proportionales, in necessitas illa haec
est indivisibilis in plures necessitates consequentes, si tamen in tota quod
est instantia in tempore, quae semper manet aliqua pars temporis in-
divisa, et sic debet manere indivisa aliqua infinita collectio instan-
tium haec vel illa. sicut a. se hoc dicit, ita ad praemii praemii haec
post dicitur praemii abilitas in plures praemii abilitates, si tamen in omnes nec
ita ut si maneat semper indivisa aliqua praemii abilitas, infinitorum
instantium, quae per se indivisibilitatis facit, si tamen post omnia praemii
scilicet, quae iam merentur singula, sicut si nulle est repugnantia ad
eandem divisionem praemii abilitatum. In quosane consequenter
procedit §. 18. quae, nam admissio principio quod ipse suggerit subiect
si praemii bonum durabile, per unum instanti haec nullum est
instanti in quo si post voluntas cessare ab actu, ad huc ignoscit
balem necessitatem ad aliquid tempus in confuso quae impedit praemii
praemii singula instantia scilicet. Unde etiam constat, haec nec
certitatem esse respondens, aut eadem, quatenus ante quodlibet instanti
post primum datur, nam necessitas existendi in infinitis his vel
illis, & haec haec igitur necessitas est consequens vel concomitans,
quam

quam duracionem temporis, e in aliquo modo antecedens, quae bene
ante ipsum tempus se necesse est si actus h. cessat immo dicitur post
primum instantis existat per infinita instantia nec potest ee in
uno quem sit in infinitis

Obijes 3to: si per possibile vel impossibile, angelus creatus
ab eterno h. potest h. durare per infinitos dies imaginariot, e. t. h. in
singulis diebus potest de nouo gratias agere Deo pro beneficii conseruatois
e. o. q. d. singulis diebus potest de nouo & hinc alio bono durans post pri-
mum instantis h. potest h. existere per infinita instantia, ad huc in
singulis potest de nouo laudari e. promereri hoc pro conseruatoe
alio in eo instanti eam in singulis potest cessare.

2° dist. non: Angelus potest singulis diebus agere gratias
pro beneficii conseruatoe sicut est nunc. Angelus qui creatus in tem-
pore, nego, alio diuerso modo concedo, nam in primis Angelus h. po-
tuerit singulis diebus ab eterno de nouo agere gratias, sicut e.
tam in finita gratiarum actiones diuersa, nec potest agere gratias pro
illis diebus tanquam pro tenues habentibus singulam separabi-
litatem inter se sicut est qui creatus in tempore, sed potest agere
gratias hoc vel illo die diuinitati pro hoc die determinate, sed tunc
agnoscendo in ipso beneficio aliquam indiuisibilitatem seu necessari-
tatem de infinitis diebus ex se creatis ab eterno quare creat ex parte
beneficii h. agnosceretur diuersa diuinitas diuinitatum colle-
ctiue sed singularium diuinitatum, ita h. appareret fundus infinita-
rum gratiarum unum septim respondendum singulis diebus colle-
ctiue, sed appareret obiecta harum vel illarum gratiarum unum, ita ut
semper maneret gratitudo una inordinabiliter attingens infi-
nitudo in confuso.

Ad contra. obijes 4to: q. in eam potest Angelus saltem
postquam creatus per eternitatem potest ex hac re deinceps
agere gratias pro singulis diebus conseruatois, sicut si nunc creatus
in tempore, q. nulla est necessitas Deo conseruandi eum de e-
inceps & similiter postquam semel alio bono durauit per infi-
nita instantia, poterit laudari e. promereri eorum pro obiectis
instantibus, sequentibus, cum potest pro illis h. existere. ... R. pro-
gundo conser. ad diuinitatis e. q. in primo casu h. datur para-
necessitas conseruandi Angelum per alios infinitos dies in confuso
in 2° casu: casu potest q. d. obiectis instantibus succedunt tempus ex per conser-
gens inceptis noua necessitas ad alia infinita instantia in
confuso, semper ergo conseruatur illa indiuisibilitas oritur in
omni, q. semper potest h. habet instantis per se ueritas noua necessitates

confusa

confusa ad alia infinita instantia

119.

Obiicit 5to ex hac doctrina sequi nec in instanti ter-
minatio ultimo correspondere alij præmii determinationi.

Obi. seq. qd. n. e. maior vel diversa libertas in eo instanti quam
in alijs copulativis, nam etiam postquam hō operatur in ultimo
instanti terminatio adhuc manet inefficiens ad contrahendum
postea actum, & per consequens ut illud instans fuerit termi-
nativum vel copulativum. Et si instanti copulativo n. correspon-
det præmii determinatum, nec terminatio debet corrigi. Con-
sequens a. videtur falsum, nam qui exercet actum bonum
per horam est præmii terminativum, dignior e. præmio quam qui
exercuit per totam horam sine ultimo instanti terminativo. Et
premiu. huius excedit a. præmio illig. tri. a. excessu, cum pona-
re parte rei debet e. aliquid determinatum e. designabile.

Hæc difficultas maxime videtur corrigi contra
hanc eodem repetitionem negantem præmii determinatum in-
stanti copulativo, atq. hoc mirum ab Auth. hor. huius res-
ponsum eam n. attingit, solum P. salub. dicto tract. 13. dub. 5.
nam. 7. b. 3. seq. eam scripsit. Et debet negando præmii unius
actus debere e. maius præmio alteri qd. totum instans termi-
nativum quo excedit, qd. indispensabile, illud in moralit. pro-
nihil reputatur, e. q. impossibile. Ego præmiter quia relictis
infinitum præmii.

Ad hæc tñ probabiliter defendi potest inistendo prædictæ
responsum correspondere maius præmii unius actui quam alteri,
nam licet singula instantia potest primum instans hanc e. vim
vim incompletam ad merendum, hoc e. ad merendum simul, cum
alij & partialiter cum eis partialitate, eade, ad huc dicit potest sim-
gula instantia, habere hanc vim ut si terminativa, sint exigat
qd. detur parti cum quo instanti maius præmii alij videtur
terminativum quam daretur parti sine illo instanti, relinquendo
libera voluntati. Res. quantum sit factum, ut illud præmii
neg e. repugnat salis. modis exigentia qd. obligat ad aliquid
indeterminatum ita ut in executione, nunquam potest satisfieri
hæc de iure, quia admittitur nova libertas, volentia de huius.
exempla habes multa, si Res. s. p. promittat n. punire, aliquid
pena. aeterna, nunquam poterit Res. satisfaci. debito huius
promissionis quia misceat novam libertatem, nam quoad
pena cesset a. punitione ita cessat ut ex vi sua promissionis n.
teneatur tam cito cessare, sed potius vel bonus progredit.

Item

Item in presenti mda iuxta sententiam, quam nunc exponimus, componentem tempus ex partibus in infinitum divisis et instantibus, si alicui praerogatur continuare, actum bonum post premium instans, si per processu satisfacere, huic procepto quoniam addat aliquo quod non debet ex procepto, nam quocumque tempore daret atque post premium instans potest minus durare, et satisfacere procepto, si ergo regnaret, dari debitum ad aliquo undeterminatum, cui debito et post satisfieri sine nova liberalitate non debita. sic ergo post dies instans terminatum ultimam actus boni exigentis aliquid premium indeterminatum cuius determinatio pendet ex liberalitate Dei, atque ita nunquam poterit praerari sine nova liberalitate. Dei qui dat plus quam debet ex vi illius meriti.

Dices: Et rade illis instans accipit hoc de facto maius premium quam pro aliqua parte determinate temporis, quia accipit de facto aliud premium determinatum, dicitur a. partes temporis eximus tandem per diversiones finitas ad aliquam cui non correspondat tantum premium. Et accipit quidem maius premium sed non de condigno et congruo pro illo instanti, sed partim de condigno et partim de congruo seu ex liberalitate, partim, inquam, partialitate case non generalitate effectus, non est a. mirum quod rade illis instans et per liberalitatem Dei supradictam debetur plus quam pro solo premio condigno parte determinate, praeterea cum illud premium non debetur soli instanti sed parti cum illo instanti, pars est quae exigit praerari magis in instanti terminatus quam sine illo.

Sed contra videtur, quia eo ipso videtur regnare quod rade illis instans exigitur, de condigno aliud premium determinatum cuius determinatio non postea necessario admixtam liberalitatem Dei, quia iam exigeretur de condigno rade illis instantis aliud premium indeterminatum sed maius premio alicuius partis determinate, quae exigentia videtur esse contra aequitatem iudicis distributivae, nam exigeretur rade omnis instantis maius premium quam rade actus successivus.

Et duravem huius instantis non exigere de se etiam indeterminata maius premium quam exigit aliquis actus excelsus hanc actum, exigere in partem temporis cum instanti ultimo premium et excessum aliquem rade instantis qui sit maior premio alicuius partis determinate alteris actus huius actum excelsus. hoc a. non est absurdum in his actibus qui non sunt ad

agua-

equalitatem promereri. Exemplum habemus optimum in me- j20.
rito Chri. Dni, qd qd hā valorem infinitum hā pō exigere premium
determinatum sed indeterminate premium aliqd determinatum ex
libera voluntate Dei, namqum tñ deterram abitur tale vt nō potu-
erit condigne dari meritis: comparem ergo actum bonum Chri.
Dni durantem per semihoram cum actu alteri iusti durantem
per horam, illi actui Chri datur premium beatitudinis corporis
vt octo, actui a. alteri iusti datur premium vt vnum, diuida-
tur nunc duratio actus Chri in sexdecim partes singulis correpon-
set indig. qd qd premiū. ecce quālibet illarum iudicium partium
iustorum habeat se se maiorem valorem quam actus alterius iusti
curaps. per horam, e. tñ magis promeretur actus iusti durans
per horam quam actus Chri durans per decimam sextam partem
semihorae qd nimirum meritum Chri nō sit promereri ad equali-
tatem, sed iuxta liberam determinationem Dei, in eiusmodi a.
actus sit licet attendi debeat ad hoc vt totum premium actus
Chri excedat totum premium actus alteri iusti, nō tñ debet nec pō
seruari eadem proportio inter singulas partes. sic etiam in
casu nō cum proportione contraria dicit pō, cum instans termi-
natum nō pōt pō suam videtur stabilitatem premium ad aequa-
tatem, sed pōt videtur indeterminate aliqd praeferunt ita tñ ob totum
premium qd accipit vāde, videtur sub mny premio totus
alteri actus excedentis per tempus determinatum, nō vero ita vt
sit mny premio correpondente, vbi debet parti illig tempus;
sicut ergo de facto totus actus Chri haberet premium curmum
de lege ordinaria, hoc e. tale quale nō daretur illi illi alteri actui
alteri iusti, pōt instans terminatum haberet minimum
premium de lege ordinaria, hoc e. tale quale nō datur de facto illi
actui excedenti per tempus determinatum, Deus e. praevidens
per suam absolutam vel conditionatam des actus, qui se excedent
in durate, videt nullum fore excessum temporis adeo minimi de
facto vt nō respondeat t illi toti excessui de facto magis premium
quam detur vāde. huius diuisiones terminatiui, licet ^{haec} pōt propor-
tio nō seruetur in singulis partibus illig excessu, hoc e. fieri nō pōt
nec debet, vt videmus in exemplo meriti Chri Dni.

Restat adhuc difficultas de poena correpondente actui
malō pro ultimo terminatiui, qd videtur consequenter eadem
proportione debita idem dicitur qd de actu bono. si e. dicas
ultimo in danti terminatiui peccati nihil proxi poena corre-
pondere consequens videtur qd nec instantibus cogelatiuis
aliquid

de determinate instanti copulativo, ex quo sequuntur eadem incon-
uenientia, quia illud regulatum infinitus faceret infinitum, ne
igitur debeat aliquid determinatum ad instans copulativum id deter-
minate exigi, debemus in illa sententia Phila dicere quod instans ter-
minatum aut copulativum non exigit determinatum, sed pars exigit
indeterminate ut datur ipi aliquid plus quando habet illud instans
quam datur de facto alteri parti aequali tunc illo instanti. rur-
sus exigit de illud plus sit magis quam quod de facto correspondet
parti minima scorum aut minimis excessibus qui de facto datur
ut conetur habitus distributiva eo modo quod servari potest.

Quia et eadem ratione oportet fortasse dicere quod in-
stans terminatum non exigit determinatum premium, alioquin
daretur aliis meritum durans in tempore quod premium daretur magis
quam illud instans, quia si illud instans exigit ut quod unum gradum
grae & actus in brevissima temporis morula exigit duos, poterit rursus
dividi illa morula in duas partes, unde quia pars illius temporis non exigit
de condigno nisi dimidium gradum, alio modo actus incipiens in tempore
& durans solum per partem illius morulae merebitur de con-
digno magis quam actus durans per illud instans. hoc tamen de primo in-
stanti non videtur esse necessario dicendum, & ideo dixi semper fortasse
& dubitanter, quia potest dici non esse inconueniens quod primum instans
mereatur aliquid premium vel poena determinate, unde si comparatur
cum brevi temporis morula qua alius actus continuatur & perseverat,
non est inconueniens quod plus premium vel poena correspondeat instanti
in initiativo, quam brevi morula continuatois, cum ex con-
sideratione sententia plus sit incipere actum bonum quam continu-
are illum per brevissimum tempus postquam incipit. si vero com-
paratur alius in primo instanti cum alio actu qui incipit in tempore,
semper huiusmodi mereatur plus, quia mereatur rade incipitiois quantum
ille alius qui incipit in instanti, & rursus mereatur aliquid plus pro
conservatione in tempore. nec horum habet in eo actu calculas illa,
quod actus durans per morulam breuem mereatur ut quod duos gradus premium
& actus qui durat per partem illius morulae solum merebitur
in dimidium gradum, negatur. e. conseq. quia unus incipit gratia premium cor-
respondet illi actui pro solum incipitioem de nouo, pro maiori vero
vel minori perseverantia datur plus vel minus de eodem gradu, & in hoc
semper exierit actum qui fuit in solo instanti. non est ergo neces-
sarium dicere quod in primo instanti non exigit de condigno determi-
nate tantum premium, potest tamen id ostendi, ut videmus, & negari

Id illius actus durans per se in se in se existat de digno in pro:
minu determinatum quantum debetur parti temporis minima, et
sicut in instanti si fit motus, sed mutatum est, id est indivisibile motus,
sic igne actus qui in mea sentia est actio quae iam successiva in
videtur poni in instanti quoad est effectum, sed quoad idem sui
indivisibile est quasi mutatum est, et ideo in motum id est sui indi-
visibilitatem est effectum in tunc ubi determinate partem primi.
Video in tota hac solutione contendi tamen aliqua diffi-
cultas, sed eorum difficultas nascitur ex difficultate principii. Id
supponitur de compositione temporis ex partibus est instantibus infinitis
qua difficultate supposita si mirari si hoc alia minus difficile se-
quantur. Sic etiam eo principio supposito quodlibet contra hanc solu-
tionem admittere gratiam si dari semper eodem instanti quod datur
meritum, quod cum quolibet instans potest primum ut semper videte:
tende se ut in terminativum vel continuativum, si est pro illo
instanti conferri tunc aliqua gratia determinata, sed debet expectari
semper subsequens quo quodlibet si fuerit illud instans copulativum,
si est copulativum, ^{neque} determinate datur tunc, sed pro parte
determinata temporis cum illo instanti datur aliquid determinatum,
ut dixi. Si vero fuit instans terminativum dabitur ratio
illius aliquid gratia, nisi immediate potest. Quis quid si immedi-
ate potest motiatur hoc. Quod nunquam de facto mori hominem
immediate potest actum voluntatis, semper est. neque loquendo
debet mediare tempus in quo non habet utrum ratio. si tunc Deus velit
miraculose et facteretur in ipso instanti terminativum dabitur
gratia, tam est in indifferentes ut continetur postea atque merito-
rius. porro si datur ab omnibus gratiam si dari semper eodem instanti
quo existit aliquid bonis, quantum aliunde de regnat, ut constat
ex praemissis scilicet. j. et quidem negari si est. Thomam ita
de facto occurse, ut supra vidimus.

Disputatio.

DISPUTATIO

De virtute Spei diuinae.

Quod attinet ad magnitudinem actus & habitus coram deo virtutibus Theologicis, & in circo non oportebit repetere, quae dicta sunt circa. Et idem prolium quaremus, ea quae propria sunt spei, hoc est, quales obiecta sunt ei, maiora sunt, in quo obiecto, virtus, & gradum cognoscitur = nem perquirat.

SECTIO I.

Quando distinguatur actus Spei ab alijs actibus voluntatis.

Quamuis coram modo explicandi etiam virtutem actuum sit declarare illorum obiecta, in actu tamen Spei specialis est difficultas, quia circa idem obiectum amamus, et desideramus, exoramus actum Spei. Inuicem ab actu appetitis, quia desideras hunc videtur provenire ex solo obiecto, imo ne potest declarari eius obiectum nisi inquam qualis sit ipse actus Spei comparatus ceteris actibus. oportebit itaque prius de hoc puncto videre, ex cuius resolutione cetera omnia quae ad Spei pertinent facile deducuntur.

Nihil facilius experimur quam actus Spei degenerare, difficillime tamen explicatur qualis sit affectus Spei, eiquid addat supra ceteros actus amoris & prosecutionis. ratio difficultatis est, quia omnis actus voluntatis est vel proleutio obiecti vel fuga. si est prosecutionis, est amor, si fuga est iram; aliunde vero sperare hunc est simpliciter amare, sed est aliquis degenerare. Per vehementer amat, imo nunquam desperare mala Libona, et etiam contra aliquid vehementer amari & non vehementer sed legere sperari & sperare. fortiter hunc est amare, nec desperare est odio habere.

Propter hoc fuit prima sententia docens Spei hunc actum voluntatis esse. Metu, quam inuicem modo tenent haeretici docentes
-sem

sem e. actum fidei quo hōs firmiter credit suam salutem, contra
quos lato agent controuersis, videtur suasepe p̄sentidū. i. scilicet. 2.
inter defendunt eandem sententiam aliqui catholici, quos reperunt S.
Thomas imā 2da q. 40. art. 2. & S. Bonaventura in 3. d. 26.
art. 2. q. 5. quibus partim consentiunt videtur scilicet ratione inia
d. in ipsa questione. d. in illam sententiam n̄ reprobat. docens
itaq. sem e. actum illius quo aliquis videtur saltem probabiliter
obire illud futurum.

Hac sententia contra reijctur, q̄ desperatio qua opponit
fieri e. actus voluntatis, e. e. desperatio ipsa fuga voluntatis ad dif-
ficultatem obire. Ignor etiam qui aliquomodo opponitur ipsi e.
actus voluntatis, ut ois concedunt, & constat manifeste. Et h. e. spes,
nam contrariorū eadem e. ratio. Item hoc idem indignum vel est de
sola prohibita, e. hoc quomōdō differret ab actu fidei contra futurum
saltem qui eas duas virtutes subiacet e. potest quidem manere cum
desperatio, n. e. potest fieri qui desperat; vel illud iudicium est
de futuro, non salutis, e. tunc quidem ratio est falsum, e. per conse-
quens huius n̄ est virtus saltem in reprobis. Deniq. a priori potest q̄
potest illam cognitionem qua ab aduersariis vocatur spes conde-
quatur aliquis actus voluntatis peculiaris qui n̄ consequitur
potest alias cognitiones e. ille actus voluntatis poterit appellari
spes, sicut appellatur etiam desperatio actus voluntatis qui conse-
quatur cognitionem contrariam.

Contra sententia affirmat sem e. actum voluntatis
& desiderij efficiens. Sed n̄ ois eadem modo eam explicant, qui-
dam e. d. sem nihil esse, supra meam utid eriam
bona prohibita. Alij dicunt differre a desiderio quatenus spes
e. de obire arduo, hoc e. de obire q̄ n̄ possumus quin nris vir-
tutibus sed alterius auxilio in quo speramus. Ita S. Augustinus
2da d. 1. q. 4. num. 6. e. j. parte d. 1. q. 1. cap. 1. Alij dicunt
sem addere supra desiderium q̄ obire potest difficile, tunc n̄ in-
digeamus alterius auxilio, nam quae facilia n̄ n̄ speramus.
Alij deniq. addunt sem e. desiderium cum quadam firmitate,
e. animi erectione, quam appetitus arduitatem e. difficultate
tem superat cap. n̄ obstante, persistit in appetitione boni

Hac t̄s sententia potest aliquomodo conciliari, si dicamus
q̄ desiderium dupliciter accipi videtur scilicet striete, vel late. In
modo distinguatur ab actu fidei. In modo h̄s in conuentionis
q̄ actus sem dicitur desiderium quatenus e. quidam actus prosequutio-
nis erga obire abiens e. possibile. prima pars tribuit a Sto
Thomas

Thoma in 2° 2^a 2^a da. q. 90. art. 1. e ubi saepe, ubi dicitur
trahit sem a desiderio. rati item probari ut primo ex con- j23.
modo conieciendi, nemo e. pro eodem accipit desiderare, & sperare,
desiderio sperare opponitur dicitur, spera vero desperatio, expe. a.
sequitur aliquis caritatem abq. dolo, in eo cum ardentissimo
amore caritatis.

2° q. 2^a 2^a spei ad desiderium obedi adui prohibis, se-
quatur eo magis sperari illud bonum quo maior bonitas ap-
paret in obedi, nam quo melius apparet eo magis desideratur.
E magis speratur si spes e. merum desiderium. Consequens e.
E abstrahim nam visum e. qui daret pro motivo maioris spei
aliquam maiorem excellentiam de novo cognitam in obedi dicitur
desiderio & spes n. e. merum desiderium boni adui prohibis in
rigore loquendo, nam crescit illud desiderium e. n. crescit spes.

Dicitur n. crescere illum actum sub denominatione spei,
qa ut sic connotat firmiter aduertentem obedi. Sed contrarij, in
extremis crescit aduertas & difficultas obedi, n. idco crescit spes
imo decreuit, nemo e. magis sperat eo qd difficultus ut obedi
E spes aliquid aliud addit praeter desiderium boni adui.

Ego quidem quantum ex me conieci. potum facili
superior facilitatem in actu desperationis quam in actu spei, quau-
exultatio quiddam spei ex actu contrario pot. facili delecta-
ri. Desperatio itaq. n. e. dicitur, sed e. depreo quidem voluntatis
qua deponit animum e. auertitur quidem ab obedi n. in ea dicitur
illud sed quia ex regula. Pro quo aduerte amorem tenere
ad conjunctionem amantis cum re amata contingit a. inter
hones aliquem fugere a consortio alteris qd eis defectus aut imper-
fectiones, & illa fuga dicitur alijs dicitur, aliquando vero n. tam
fugis quam fugatur, qa repellitur altero volente, igitur consortiu,
hec a. fuga qua p. vocat. magis fuga, passiva quam actiua.
n. e. dicitur, sed potest i. cum amore. & illis a. quo fugatur & repellit,
& e. fuga n. p. malitiam obedi sed qd repellam seu dispenum illis.
sic etiam nra voluntas dupliciter fuit ab obedi, aliquando qd
malitiam obedi quam auertatur voluntas & ex odio illy fugit
ab obedi, & hae fuga opponitur amori seu desiderio, aliquando
vero fuit n. p. malitiam obedi sed qa obedi igitur difficile, se. ex-
hibet se repellit a voluntatem nec appulescit illi, & hae fuga
n. opponitur amori aut desiderio, sed e. fuga passiva seu affectus
quo voluntas ostendit se fugari e. repellit ab obedi qd amat & deside-
rat, motiuam a. huij fuga n. malitia seu fortas obedi,
sed

sed una difficultas seu visus vel impossibilitas aliqua ante-
cedens vel consequens qua concipitur ex parte obiecti sic finalissime
motuum desperans.

Hinc porro iam appharet. etiam spes et quando
differt a desiderio, nam sicut in voluntate et in dilectione fugas,
sic etiam est duplex tendentia diversa. Primum est pro motu
bonitatem et pulchritudinem obiecti pro quam voluntas afficitur
et ex parte sua consentit ad unionem et connexionem quam
obiecto, et hic est affectus amoris et desiderii, potest vero si obiectum
non repellat voluntatem, sed consentium etiam suam quasi osten-
dat vel aditum, certe ad illam obediendum, tunc iam volun-
tas erigit se, hoc est confirmat se in obiecto proposito contra
affectum desperans qui ex aliqua difficultate potest insurgere,
hac, ad erectio est confirmatio. et hic pro motu finali directo
pulchritudinem aut bonitatem obiecti, sed potest eum quasi con-
sentium in quo fundatur probabilis vel certa futuritudo conse-
ntionis obiecti, et hic est affectus spei, contrarius directus in deo vero
desperans et depressioni animi qua voluntas obediit se deprecata
et fugatam desiderare. . . coeternum cum seis in sit tendentia
utramque in obiecto, sed erectio est confirmatio voluntatis contra affec-
tum desperans, hinc est requiritur semper ex parte obiecti puritatem
seu difficultatem aliquam, ut scilicet si est in puritas et est de directo
seu confirmatio contra difficultates, et ex defectu huius adunita-
tis in inferiori operari, qua facillime et in sua potestate. arri-
tas tamen in motuum finali operari, sed potest et illud contra
pugnat spes, nam sicut mansuetudo in se est in inferiori
quas tollat, et tamen motuum tolerandi in se in inferiori et bonam
tolerantia, ita spes in se quidem est, in inferiori adunitate contra quem
confirmat animum, motuum tamen in se aruitas sed consentus
obiecti propositi, ut diximus, si est motuum est aruitas sequetur
de erectio seu difficultate obiecti facilius, et, spei est mani-
festum.

Quis hinc aruitas in se motuum operari, requi-
ritur tamen per nos aruitas de operari. Et sicut hinc aruitate
cessat spes, ita erectio aruitate erigit spes, et confirmatur pro
exemplo mansuetudinis, qua quidem maior est quae graviores et
in inferiori quae tolerantur. . . et in erectio aruitate periculi
et spes eo pro eo aruitatem in se operari de operari maiorem, sicut in
post graviores in inferiori manet tolerantia mansuetudo aruitate
maior, quae plus sicut hoc ex parte sua operari cum minor
motuus

motivo e. tolerando maiores difficultates, coeterum ipsa gravior
difficultas vel invidia n̄ e. maius motuum spei vel mansuetudi-
nis, ne potius magis motuum ad tollendam spei vel mansuetudi-
nem praecedentem, ego e. n̄ spero, q̄ obedi e. difficile, sed spero q̄
adhuc appareret possibile. vel futurum licet difficile sit.

Præciterum: actus spei e. actus prosecutionis, ut vis
procuratio sit pro motivo sicut bonitatem obedi & spes sit pro
motivo sicut bonitatem obedi & motuum amoris vel
desiderii. Et distinguendo min: ois prosecutio sit pro motivo.
bonitatem obedi vellem indirecto, contra, directe, p̄per nego,
nam sicut actus etiam desperationis p̄sumunt obedi amari, nempe
e. desperat malum sed p̄ bonum amatum, ita spes supponit obedi
amari, amor e. confirmat se, & erigit ex substitutione obedi appare-
rentia, contra desperationem nisi de obedi bonum coeterum motuum
sicut directum p̄ se conformat & erigit proxime de boni-
tas obedi, sed contra ipso obedi seu substitutione ipso, ut diximus,
e. desubi magis iporum reliqua sequenti.

Primum, a. hanc eandem differentiam declarare ma-
gis a priori ex natura voluntatis, quæ adhuc ut absolute, amet & velit
aliquid obedi requirit dicitur ex parte obedi scilicet bonitatem & desi-
derium, horum e. altero deficiente, cessat absolute, amor. cum
hac in dicitur magis q̄ deficiente bonitate voluntas fugit ab obedi
per actum odii, nam ipsa carencia bonitatis e. imperfectio d̄ odi-
nis, si vero deficiat possibilitas fugit etiam voluntas n̄ per odium
sed per aliam speciem fugae quæ dicitur desperatio, multa e. arden-
ter amans ex parte ipsa, quæ in e. amans voluntate, absolute, sed
fugimus n̄ per odium sed per desperationem. si hoc pleneius h̄t se,
reperitur Regni q̄ quidam h̄t dicit sed desperat. sicut ergo se h̄t
affectus dicit e. desperationis sic se h̄t affectus amoris e. spei, dicitur e.
fuga p̄ malitiam obedi, desperatio e. item fuga n̄ p̄ malitiam
obedi sed p̄ magnam difficultatem vel aliquam impossibilitatem
antecedentem vel consequentem quæ apparere in obedi. amor item
& prosecutio explicite p̄ bonitatem obedi, spes vero e. confirmatio
voluntatis in ea prosecutione quæ confirmata h̄t pro motivo
explicite possibilitatem uterq̄ itaq̄ affectus amoris absolute e.
spei oritur ex cognitione bonitatis e. possibilitatis obedi, diverso
in modo, q̄m amor h̄t pro motivo directo bonitatem, possibi-
tas vero h̄t se tanquam conditio sine qua n̄ amaretur obedi
sed q̄ voluntas voluit bene e. re. frustra, in aliquid bonum, spes. a. h̄t
pro motivo directo possibilitatem obedi, indirecto, h̄t e. magis explicitè.
mouetur

movetur a bonitate, & e. confirmatio voluntatis in amore,
bonitatis pp. probitatem obedi.

Hinc inferri quomodo differat deperio a timore,
nam licet uterq; actus supponat amorem boni sed deperatur
vel exig amittit timetur, diverso in modo tendunt in eum
obedi, timor, e. tempus & odium alius mali pp. timetur & hinc pro
motivo malitiam obedi, sic ex. timorem, a gratitudinem ex amore,
sanctitatis & ex odio a gratitudinis pp. ipsius malitiam, sic etiam
qui provert merces in mare, ex timore, mortis hinc odium mortis
pp. exis malitiam, deperio vero hinc e. odium obedi deperio
ne hinc pro motivo eius malitiam, ut diximus, sed e. supra quaedam
paritas alteris ratio e. que magis invehit amorem obedi a quo
supimus. sic etiam differunt actus audacia & spei, nam au-
dacia e. temeraria in obedi difficile, sed pp. pro motivo directo
bonitatem obedi pp. quam volumus superare, difficultates & peri-
cula, spes vero confirmat quidem voluntatem in amore obedi,
hinc ex confirmatio hinc oritur proxime ex bonitate obedi directe,
sed ex futuritione, seu consensu ipsius obedi offerentis & quasi
promittentis sui possessionem, que dicitur motus proximi
discreti sufficiens ad distinguendum hos duos actus qui alioquin
difficile distinguerentur.

SECTIO II

De obiecto materiali et formali spei Theologicae.

Postquam vidimus etiam actus spei, hinc erit adeo differre, appo-
nere, in obedi formale & materiale. Prima sententia docet obedi
formale spei Theologicae, e. Deum quatenus unum bonum e. spes,
pp. amor concupiscentia, quo desideramus nobis Deum pa-
bonum e. quare sicut in garrulo e. desiderio bonitas Dei
obedi formale, ita in actu spei dicendum e. cum sit idem ha-
bitus a quo hi tres actus procedunt, ita suaves in presenti
dip. 1. sect. 3. & alibi saepe, e. alij multi, quos refert & sequitur
Boninellus in presenti dip. 1. dub. 4.

Secunda sententia ponit duo obedi formale partialia spei,
scilicet Deum quatenus e. bonum unum hinc beatitudo nostra, in
quo convenit cum prima sententia, & deinde Deum ut auxiliatorum
seu cum

Adco singulas virtutes et etiam spes, quia humilitas v. g. desi-
derat etiam bonum proprium sui obiecti, & con se quipotes poterit
illud sperare, sicut virtus quae desideramus nostram beatitudinem
operatur etiam per te. illam, & similibus. ceteras virtutes poterunt
singula sperare bonum sui obiecti, & eandem poterunt illud sperare
ad Deo qui e donator et datus virtutum. Quis virtus poterit
dici spes divina seu spes in Deo circa rem obiecti, conse-
quens. a. e. inaudibilem. Et ratio e virtutem. spes et. unice
per unum motivum finale, quia quicquid speramus a Deo, sine
sunt beatitudo, sive honestas virtutis, sua, aliquid aliud operatur
per eandem motivum divina, oiaque liberalitatis est, atq. dico oia
pertinent ad eandem virtutem. spes divina, seu spes in Deo.

Obiicit, imo ex hoc sequi spes h. e. virtutem theolo-
gicam, quia motivum finale e Deus est auxiliator, auxilium a.
divinum h. e. aliquid increatum sed aliquid creatum, sicut etiam
cultus divinus quem respicit Religio. Et spes h. e. magis theolo-
gica, quam Religio. Et negatio seq. quia auxilium divinum
h. e. id in quo ultimo nititur spes sed aliquid medium, speramus
e. consequi beatitudinem per auxilia divina, ipsa a. auxilia
speramus quia Deo potens e misericordie & ubi vidit ultimo spes
nostrae tanquam in ultimo motivum finali.

Ad hoc: Religio etiam vult cultum Dei, quia cultus
bonus e, e. a. bonus quia Deo excellens. Et ultimum motivum in
quo nititur Religio e excellentia Dei sicut spes vult h. e. deservere
prosecutionem obiecti nec idere difficultatibus e hoc quia Deus
potens e. Et e. magnum divinum, nam excellentia Dei h. e.
motivum, ergo si appetatur voluntas per virtutem Religionis
sed volens e. id quod vult bonum. Et cultum Dei quam bonita-
tem amat voluntas per actum Religionis, at vero populus Dei in
actu spei h. e. per se bonum e. id quod operatur sed possibile, seu
futurum e. quae possibilitas seu futuritas e motivum ex parte
obiecti praeter bonitatem, nam ut diximus a deo, maxime ad
desiderandum obiecti nititur ab eius bonitate, e. a. consequitur
obiecti notis proposito, h. e. a. consequitur obiecti e obiecti possibile
seu obiecti nos alluere e vocare ad se qui consequitur obiecti h.
destinat quipote a gloria Dei saltem adaequate, nam per ipsam movet
gloria e bonitatem Dei significatur nobis finaliter obiecti ultra
h. e. fugere a nobis sed potius consentitur. nro desiderio. Et de primo
sunt ultimum attributa Dei in ordine ad actum qui h. e. excluden-
tur adaequate a motivum finali sperandi, quia immediate movet
voluntatem

voluntatem nrām ad erigendum animam & n̄ decidendum. 126.

Species: quae sine attributa qua regunt foaliter spes?
Et ea potissimum tria videlicet caritatem, fidelitatem, & misericordiam. horum e. trium frequentis meminit scriptura ad confirmandum spem nrām. de caritate. 1. cor. 13. de fidelitate. ad hebr. 6. ut per duas res immotiles pulch. in portabile. Deum mentiri firmissimum relationem habeamus qui confugimus ad benedictam propositorum spem. de misericordia. gen. 18. 1. speravi in misericordia Dei in eternum, & n̄ decedam.

Species: actus spes Theologica e bonus & honestus
Et hinc obiecto spem e motivo augendū honestum ut honestum
Et bonum ut bonum & ut in amat suum matrem, n̄ est e
intendi aliqd motivum nisi amatur, sed in beatitudine n̄ e aliud
motivum nisi amor sui bonum beatitudinis & obiecto e motivum
foale spes deest ex bonitate beatitudinis, etiam quoniam spes n̄ erit actus
bonus & honestus.

Et hoc arguuntur contra oes, quia oes sperari debent
actum spem motum e benedictum quatenus amat bonum beatitu-
dinis, sed etiam per se quatenus illud bonum sperat a Deo,
ut n̄ e. n̄ vultur honorari Deum a quo sperat. Et arguuntur
obliqua Deum iuxta illud psalmico: speravi in me speravi libe-
rabo eum. magis ergo meretur sperari deum bonum a Deo
quam qui sperat ab alio, honestas ergo spem n̄ desumitur solum
ab alio qui amatur vel speratur, sed etiam a proprio sperandi. oes
ergo debent respondere actum quidem spem n̄ spem e bonum si obiecto
etiam amatum & speratum ut bonum vel honestum, sed tñ
spem h̄ duo motiva, ut videmus, videlicet bonitatem obiecti spe-
rati & e qua invidiam, e rursus motivum sperandi. Et
magis directum ab obiecto, desumitur honestas spem e in obiecto
requiritur honestas obiectiva, diverso tñ modo, nam in obiecto
sperato requiritur bonitas pp quam honeste amatur, in moti-
vo a sperandi n̄ tam abobicitur bonitas quam sufficientia
ad firmandum spem, vnde ex insufficientia motivi spem sperari
actus spem ut si quis speret virtutes ab eo qui eas daret n̄ potest, tunc
e. lucus obiecto speratum sit bonum, at tñ motivum n̄ h̄
honestatem sufficientiam requirit ad honestandam spem quae
sufficientia obiectiva et etiam lato appellari honestas quatenus
illud de refundit ex parte motivi honestatem foalem in actum spem
nam habet voluntas n̄ amet hoc motivum, afficitur tñ libere
ergo

ergo illud e amplexatur illud, quare n̄ dicitur ex parte motui
quorum
eade q̄ntas inuenter amplexatur, imputatur voluntati
q̄ immenso illud amplexatur, e amplexatur, e ex hoc capite
vtrabitur illis actus.

Paret argui: facili explicaretur n̄a utrum actus
deperato e spei, dicendo deperatōem e fugam ab obiecto, si q̄
p̄ malitiam obiecti e p̄ inutilitatem mediorum ad ip̄um
consequendum, q̄a n̄m̄erum concipimus oia sepe inuoluntaria ad ra-
tionem eorum deo deperant, eis salutem, hoc e recedimus
ab eis efficaciter procuranda, q̄a mediorum inutilis n̄ e eligibile,
e contra, vero spes e prosequens finis, ortu ex utilitate qua con-
cipitur in medio, eo e. magis geramus, qui maiorem efficacitatem
concipimus in medio, hoc a modo explicatur recte, quomodo depe-
ratis ut fugas e h̄t pro motu alio maiorem saluet inutili-
tatem in medio, q̄a quam notamus eligere alio mediorum
ad illam finem explicatur, item quomodo spes sit amor e h̄t
pro motu alio bonum saluet utilitatem mediorum q̄a quam
voluntate prosequere in procurando illo fine, deniq̄ explicari p̄
quomodo differat spes ab amore finis, quatenus amor preciso
oritur ex motu bonitatis ipsius finis, spes vero ex sola boni
utilitate, vel efficacia mediorum, quare, e creius spes ut spes ex
eo q̄ apparet maior bonitas in fine, sed eolum ex eo q̄a mediorum
apparent utiliora vel efficaciora, q̄a spes e noua, conformatio
voluntatis in fine, amor q̄a utilitatem vel efficaciam medi-
orum ad consequendum finem.

Re hunc modum dicendi adhuc n̄ explicare suffici-
enter n̄am spes, sape, e. geramus nulla habita ratio, efficien-
tatis mediorum, quare v. g. geramus deum in se cogitaturam
nobis alio bonum, n̄ cogitamus alio mediorum efficaciam e utilitate
a cuius utilitate, moueamur ad persequendum, s̄ in illa proximi-
tas. E spes n̄ differat ab amore, ex eo q̄a moueamur ab utilitate
vel efficacitate mediorum; item contra potius sape recedere
ab illis, magis q̄a concipio illa oia e inutilia, e adhuc n̄ des-
perare de obiecto amato, q̄a existimo n̄e, illo modo a me posito
e, obstinatum. E deperatō n̄ e velle desistere ab oibz mediis q̄a
eorum inutilitatem e inefficaciam, sed motu explicatur per
illam fugam passiuam qua h̄t pro motu alio, scilicet ipsam diffi-
cultatem vel n̄ futuritatem obiecti, ut diximus.

Ex dictis dei motu facile, facili, iam erit explicare
obiectu male spei Theologicae. obiectu male dicitur illud
q̄a quasi

In qua informatur ab obitu finale seu in qd tendit volent 127.
 Ita ut obitu finale duplex esse potest considerari obitu male
 in spe. primogen e illud qd operatur, qd sicut obitu male
 fieri e illud qd operatur pp diuinam reuelacionem, ita obitu male
 fieri e illud qd operatur pp diuinam liberalitatem e. i. nam
 spes tendit in illud obitu pp aliud videlicet pp motuum operandi
 hoc. a. obitu que a Deo operantur multo. ut in quibus ta pre-
 cipuum locum tenet beatitudo eterna, quare ipsa e progressiva
 potius nra spes e p deici quasi abstrahionis speciei ad ipsam e.
 referentur coeterna. fore qd que operatur a Deo, de hac tñ
 beatitudine. dubitari solet. an ist obitu spei beatitudo obitua
 que e ipse Deus. an vero beatitudo finalis que e aliquid creatum
 videlicet vna. clam. Dei?

Durandus e. alij docent eam beatitudinem finalem
 operari, n Deum qui n p e futurus cum sit aeternus. Caretans
 e contra dicit Deum solum ee obitu qd operatur n visionem Dei,
 hoc. e. solum e. conditio n res operata.

Sed e verior sententia media docet obitu operandi
 constari ex Deo e ex ipsa visione, ita ut nec queramus solum Deum
 nec solum visionem sed Deum vitam sine Deum e visionem,
 Deum quidem ut id qd possidebitur, visionem vero ut possessionem
 qua Deus possidetur. ita S. Thomas in presenti q. 17. art. 2.
 e coeterni quos sequuntur Suarez in presenti disp. j. sect. j.
 Vazquez ima. Ede disp. 10. Durandus in presenti disp. 10. dub. 3.
 P. Romnes in presenti disp. 11. dub. 2. e alij conuiter.

P. 1mo contra Caretanum: qd illud operatur qd
 desideratur, not. a. desideramus Deum secundum se seu qd Deus
 existat, sed Deum nobis coniungendum e desideramus ipsam
 coniunctionem, qua, ut suppono, n e alia. prater visionem
 claram ipsius Dei, sicut qui desiderat calorem desiderat
 unionem caloris cum obitu, e qui desiderat pecunias desi-
 derat etiam earum possessionem.

2do contra Durandum Deum etiam ee obitu
 operatum e n solum visionem; imprimis ex scriptura qua
 Deus ipse vocatur premium beatorum Gen. 15: lego pro-
 pector tuus sum e merces tua magna nimis. desitio. 1. deo,
 qd qui desiderat calorem n amat solum bonitatem vniuersi
 sed magis bonitatem caloris, e ip vniuersum qui amat amore
 concupiscentiae rem aliquam vel personam pp bonitatem illius,
 eo ipso desiderat coniungi cum obitu amato n solum propter
 bonita-

bonitatem coniunctionis, sed multo magis pro bonitate in
rei amatae, deo e. desiderat coniungi cum illa. quia gratia bona e.
simuliter ergo amatur Deus a modo concupiscentia pro affectu
nem ex pulchritudinem infinitam Dei, & deo desiderat hunc
coniungi cum deo ut fruatur illo bono quia Deus, & licet desideret
coniunctionem, multo in principali desiderat & amat ipsum
Deum pro eius pulchritudinem desiderat coniunctionem cum
ipso quae fit per visionem claram, hinc e. modo utilissimus
e. & affectuissimus possidendi Deum.

Obicies primo: quia illa quae differunt a nobis, supposito in
potest secundum se e. bonum sine deo solum per aliquam effectum,
sicut ignis bonum patienti frigit quatenus in eo caet calore.
Et similiter Deus secundum se e. idem e. bonum solum quatenus caet
visionem sui quae visio immediate perficit hominem. Et negando
ma: nam honor h. e. in nobis sed solum in honorante nec cum
intrinsece potestatem, & h. e. bonum nostrum, multo magis Deus potest e.
bonum nostrum quem possidemus per visionem intrinsecam, in ex-
emplo a. ignis res aliter se h. e. nam calorem in amant eo quod con-
iungat nostrum igne bono, sed potest e contra desideramus ignem
ut producat in nobis calorem qui nobis e. bonum & amabilem inde-
pendenter a bonitate ignis, at vero visio h. amatur nisi quatenus
per illam desideramus Deum possidemus Deum qui bonus e. & amabi-
lis, & deo e. amabilis ergo possessio, deo e. desiderant possidere bonum.

Obicies secundo: quia desiderat scientiam Mathematicam vel Astrolo-
gicam in deo amat obitu scientiae. Et nec qui amat visionem Dei
eo ipso amat obitu visionis. Negatur contrae alique e. h. cog-
nitiones quae in se amabiles sunt bonitatem vel amabilitatem
obitu sed ipse se ipsas, tales e. cognitio peccati quae quidem bona
e. & amabilis licet obitu in se bonum, tales etiam ut cognitio-
nes illa mathematicae, aliae vero ut cognitiones quae in amabi-
les quatenus coniungunt nos cum obitu bono & amabili, tales
e. cognitio quae videtur e. audimus amicum, quem quia amamus
deus desideramus eum videre e. audire, ut eo modo possideamus
bonitatem amici, talis etiam e. visio Dei quae in amamus ut
media visione possideamus Deum infinite bonum e. amabilem.

Obicies tertio: nihil potest gerari nisi ut futurum,
Deus a. secundum se in e. futurum sed sola visio & sola visio
operatur e. in Deum, item illud operatur de quo praesenti gau-
demus e. absente tristamur, sed deus secundum se in e. obitu
tristitia vel gaudii deo ergo visio amata vel habita & sola
visio

vicio e obitu operatum. R. facile obitu fieri debere. e. 128.
futurum sub vade. concessi. quamvis secundum substantiam
in vit futurum, vultuiter deus e obitu delectatus e tristi-
tra. in scotum sed considerat simul in possessione, Reg
a. possessio e obitu gaudij, Reg n possessio e obitu tristitiae.
Obitum duplex ee. obitu malei, fieri, alterum qd operatur,
de quo iam dictum e, alterum qd considerat in quo motus
operandi, nam inter ipsa motiva aliqua ee ultima, videlicet
corpore, liberalitas, fidelitas Dei etc, alia vero dici possunt
motiva n ultima, qd licet moveant etiam ad operandum,
n tn movent ultimo sed cum origine ad aliud motuum vlti-
mum, deo e. confirmi in precibz sanctorum, qd his movebet
Deus qui potens e misericordie. itaqz semper sibi in quo
Deo tanquam in ultimo motivo, quae cetera dici possunt
malea, quatenus n ee ultima, sed quae movent dependenter
ab alio motivo ultimo in quo visimus. possunt ee aliquo
modo dici motiva finale in comparatione cum obitu quae
operantur vel cum alia motiva prioribz, sicut etiam fines
intermedij, quatenus fines ee obitu finale respectu medio-
rum vel alteris fins magis propinqui.

SECTIO III.

Infertur ex dictis de cetero aliarum qua ad idem.

Juxta principia posita de obitu finale e malei fieri facile
iam erit resolvere, aliquas quaestiones quae pertinent ad
hanc materiam. Prima e: an habitus fieri ut dem quo
amamus etiam Deum amore conjugunctivae, loquimur. a.
de habitu infuso, supponit. e. dari amorem conjugunctivae quo
deligimus Deum tanquam bonum nru, e per consequens erit
ex aliquo habitu infuso, ut supponit ex tractatu de spca.
Recentiores quamplures docent eundem ois ee
habitu infusum quo amamus Deum ut beatitudinem
e bonum nru, e quo operantur, qd ee eundem habitu qd tenet
dedicare, amare, e sperare, aliqz bonum, sicut etiam dolere,
timere, e tridari de eius absentia. hanc sententiam docent
multi in locis P. Suarez j. tom. in 3. partem q. 7. art. 4.
e in

et in praesenti sup. j. scilicet. 3. et saepe alibi. P. Konrad in
praesenti sup. q. dub. jo. circa sup. b. et alij recentiores.

Contraria sententia negans eum actus pertinere ad eundem
habitu[m] videtur probabilior et iuxta mentem antiquiorum,
quibus prior sententia fuisse videtur incognita, ut observavit
C. Vasquez j. tom. in 2. part. sup. q. 3. cap. 2. ubi acriter
illam sententiam impugnat. videtur etiam ee. oia pro hac
parte S. Thomae fore conditas ex locis adductis scilicet. praecedenti,
quibus semper docet obiectu[m] formale spes Theologica ee. Deum auxili-
matorem cui spes innititur, si ergo sit pro obiecto formali boni-
tatis Dei quam amamus amore, coniungitur actus, ut volent
aut horum prima sententia.

Omnis alij est ratio quibus haec sententia solet pro-
bati, potius illam firmare a posteriori ratione supra indicata,
quae videtur si ad eundem habitu[m] pertineret sperare, bonum
ad quem pertinet illud amare, sequeretur habitus oium virtu-
tium potest ehere actum spei virtus propria obiecta quae amat, sicut
Religio potest sperare cultum Dei obedientiam, item potest sperare
observantiam legis quam penderat, Penitentia sperare remis-
sionem peccati et recuperationem cum Deo, et sic de alijs virtutibus
moralibus, oes ergo possunt ehere actum spei, et per consequens
oos esse virtutes Theologicae quodam illam actum, possunt ee. pe-
rare, illa bona, a Deo, spes a. hinc e virtus Theologica, dicitur
S. Thomam in praesenti art. 5. et b. ut supra vidimus, quae hinc Deum
pro motivo et fine sperandi, sicut fides e virtus Theologica
quae nititur auctoritate Dei ad credendum, si ergo oes virtutes
possunt sperare a Deo bona quae amant potest habere actum
Theologicum, atq. adeo virtutes Theologicae, hinc est etiam tres.
Consequens e habitum e a nomine condesitur et hinc e dicendum
quod potest habitus in se extendi ad sperandum illud quod amat, et
per consequens habitus quos diligimus Deum et bonum nunc in
extending ad sperandum illud bonum, sed debemus ponere habi-
tum specialem in se qui sub eodem motivo divinae gloriae,
liberantibus etc. speret quae quae speramus a Deo sicut tot beati-
tudo, sine gloria, sine honestas virtutum, sine victoria ten-
tationum et alia similia; nam sicut eadem virtus fidei exten-
ditur ad credendum oia sub motivo veritatis et benevolentiae di-
vinae, sic etiam eadem spes divina sperat oia quae in obiectis ma-
torum speramus a Deo sub eodem motivo, ita ut nec aliae vir-
tutes morales nec etiam habitus quod diligimus Deum et bonum
nostrum

modum eliciat actum sp̄s, quia ille actus pertinet ad alium j29.
habitu speciale & diversum, ut diximus.

Obijciens primo: retorqueri potest contra nostram sententiam
deum arguere & incommensurans, nam sicut habitus quo diligimus
Deum ut bonam nostrum & diversum ab habitu sp̄s divina ad
E datur alia quia virtus Theologica, ille est habitus virtutis
Theologicae cum versetur contra Deum amando illum pro
infinitam bonitatem Dei. Et negando seq: ille est habitus
nō est in rigore virtutis Theologicae, nam licet versetur contra
bonitatem Dei, nō tamen videtur in illam, sed refert eam ad nos ipsos
in quibus videtur ultimo ille actus amor, virtutis a Theologica est
quae terminatur ad Deum in utramque, sed inquam ad termi-
num suum in quo ultimo terminatur. talis est spes quae
ultimo resolatur in aut habitatem divinam & ubi ultimo
videtur, talis est charitas quae terminatur ad bonum increatum
sibi videtur, talis deus est spes divina quae videtur ultimo
in Deo & ubi videtur in ultimo progressu, habitus vero ille
amoris consequentia tendit contra Deum nō ut erudat in illo
sed ut progredatur ulterius referendo bonum divinum ad nos
metipsum in quo ultimo videtur per se defert a perfectione
virtutis Theologicae rigorosa, licet aliquomodo hincatur au-
dere ad illam, atq: spes resurgitque pertinet aliquomodo ad chari-
tatem Dei licet nō spectat, & est deus amor Dei minus perfectus, atq:
deus nō erudit numerum in virtutibus Theologicis, quia est modo
quo Theologica est, videtur ad charitatem, cum habet eam moti-
um forte nempe bonitatem infinitam Dei.

Obijciens 2do: actus sp̄s humana inclinat amorem
beatitudinis saltem imperitū & inordinate, ut diximus sectione
precedenti & habitus quo speramus beatitudinem nō inclinat ad
operanda a Deo alia bona sine ordine ad beatitudinem, & per
consequens ab alio habitu debet ei. actus quo speramus a Deo hu-
militatem vel patientiam & cognationem habitus qui inclinat ad
amandum unum bonum nō inclinat ad amandum aliud diver-
sum nisi in ordine ad illud primum.

Et motum forte principale sp̄s est potius misere-
cordiam, & pietatem Dei in quo speramus, ut saepe dix-
imus, & licet spes beatitudinis inclinat ad amorem imperi-
tatem beatitudinis, sicut tamen ille actus nō denominatur
amor sed spes, ita nō tam procedit ab habitu infuso res-
piciente motum beatitudinis, quam ab habitu respiciente
motum

motuum spei ut spes e, nam eum habitus infusus exten-
ditur ad multos actus etiam circa bona diuina, dum
modo conueniant in eodem motu finali principali cuius
unitas praesertim attenditur ad unitatem habitus infusi,
et sic hoc motuum principale, eodem e in oibz actibus quibus
operamur a Deo, sicut e dari h uniuersum habitum ad geran-
da oia ea bona quae cupiuntur deum modo cum debitis con-
ditionibus operentur, loquendo quidem de habitibus aequi-
uitis habitus quo peruenimus a Deo amico quem
faciliter ad gerandum honorem ab eodem amico, h tñ dca-
quate, h, requiritur etiam alius habitus quo aperiuntur hono-
rem, quo habitu simul concurrente cum illo quo redditur
ad equate facili ad gerandum honorem ab illo eodem, am-
ico, habitus .a. in se h dantur ad facilitatem, sed ut pōra,
ut spe dixi, sed ergo idem habitus infusus exten-
ditur ad plures actus diuersos sub eodem motu finali principali.
Coeternem quere de hoc sit potius admittere, ad id geran-
dam beatitudinem uel alia bona operari a Deo potest
simul cum habitu spei concurrere alij habitus infusus
quibus amemus illa bona, ita ut actus spei quatenus
implicitus e amor talis boni operati perducit etiam ad
illo principali habitu rei ueretur circa tale bonum, sed si
talij habitus desit in peccato ut suppleri eis conuenit
a Deo per auxilium habituale, sicut suppletur alij habitus
infusi quando non est.

Obicitur 3to idem e habitus quo amamus
vitam, e quo timemus mortem. Et eodem etiam habitu
poterimus operari de ueroem uita futuram.

Et hoc arguunt probare etiam eodem habitu
pōe nos amari uita e desperare de uita, nam timor
magis e similis desperari quam spei. Consequens .a. nemo
concedet. Et nec ualebit arguere a timore ad spei, sed
uero differentia denuntiat ex nā diuersa eorum actuum,
nam timor e fuga mali cuius motuum e malum mortis
lex bonitas uita, quare h mirum si eodem habitu quo gma-
mg uita timem mortem, hoc e. nihil aliud e quam fugere
carentiam uita imminens e hoc ex affectu ad uita uita,
spes uero h alius motuum uale diuersum, nam licet ad spei pro-
supponatur affectus erga rem peritiam, proximum tñ motuum
explicetum e directum gerandi, ut diximus, h e bonitas rei geranda,
sed pōra

sec. p. a. liberalitas, & fides illi a quo operatur vel quid simile, 130.
 alioquin e. quo maior est bonitas debet eo maior est spes illius,
 sicut etiam eo maior e timor de illius iactura. videt ergo spem
 ut spem h. habere idem motuum qd h. amor, timorem vero habere
 idem motuum, atq. dico h. miram si timor h. vero spes oriatur
 ab eodem habitu amoris, sicut nec desperatio oritur ab eodem
 habitu, ut constat, nam licet supponat affectum erga rem qua
 desperatio proximum h. motuum deperendi h. e. bonitas rei
 sed difficultas vel aliquid simile.

Operatur q. b. si in duo habitus spei e amoris beati-
 tudinis distinguuntur & in peccatore. h. manet solum har-
 bitus fidei e spei sed etiam hic habitus ad desideratam beatitu-
 dinem, nam dico manent fides e spes ut per illas hoc depo-
 nat nos ad iustificacionem, sed h. minus requiritur desiderium
 beatitudinis, ad hoc ut hoc incipiat se disponere. & manet
 etiam ille habitus cum fide e spe. vascuons e. a. contra
 eoriam sententiam qua eorum negavit fidei e spei.

Ex negando seq. qd licet ille actus desiderii beatitu-
 dinis requiratur etiam regulariter ad conversionem, h. manet
 in habitu, qd sicut habitus spei perdit per actum contrarium
 desperatis, ita ille habitus perditur per peccatum mortale, qd
 peccatum mortale opponitur ex parte obiti virtuti obstanti
 ad procedendum saltem ad eternam, h. ergo miram qd tollatur
 habitus, sicut etiam habitus fidei e spei tolluntur per peccata
 in fidei e spei e desperatis.

Queritur 2do: an eorum habitus operentur nobis e vris
 etiam proximis. Prima sententia negat quam tenet Konrad
 disp. 19. dub. 5. e alij quos refert e sequitur Durandus in
 presenti. disp. 60. dub. 9. pro quibus videtur e. S. August. in Enchirid.
 cap. 8. ubi ait: spes a. h. nisi bonitatem rerum e nec nisi futuram
 e ad Deum eternam qui eorum h. em genere prohibet. alij h. pro-
 babily affirmant Valentia in presenti disp. 2. q. 7. puncto 1. e 3tia.
 Suarez in presenti disp. 1. sect. 3. num. 19. e 2. q. 7. art. 4. in eor. art.
 Petrus Orta in presenti sect. 2. disp. 2. dub. incidenti. e alij recentiores.
 pro qua e S. Thom. in presenti art. 3. ubi ait qd virtute spei extendi e c.
 item S. August. serm. 111. de virtutibus Dni in medio aenis de nullis salute e c.

Ita a. postea: qd si h. quo operantur nobis beatitudinem n. p. e ex-
 tendi ad operandum proximas debent dari alij h. spei Theologica ad
 operandum illis & eor. q. virtutes spei Theologica. Ita seq. qd illa spes h. minus
 nititur auxilio Dei quatuor alia. & h. minus est Theologica e ab habitu Theol.

R. dent

Quod dicitur aliqui illam spem non esse Theologicam, quia pertinet
ad benevolentiam erga proximum, non est pro motu finali
quoniam proximum cui desideramus illud bonum, spes vero qua
operamur nobis licet etiam sit amor erga nosmetipsos, coeternum
famor proprii, hoc erga se ipsum non specificatur a persona amata
nec ab amor erga amicum, non est motus bonitas nisi ad amorem
intra se, movet bonitas amici, ut diximus disputato 1. de Cha-
ritate, ideo spes qua operamur nobis specificatur a Deo, spes vero
qua operamur alii non specificatur a Deo tanquam a motu ultimo
sed ab amico.

Hoc si solutio non satisfacit, quia quaeritur ut de mo-
tivo ex parte illius cui operamur, loquendo in ea motu operandi
ex cui innititur spes, hoc est propria motuum sui hoc spes est
in utraque spe motuum ultimum est idem, scilicet bonitas, caritas,
fidelitas, et liberalitas Dei auxiliantis, videmus a. cupimus spem
magis esse Theologicam ex eo motu divino cui innititur,
quodam ex bono divino quod operatur, cum ergo illud motuum divini
nisi cui innititur est idem in utraque spe utraque erit ag. Theolo-
gica.

2do ergo est a priori per eadem conitio: quia virtus
habitu in se debet derivari ex virtute motui principali,
sic est, fides divini habitus, quia hoc demotivum principale, ver-
tutis divinae, licet motuum revelans non sit idem motu
nec fortasse idem ipse in suis actibus. si etiam caritas est unus
habitu, quia Deus, cui volumus ^{bonum} ^{bonum} est idem, licet bonum quod vo-
lumus sit multiplex, ut videmus disputate prima de Charitate,
Et idem etiam erit habitu spei qua operamur nobis et alii, cum
idem sit ultimum motuum principale operandi licet illi quibus
operamur diversi sint.

Obviatur primo: quia si habitu spei extendatur ad
operandum alii, sequitur non minus debere, si idem habitu spei
operando de salute aliena quam de propria, nam utraque des-
peratio opponitur huic virtuti. Consequens a. est falsum, quia est
aliquis desperare de salute alterius pro eis enormis peccata
est adhuc sperare salutem propriam, nec est e contra despe-
rare de propria et adhuc sperare salutem alteram hoc tenet
Et illi actus non pertinent ad eundem habitu sed ad diversos.
Et negando seq. est ad probationem dicimus, diversi
est ratio de spe, cuius salutem propriam et aliam, nam pro-
ceptum operandi salutem propriam oritur ex obligatione, cum
procu-

procedendi, nemo enim pro salute serio & constantem eam 131.
 procurat, quae non ad ius in salute aliena, sed ad
 peccatum desperando de illa, peccatur in primo, deo.
 desperans quod minus bene se habet de misericordia, victoria
 Dei. Sed quatenus sine sufficienti fundamento debemus iudicare
 alios, quare est iudicium absolutum de futura damnatione alteri,
 quare est sit in potestate committitur & morietur in gratia Dei.
 Et sic quod desperando de salute altera aliquantulum desistimus
 ab illa procurando prout sepe tenemur. Et prout semper
 expeditur importune, & opportune, cum prolixitate. quamvis
 ego quod haec situalabile sit de genere, ad de salute alteri
 in particulari, cum hoc in deo quod aliquis retineat spem
 actualem & habituaem circa salutem propriam desperando de
 salute alteri, saltem quando in desperat de illa, sed de minus bene
 sentiat de poena & bonitate Dei, sed quod male sentiat de proximo
 mo. contra quem tunc magis ex parte peccat, quam contra Deum.

Dicitur: ad amittendum habitum spei debet requiratur
 peccare in his indiciis peccatis, contra illam, sufficit unum pec-
 catum quale est desperatio de salute proximi. Et in illa habitus
 extenditur in rem, ut iam conuenit, ad salutem alteram, amitte-
 tur etiam per desperacionem de salute aliena. & confirmatur quia
 qui desperat de salute propria, quae minus in desperat de altera, per-
 dit totum habitum spei quo sperabat etiam alteram. Et contra
 qui desperat de altera perdit habitum quo sperabat propriam. Et
 unitatem & simplicitatem illius habitus.

Per habitum spei relinquere potestatem in peccatore
 ut inueniuntur commode, conueniunt autem, saltem non videtur ad
 procurandam suam salutem, hinc est quod per desperacionem de salute
 propria perditur ille habitus quo sperabat, hoc contra finem prin-
 cipalem intentum ab illa virtute, et quod in statu in hunc usque illo
 principio sum in ut in statu sperandi salutem, ad procurandam a-
 salutem aliorum non debet relinquere eam nisi ut ille sit principia-
 liter relinquendo illum habitum in peccatore, per desperacionem
 item de salute aliena non semper perditur, sed adhuc non
 peccat contra finem principalem huius virtutis, et quod adhuc
 est in statu sperandi & procurandi salutem propriam ad quem
 pertinet, relinquatur ille habitus.

Dicitur: Sed in peccatore ubi supra dicentem spem
 et eorum bonorum quae ad ipsum generationem pertinent. Et
 cum s. Thoma in secunda art. 3. nos non potest sperare bonum
 alteri

alterius nisi illi fiat aliquomodo unum; hoc a ^{tripliciter} habetur
contingit, primo si lex bona alterius redundet ad ipsi bonam
nram. Ita si quomodocumque personam ad parantem pertinet ut
si iis pater, filius, frater &c. 2do si sit amicus, &c. 3o
quod ad amicos pertinet iam aliquomodo nra si & pocius
circa alios exercere similitudinem & spem. tunc ergo pocius spe-
rare salutem proximi amando scilicet illum & pocius magis
amore nobis coniunctis & speramus illi salutem sicut & nram.

Tertio quasi sit: utrum spes habet certitudinem?
Reso dubitandi & causa sane potest qui beatitudinem sperant
eam non consequuntur & ideo non est certa sed fallibilis. Ceterum
tamen est vera sententia est in hac parte. Ita cum S. Thomas 2o 2ae
art. 4. & cum Magistro in 2o dub. 26. quod doctrina determinatur
per actum. Ita ad Thomam. scilicet cuiuslibet certitudinem quod potest
& depositum motum sequatur in illum diem. & ad Rom. 8.
spes non confundit. & ad Hebr. 6. dicit sem tenari quam aeterna
hereditatem ac firmam. & in eodem capitulo negari vocat sem for-
tissimam salutem, & in Tit. 2. cap. 12. dicitur non sum-
quemus debere firmissimam spem in diuino auxilio collocare.

Ita spes certitudo est digne potest unum capite
declaratur. Primo, ut dicitur certa quatenus proponitur contra
spem vanam & fallaciam, illa est. dicitur illud vanum per qui ali-
cui diligenter inseruit, sub spe remanens qua potest fraudari,
in qua sensu dicitur. vnde Tobia cap. 2. manifeste dicit
falla est spes tua & elemosinas tuae. Rayn hoc a. sensu spes
nra certissima est & aliis vanitate aliena, nra est. Fali-
ter obsecrans legem dei. Frustrabitur spes tua, & ideo dicitur
Bachus spem non confundere, nisi in se. eam confisionis &
deceptionis, sicut contingere solet vane sperantibus. Do dicitur
tur spes Christiana. certa prout significat firmitatem in spe-
rance, nam sicut per appetitum certum. Illi adhaeret firmiter
obito, ut vidimus in Tractatu de Fide, ita spes quae est in vo-
luntate. dicitur certa quando ita voluntas adhaeret rei
firmiter sperata ut offendat se nulla ratione dimouendam,
contingit a. hac adhaesio firma in voluntate dicitur
primo quando est bonitatem obiti amati firmiter deherens
illi per certum affectum quo illud persequitur. sic dicitur
ut voluntas dei per actum claritatis qui dicitur Deum
nuper ora, & huiusmodi adhaesio firma h. requiritur ad spem,
potius est. firmissime sperat aliqua quae mediocriter amamus,
sicut

sicut contra rationem memoriter gerere, quae vehementer
 desideramus & amamus. Sed ergo motus diuisionis firma, qui
 est propius spes, & quando est propius motum spei fir-
 missime gerens ostendentes, quod nullas rationes aut motiua
 contraria deperiores nos de illo bono. cum e. uiderimus scilicet
 in a. spem in eo directe, amorem ad confirmationem animi
 aduersus motiua deperiores, consequens est scilicet ut firmior spes
 in qua animus magis afficitur obato, scilicet quia magis confirmatur
 aduersus motiua deperiores. hinc nascitur potissima firmitas
 uita spei, cum e. spes oriatur ex fide diuina operata & fuchta-
 tis, quae duo firmissima sunt motiua, ab his motiuis confirmatur
 ad, firmiterque aduersus quaecumque alia motiua contraria quae
 possunt inducere ad desperandum, deoq. spes appellatur ab hato.
 firmissimum solacium, anchora, hinc hata est firma, hoc est,
 in deperens, quia nulla potest esse motiua quibus fuchtu spei non
 possit commouere, & hic est modus spei Christianae cum firmissima
 ratione, sicut dicebat Job cap. 3: etiam occidens me in gremio
 uerato.

Obiicit jmo: per eundem habitum geramus salutem
 etiam aduersum, ut supra concessimus, esse eadem motiua, in illa
 geramus firmissime sed tenuissima & infirmissima aliquando
 spes. Et si sufferant illa motiua ad firmissimam spem. Et
 sequendo de firmitate superioris explicata, spem etiam salutem
 alienam esse firmam, ita est geramus q. ad si potiam, fuchtatem
 misericordiam & c. ut illa motiua confirmant nos ad nunquam
 penitus desperandum de alienis hominibus salute quoniam e. in doctu
 bene & male operandi, in hoc e. sensu dixit hugobinus supra
 citato de nullis proxijs salute cum uirius de desperandum.
 Et in diuina, inter hanc nostram salutem & alienam q. gratia obli-
 nos spes proprie salutis, gratia e. obligamur ad procurandam
 salutem nostram per obseruantiam totius legis, quam sine spe non
 volumus moraliter obseruare, quia pro admittat contra salutem
 alienam, & ideo firmiter geramus salutem nostram, hoc est, cum firmiter
 proposito nunquam desperandi. Sed pro eadem rationem fre-
 quenter tenetur gerere positum ad salutem, ut etiam quos
 nos ad bona opera, quam alienam. Et nunquam nobis licet,
 de propria salute desperare, quia in eo statu in quo est desperatio
 est etiam ex parte. Qui dixit hunc sufferens ad bene operandum.
 at vero proxijs q. aliquando reperiri fortasse in eo statu in
 quo eis uita composita est desperata, & per consequens ferè sit
 reperate

recordia vult aliquando levare alienam misericordiam cum
 modico detrimento proprio, aliquando cum magno, & tñ sterg
 e ceteris misericordia. si Penitentia aliquando docet de gra-
 vissima totum offensam Dei, aliquando de or offensam graui, ali-
 quando de oibz etiam leuibz. si charitas aliquando amat
 bonitatem Dei super oia, aliquando minus vehementer & sine
 illa comparate, quon tñ actum elici ad eodem habitu rep-
 ponit P. Konner infra dya. 24 de Charitate dub. 8. num. 148.
 uno affectu simplices ex velleitates & erga eadem obéti, licet
 aut actus amoris impetiti, oriuntur tñ ab eisdem habitibz
 intans, sicut ab eodem habitu acquiritur oriuntur amor sim-
 plex & amor abstractus. si ergo ea quadam redundantia p-
 pter neglogia extendi ad sperandum Deo ea etiam quæ pro-
 missa hnt, licet n per spem ex certam, videntur est.

Quinto quaeritur: an liceat sperare, in rebus proprijs meritis?
 qua quæstio controvertitur cum hæreticis nri temporis, qui
 licet negant vt magis deprimant utilitatem bonorum operum.
 videtur Bellerm. hb. 3. de Iustificacoe cap. 7. Vetus & a-
 tholica sententia negat hoc spem aliquam concipi bonis operibz,
 n tñ in illis ultimo videndo, de in pnia & felicitate Dei quæ p-
 e vult ille premiare. sic Paulus dicebat de seipso gal. 6:6.
 Ego a. in iudicia apparebo in conspectu tuo, & laborum cum
 apparuerit gloria tua. & Paulus 2 ad Timoth. 4: q. bonum
 certamen certavi, cursum consummavi, fidem seruavi, in rebus
 quo reposita & mihi corona subtrahat, quam reddet mihi Dns
 in illa die &c. ecc. concipi spem ex ^{proprie} meritis, quam
 tñ ultimo resoluit in felicitatem & iustitiam Dei.

Advertant tñ coeque AD. & caeterorum & vitium super-
 bia & presumptionis, ne forte confidamus in ^{proprie} meritis tri-
 buendo illis nris viribus, ne item patemur Deum teneri, iam ad
 pœdagon nobis peruerentiam, item ne presumamus oia certid
 nos esse iustos, deniq ne propterea contempnamus alios, sicut ille
 Pharisæus qui reprehenditur a sñe Lucae 8: per quæ facile
 potest explicari omnia loca, quibz hæretici struuntur ad confor-
 mandum suum errorem.

Sexto quaeritur de ordine fieri: an sit prior vel posterior
 or fide & Charitate. Qd facile, factum hnt rationem actum
 fidei, e. tñ p-ore priorum actu charitatis. Primum per p-ore
 h rationem firmiter, & sperare in Deo nisi certo & firmiter quæ-
 ritur Deum p-ore & velle dare auxilia ad salutem, hoc a. n ordo
 nisi

221
nisi per fidem. 2da etiam pars condat ex Trid. sess. 6.
cap. 6. ubi spes ponitur inter dispositiones praecedentes habitum
fidei; si vero sermo sit de habitu spei tunc potest infundri
ante habitum Charitatis, dicendum & de illo, quod dicitur de
habitu Fidei in simili questione.

SECTIO III

De subiecto spei Theologicae.

Non est controversia imprimis de damnatis, quia in his nullus
manet actus vel habitus virtutis Theologicae, sunt enim actualem
desperationem, talem et carent item fide Theologica, sine qua non
datur fundus spei, carent etiam deinde diabolice honesto signali
& a fortiori actus spei Theologicae.

2do consentiunt omnes in eo quod haereticus vel infidelis
non habet habitum vel actum speciem Theologicae, si-
des enim est fundus rerum sperandarum, et teste Paulo in ista
radix salutis, juxta Iud. m. sess. 6. cap. 8. ipsa denique fun-
datur certitudo spei in hominibus, quamvis ergo possit manere fi-
des sine spe, non tamen contra spes sine fide, est enim blivosa in eo statu.

Tertio certum est speciem manere in peccatore, nec amitti
per infidelitatem vel desperationem, quod patet a simili ex fide, quae
manet in peccatore, quia necessaria est ad conversionem. Similiter spes
quae ad eandem conversionem requiritur manebit quando per peccatum
desperatio non expellitur. Controversia itaque est de aliis rebus scilicet
de Beatis, de Christo Domino, et de habitibus purgatorij; et quidem de beatis
aliqui docent ipsos habere habitum spei, et aliqui etiam actus quibus
spem gloriam corporis quam nunquam habent, beatitudinem etiam aliorum
non est, quae cum operando ab eis non apparet, cur non sint actus spei Theologicae.
ita Suarez in p. p. disp. 3. s. 2. et alij apud Vasquez 1. p. disp. 24. c. 1.

Alij dicunt manere quidem habitum spei in beatis
non per aliquem actum spei, nullum enim est ibi potest dici, sed per ali-
quos actus complacentiae v. g. et gaudij de beatitudine, qui ab
eodem habitu oriuntur, ad eundem enim habitum referuntur
desiderare aliquod bonum, et gaudere postea de illius ac-
ceptione. ita docent multi Recentiores quos sequitur Ro-
ninus in praesenti disp. 19. sub. jo. addunt tamen manere
habitum, quoad denominationem spei, quia pro illo statu non potest
habitus

habitus elicere actum sperandi in ordine ad quem appellatur 134.
habitus spei. Alij de neg. concedunt dari in beatis actus
spei quibus sperent gloriam corporis & salutem aliorum, h. in
dari habitum, q̄ deficiente obiecto primario, q̄ erat gloria h̄c
eiusus evacuatur habitus, illi a. actus eliciunt a virtute charitatis vel
ab alio privilegio beatorum. Ita Loxa cum alij in p̄senti disp. 7.

Dico primo. In Beatis h̄c manet factus quoad actum pro-
prium spei. Ita S. Thomas in p̄senti q. 18. art. 2. & alij
Theologi cōiter, quos sequuntur etiam Authores 2. d. sententia 5.
Probati. a. p̄t. ex Paulo 1. ma ad Corinth. 13. ubi de charitate in-
gulariter dicitur q̄ nunquam exidet & de. om̄o Theologus veritatis
certus; nunt. a. manent fides, spes, Charitas, & tria h̄c,
maior a. horum ē. Charitas; ex quo loco colligunt cōiter
Patres nullum actum spei manere in patria. Et eodem modo col-
ligitur h̄c manere illum actum spei. Deinde quoad gloriam h̄c
colligitur ex eodem Paulo ad Rom. 2. spes q̄c videtur, h̄c spes,
nam h̄c videt quis, quib. sperat. Dicitur: poterit saltem sperare
cogitatione beatitudinis qua h̄um ē præsens sed futura. At hoc
h̄c contrabit ex diendis.

Ratio item generat̄ p̄t. de obij. obedi. q̄ de r̄o. 2
spei ē q̄ tendet in bonum arduum, gloria a. corporis, contraria
beatitudinis, & alijs huiusmodi, h̄c h̄c absentia, h̄c h̄c ardua
beatis quib. sine difficultate, illa. habebunt. Pro h̄c h̄c r̄o. 2
explicatōe, oportet scire quid illigatur nōc ardui quando d̄ p̄t.
ad oc. obedi. spei. alij ē. per arduum illigunt d̄ q̄ n̄ p̄t.
nōc v̄t̄o assequi sed alteri arduo, quare spes spei semper
sperans ab alio. Ita S. Vasquez i. p̄t. 2. q. 2. cap. 1. & Ferrarius
in p̄senti 6. disp. deb. 1. qui hanc explicatōem conatur
desumere ex S. Thoma 1. ma d. 9. 40. art. 1. ubi dicit h̄c sperari
quæ facile, & mox in n̄ra potestate habem, & in p̄senti 8. 17.
art. 5. ubi distinguit spei a magnanimitate, q̄ h̄c tendit
in bonum arduum sperans aliquid q̄c n̄ra potestate, spes vero
Theologus sperat arduum alteri arduo assequendum.

Itac h̄c explicatō ardui ē contra h̄um sensum, q̄c
re ē. facile nobis assequi obtinere, aliquid ab amico quam aliud
a nobis metipsis. differtis aliquid videtur obtinere, a seip̄s =
igro arduum arduum per quærentium in Theolo-
gico, quia obtinere a parente vestem vel librum, itaq. magis
proprie dicitur illis sperari quam aliud, q̄ magis arduum ē.
Iuxta S. Thomas contrarium movet, nam in primo loco sperari
cillo.

est. solum, negat sperari que facta e in sua potestate. Et
n. negat pot. sperari difficulta que a nobis quidem sed diffi-
cilius. In 2do. a. loco distinguit quidem magnanimi-
tatem a spe Theologia. Et hac sperat ab alio scilicet a Deo,
h. th. dicit hoc e de voce ois spei, imo contrarium supponit
cum ait magnanimos sperare, aliquid arduum e sua potesta-
tis. Sicut dicitur in 1. Doctor. 1ma. 2da. dicta,
q. 40. art. 1. ubi proterem utrum arduum e difficile, e claris
q. 42. art. 3. ad 2. ubi ait spes e de bonis que p. quis
adipisci, p. a. aliquid adipsi bonum vel per se vel ab alio.
Et hoc p. e. spes de actu virtutis qui e in sua potestate. conti-
tutes.

Ally ergo videntur per arduum illigere obsequi difficile,
hoc e, p. nonnulli labore e conatu p. omni consequi. Contra hoc
in videtur de p. p. omni sperare etiam ea que nro labore e in-
dustria requirenda p. st. sed que oio pendunt ab alio solo sine nra
cooperante, p. e. aliquid sperare a Pontifice dignitatem ad
cuius consecrationem nulla p. omni industria ipsi sperantis
utilis est sed sola voluntas Pontificis, quam in sperat ad eam
partem inclinandam.

Ego quidem iuxta eadem sententiam arduitatem
desidero ad proprium actum spei, per hanc in arduitatem
illigo id qd videtur illexisse Paulus ad Rom. 8: ubi sic ait:
Et licet intra nos gemamus adoptionem filiorum Dei expectan-
tes redemptionem corporis nri, spes e. salvi facti sumus.
Spes a. que videtur n. e spes, nam quod videt quis, qui sperat?
In a. qd n. videmus, speramus, per patientiam expectamus. quibus
verbis videtur spei nra satis bene d. carissime, videtur e. spes
connotare, patientiam, gemitus, e molitias presentes p. ca-
rentiam rei sperate. Ideo namq. h. ad Hebr. 6. appellavit
spem fortissimum solatium, qd videtur supponit tristitiam
e solati indigentiam. Ideo etiam Proverb. 13 dicitur spes,
que inferitur, affligit diam, qd ubi carentia rei sperate n.
est afflictioem n. dicitur proprio sperare. Deniq. in
hoc sensu obsequi spei dicitur arduum, hoc e, qd n. apparet
habendum ^{nri} pot. superantem molestiam, solatium, afflic-
tionem presentem, que quasi mons asperimus mediat inter hom.
e consecrationem rei sperate. ubi ergo n. e inquietudo, e
molestia nra, spes proprie n. e, in per patientiam expectamus,
ut dixit h. th., hoc e, per affectum ex nra sua voluntate
ad solamen

ad solamen animi afflicti & connotantem oīo molestiam, 135.
qua oritur ex carentia rei desiderata, contra quam afflictio-
nem confirmat anīm spes quae tunc, hortatur ad patienti-
am.

Hinc infero iam rāem a priori cur beati h̄ pōt
habere vllum actum sp̄i, nam siue desiderent salutem alio-
rum, siue gloriam proprii corporis, siue aliud hac oīa desip-
rant absq̄ vlla afflictione, molestia, vel eximi perturbate
cum tranquillitate, & quiete imperturbabili, quare n̄ indigent
aliqua confirmatōe contra anxiātam & difficultatem deur-
rentem, vbi, e. n̄ ē molestia n̄ ē difficultas quae terreat, & dōo
etiam h̄ pōt habere actum desideratis circa aliqd̄ obitu, q̄
etiam despero ē fuga quadam cum tristitia & dolore, q̄
fugemur ab obitu amato, beatus a. quando videt h̄ fore
q̄ d̄ desiderabat desiderit quidem ab eius desiderio absoluto,
n̄ t̄n cum dolore aut anxietate, & deo n̄ dicitur desperare.
infertur etiam obiter cur Deus h̄ sit capax sp̄i nec vllus
Theologus eam in Deo posuerit, q̄ scilicet importat illam
maximā p̄fectionem animi afflicti & solatio indigentis
quae in Deo p̄t ex cogitari.

Hus supponit de actu sp̄i dico iam dō. Habitu
sp̄i Theologia h̄ manet in beatis nec quod ex tationem
sue quodā denominationem. hac ē S. Thoma in p̄enti art. 2.
in corp. & ad j. & 3. & art. 3. & jma dō q. 67. est. q. 5.
& 3. p. q. 7. art. q. eandem tenent Bonavent. Capreolus,
Lutherus, Scotus, Gabriel, Almainus, Valentia, & Vasquez
quos refert & sequitur Turriani in p̄enti dō. 82. dub. j.
quibus accedunt Loria ubi supra.

Colligitur a. lex mōdo con illigendi illa verba
Pauli j. ad Cor. 13. nunc manent fides, spes, Charitas &c.
ex quibz verbis colligi solet fides n̄ solum quod actum sed
etiam quodā habitum excludendam in patria, eadem a. ē rō
de. sp̄i, de. vtraz ē. Paulus aq̄ loquitur. rōo item in rivis
p̄ncipio fidei redditur, cum ē. dixerim habitum sp̄i n̄
p̄llere actum deidery vel p̄dery circa beatitudinem, sed solu
dari de sperandum a Deo h̄ motuam duram, consequens
ē vt in patria vbi nullus p̄t ee actz p̄p̄rii sp̄i, vt tam vniuz,
otroz est habitz, ac per consequens p̄tbeat oīo ex actu p̄
v̄tutatem quam in eo statu haberet. a quo a. habitu
eliciantur vbi gaudium & amor beatitudinis concedimus
facile

facile elici ab habitu ordinato ad omnimodi actus & ad beatitudinem tanquam ad motivum finale, qui habitus, ut supra diximus, etiam in via differt ab habitu spei.

Quies: beatus qui desiderat nostram salutem se habere aliqua motiva ex parte nostra ad desperandum, & se contra illa motiva confirmat, suam animam ex motu propriae & bonitatis Dei, qui licet in eis proprio actus spei eo quod obicitur ad beatitudinem beato modo explicato, debet tamen esse ab aliquo habitu Theologico, cum huiusmodi motum ipsum pro motivo cui innotuitur, et per consequens ad hunc actus poterit manere habitus spei. **Re:** debere quidem dicitur in beato aliquem habitum ad eos actus, in tamen habitus spei, quia illi actus in se actus sperandi; nec confirmant contra motum desperandi, cum beatus in se potest desperare, ut supra vidimus; & ergo alius habitus utroque loci videtur de illo actu elici videtur quibus Beatus confirmat animam contra motiva, in quidem propria desperandi, sed, fuga passiva ab obiecto, quia tamen habitus in via in dicitur, quia omnia quae speramus, in via speramus cum illo salatio impuncto contra perturbatores & tristitiam ortam ex desiderio rei speratae.

Peniamus iam ad alterum dubium de Christo Domino, de quo S. Thomas in presenti q. 82. ad i. 3. parte. q. 7. art. 2. concedit operam gloriam corporis, in tamen per virtutem Theologicam spei, quia haec eis singulari traduntur quidem, negant in Christo spem, ut Medina 3. parte. dicto art. 4. Lorca in presenti disp. 7. in fine & alij multi. alij tamen concedunt ut Suarez 3. parte dicto art. 2. Pasquier ibi. Durandus & Ronnach in presenti cum alijs recentioribus. quae sententia videtur probabilior loquendo de re ipsa ex principiis supra contentis, nempe gloria corporis appareret Christo anima, ut supra explicato, hoc est in habere nisi per molestias & sollicitudines presentes, quare spes habebat rationem solati propriissimi & connotabat intentionem prout volebat Paulus supra adductus, merito ergo dicebatur sperare a Deo gloriam corporis. quia tamen in poterat sperare beatitudinem aeternam seu visionem Dei quam tamen habebat, deo fortasse apud S. Thomam in dicebatur habere spem Theologicam plene & adequatam, hoc est, in habebat spem tam plene terminatam ad Deum quam terminatur spes nostra, hoc est, ut ad eum in quo est in quem sperabat, ad eum tamen actum sperandi quem Christus habebat adorat in ipso habitus infusus, cuius appellatur spes deo Theologica, sive magis completa, ordinata in ad eliciendum actum sperandi.

a Deo

a Reo gloriam corporis.

136.

Rebat de Anab. Purgatori, de quibz locca in presenti
disp. g. num. 2. videtur inclinare in partem negantem eo qd
spes congruat, aliqua incertitudine rei sperate, huiusmodi
a. hie tenet omnimodam certitudinem. Sicut tñ scilicet affirmat
in quenti q. 2. art. 7. in corp. & ratio e clara, qd ibi illud bonū
apparet arduum, hoc e, nisi per molestram & cruciatu pro-
sentis consequendum, quare h parum solaty accipiunt a hō
certissima. future beatitudinis, quamvis a. hie certitudinem
sua beatitudinis future nihil obdat, tum qd ille tota illa
e certitudo fidei cum voburitate, qua certitudo n videtur re-
pugnare actui spei, tum qd tempus remanet arduitas in obto,
qua sufficit etiam si dicit certitudo.

SECTIO V.

Utrum qui haberet revelationem suae reprobatio-
nis posset sperare?

Suppono ex supradictis desperacionem viciu etiam spem de fia-
tore actum voluntatis, ut tenent oēs Theologi cum Sto
Thomas, a quibz reuocare conatur Iustitiam in presenti disp. 84.
dub. 1. dicens desperacionem ee actum dely, n pō e. explicari
quatis sit actus voluntatis quo aliquis desperat, nam ex vna
parte debet ee fuga, ex alia vltiq n pō ee fuga, qd ois fuga
e p aliquid malum, aperiō a. n e p malum obto, imo p ha-
menter amant qd desperant, n e fuga sed reditum illi
quo induatur illud obto nullo modo ee futurum.

Hoc n funditu leuo, e ad deserendam coram omni
sentiam, imo, ut supra monui, facile percipitur in volun-
tate, quales sit desperatio quam spes, nam desperatio, ut dixi,
e fuga voluntatis n quidem p malitiam obto, hoc e,
durum, sed p repulsum qua voluntas fugatur & repellitur
ea p impobilitatem antecedentem vel consequentem quam
considerat in obto, dat e. bene qd Petrus amat Ioannem a
quo tñ repellitur & fugatur: recipitur itaq das in obto
ut absolute ametur bonitas & caritas, defectu bonita-
tis caat eorum, defectu pobilitatis desperacionem, vltiq e fuga,
sed

sed vates dixerat, ut dictum est in superioribus.

Hoc supposito quodlibet vulgaris est in desperato de propria salute ita ut mala ut si licet etiam supposita reuelatio futura dampnosa. Prima sententia dicit regnare hunc modum reuelationem etiam de potestate Dei absoluta. Ita Bonaventura in 2. dicit q. 8. q. 1. circa litteram. Richardus, Alexander et Guilielmus Parisiensis, quos sequitur Dionysius Richelius de iuribus hie a. 5. c. Gregorius de crimine dicta dicit q. 8. in fine ultima questionis quamvis dubio, in eandem tamen sententiam inclinatur.

2da sententia docet eum cui timore reuelatio fieret hoc adhuc esse debere sperare suam salutem, quia adhuc habet auxiliam sufficientem. Et adhuc salus est illi potestis et potest esse per consequens teperetur eam sperare. Pro hac sententia referri solet Victoria, et eam videtur Gregorius de crimine ubi supra q. 1.

Tertia sententia docet illum hominem non teperi sperare salutem, si tamen iam potest desperare, quia actus desperatio est intrinsece malus. Quarta sententia videtur tenet in eo casu licitum esse desperationem de salute. Ita P. Roninch dicit in presenti dicit. 20. art. 13. Valentia dicit. 3. art. 4. puncto 1. Jurrifans dicit. 65. dicit. 2. et alij quos hie deferunt, quia cum non potest ille habere unquam sperare potest sentire q. 1. in spe.

Quintus inferens aliqui hominem cui Deus reuelat ipsam in tali momento certum peccatum commissuram, hunc inquam, graviter tentatum de illius peccatum et memorem illius reuelatus non potest illud peccatum vitare, quia non potest sperare victoria tentationis, nec sine hac spe potest serio condonari copari ad ventum illi tentandi vehementi. Ita Roninch dicit. 19. num. 125.

Pro resolutione adverte hoc dupliciter excepitur eiusmodi reuelatione. primo ita ut sint duo consequentes, hoc est, si occurrat earum memoria vel noticia prius ipsa quam fiat peccatum vel quam debet exercituum libertatis se per illas reuelat. 2do potest condonari ita dote in mente ut pro illo prioriter antequam homo operetur, sicut prevenitur alijs cogitabilibus, cui etiam prevenitur ab illa noticia vel memoria reuelationis de operando suo.

Hoc supposito dico primo non regnare de potestate absoluta horum aliquid reuelationem suam reprobationem. hanc docet S. Thomas q. 23. de veritate art. 8. ad 2. Valentia in presenti dicit. 3.

disp. 3. q. 4. puncto 1. Turrianus disp. 65. dub. 2. Haegues 137.
 pna de disp. 72. num. 15. Barner infra 2. 22. art. 1. dub. 5.
 Rovinch ubi supra dub. 12. num. 11. et alij coniter. *Sti. 11. de*
facto damnati certissime sciunt se si liberandos in eternum
pa poenis quas patrentur. potuisset ibidem Deas revelare. aliter
se si daturum ei gratiam si semel peccasset qua resurgeret ex pec-
cato, tunc a. post lapsum ille. hoc infallibiliter scires tuam
reprobacionem. deniq in ordine ad poenam absolutam nulla apparet
contradictio.

Docuerunt in Theologi des illam revelacionem illigen-
 dam ee. e interpretandam in sensu comminatorio non absoluto,
 sed de facto Deo vult oed. dum ee in hac vita habere statum via-
 torum, e per consequens pde. contendere. *ad* bravium propositum
 salutis aeternae. *si* quidem moraliter loquendo facite. si poest
 si proventurur eiusmodi revelate. ita ut si poest speare
 salutem.

Dico, 2do. si hoc ita reseretur sua damnatio fu-
 tura ut pro priori pae ante exercitium libertatis occurrat, me-
 moria illi revelatis cui prebet assentum certum, si ee illo modo
 sperare suam salutem. hec e ratio Theologorum cum S. Thoma
 e ee pro se experientiam omnium, nemo e. e qui quantumvis
 cogitur poest speare. si ee certissime e evidenti in me scit ee
 si ee futurum, imp. postea illy pda deestis statim a se, iuxta
 illud Maronis: *huc mihi in vine inevitis fas quemquam federe*
Divus.

Adducunt aliqui ad hoc probandum hugubtinum de
 correptione grae cap. 13. e de Gen. ad lib. 11. cap. 67. e 18. e Angel-
 mum de cast. diab. c. 31. qui supponunt Angelum e primum hominem
 si peccasse, quem carum vel lapsum, qd si poeisset pgenerantiam
 sperare. Verum in is locis illi P. hoc si dicunt, ad qd nec
 Angelus nec nos fuissent felices in illo statu si resp. praxi-
 uissent suam vnam proximam e. lapsum, de poia a. spe-
 randi si agunt. Molis adduci poest Bernardus. sermo, 101. super
 psal. qui habitas: ubi sic ait: dicit spes parata ee magna,
 inextinguibilis bona a Deo fidelibus suis, dicit spes
 mihi illa, servantur, nam tertia quidem habitas carno,
 mihi ait, ad illa. ubi Bernardus supponit, sperari si poest
 si aliquomodo si corrigetur futurum. rdd deniq a priori
 sumat ex supra dicitur vel effecti spei qui chelt e confor-
 mat animi aduery pusillanimitatem e desperationem,
 hec

haec autem directio animi tam potest oriri ex cognitione
certae impossibilitatis consequentis quam antecedentis, tam
e. e. impossibile velle, et vultari per intentionem absolutam
in id quod praesertim impossibile in potestate consequenti quam antecede-
rent, nec potest spes ullo modo affectu colatur si non proponatur
obicit utroque modo possibile, quare de hoc puncto non videtur
posse ullo modo dubitari.

Dico 3tes. In praedicto etiam casu licita est des-
peratio de salute. Sed primum ratio: quia desperatio non est odium
beatitudinis, sed solum fuga, quam voluntas ostendit se fugam
ob impossibilitatem obicit, quod amat. Et cum obicit proponitur
impossibile saltem impossibilitate consequenti, sicut voluntas
potest esse de causa non sperare, poterit etiam desperare, per hoc e.
nulla fit iniuria obicit de misericordia Dei, stat quippe
adhuc affectus qualis potest esse erga beatitudinem, stat debita
existimatio de divina misericordia. Denique cum malitia
desperatio consistat in hoc quod impedit spem necessariam ad
consequendum et perseverandum in via salutis, non est tunc des-
peratio mala quando spes praerogatur aliunde impedita
per gratiam certissimam damnationis futurae. quare sicut
nunc damnati non peccant per omissionem spei, ita non
peccat desperando salutem nisi simul adiungant aliquid mala
motuum, vel aliquam irreuerentiam contra Deum in ipso
modo desperandi.

Obiicitur imo: potest aliquis damnari ob peccatum
solum desperatio, si a haec revelaretur sua reprobatio adhuc
peccaret desperando, alioquin non damnaretur, et per consequens
fuit facta revelatio. Et etiam post illam revelacionem non est huiusmodi
desperatio. Respondeo in eo casu non potest illi revelari suam repro-
bationem, quia eo ipso cessaret malitia desperatio, nisi forte postea
inmemor revelacionis adhuc desperaret, vel nisi revelatio esset
otio consequens et haberet se priori modo supra declarato,
de quo postea dicemus.

Obiicitur 2do: si ille homo sua revelata est sua reprobatio
licite desperaret. Et tunc de facto ovis reprobi, solum per acci-
dens obligantur ad non desperandum, et haec scilicet ignorans
suam futuram damnationem, per se a. poterit etiam licite despe-
rare. Respondeo neg. Quia illa ignorantia quam reprobi habent
quam dicitur in via non est per accidens sed velle, per se comen-
sant statui viatorum in quo sit, imo si haberent revelacionem
reprobationis

reprobatio excusantur per accidens a peccato gerendi, quia
revelatio illa est sicut per accidens in nouo, nondum damnato.

Dico 4to. si revelatio se habet hoc modo, id est
ita ut pro priori natura occurrat ei potius ante exercitum
libertatis, non videtur potius eo modo reuelari alicui clare, quam
peccatum eo instanti committendi. *Probatur:* quia revelatio pec-
cati supponit peccatum, permissum a Deo. Et videbat iam deus
illud peccatum cum omnibus suis principijs que in actu primo prox-
imo ad illud poterat inducere, vel ab illo remouere. Et ea omnia
principia iam praeiudicabantur ante reuelationem. Et reuelatio
ipsa non erat ullum ex istis principijs. Et postea reuelatio non ponitur
pro priori natura ante peccatum, nam quicquid est pro priori
natura non est ex parte principij, est conditio, vel ad inducenda
cum vel ad remouendum habitum a peccato, et per consequens iam
in ipsa executione, peccatum non fuerit eo modo quo fuisse
preiudicatum, nam haberet iam aliquid aliud ex parte principij
potens inducere vel remouere, ab illo peccato, repugnans ergo
revelatur clare, illud peccatum per reuelationem non excusantem.

Dico 5to. si reuelatio fiat primo futuri peccati
fuit primo ^{magis} explicata, ita ut eo instanti non precedat eius
memoria pro priori natura, sed solum habeatur consequenter ad
exercitum libertatis, non videtur cur Deus non possit reuelare alicui
suum peccatum cum tota sua gravitate et determinate. *Probatur:*
quia scilicet consequens nullo modo potest augere, vel minuere libertatem
aut vires respectu operandi antecedentis, illa enim reuelatio in eo actu
est oio consequens, ut suppono, et relinquens peccatum in tota
sua gravitate, et libertate. *Explicatur maior, varijs exemplis.*
primo Angelus eodem instanti quo elicit actum liberum intuetur
perfectissime illum, nec ideo illi actus est minus liber, nam illa
intuitio est consequens et eodem modo si Deus reuelaret mihi
me habere talem actum et liberum, illa reuelatio clare eodem
instanti existens non impedit nec minuit libertatem meam operandi
tam est, et consequens quam cognitio Angeli qua intuetur suam
operam presentem. 2do Deus ab aeterno intuetur per-
fectissime omnia sua decreta libera, quae tamen non ideo sunt minus
libera, nam illa visio decreti est oio consequens ad, exis-
tentiam decreti. Et eodem modo potest mihi per reuelationem mani-
festare meum decretum malum abijurationis liberta-
tis ipsius. 3tio deus scit omnia per seiam infusam cognos-
cet omnes tuas operationes liberas, et tamen hoc instanti non

minus

minus liber erat ad oppositum, licet eodem instanti haberet
sciam infusam nec determinavit, quod nimirum ea scia
erat consequens & eodem modo potest esse scia infusa ope-
rari male atque praevincio libertatis & eodem modo fieri
potest revelatio.

Dico ultims. si reuelas futura damnata fie-
ret hoc etiam modo atque idem consequens ad omnem operam,
si tolleret honestatem & obligationem operandi salutem.
Conclusio huc colligitur ex praecedenti, nam sicut per
Angelus eodem instanti pro signo posteriori videre suam
operam malam elutam pro signo priori, ita potest pro eodem
signo posteriori videri se per illud peccatum damnatum. po-
tens est prius scire Deum eo etiam, ut si Angelus semel pec-
cat nunquam eum ad poenitentiam vocet vel peccatum dimittat,
postea peccat libere Angelus, videt deinde pro signo posteriori etiam
esse immunitatem Dei, & per consequens si est ubi ultimus locum Cogni-
tionis. ecce in eodem instanti reali poterat pro priori nunc
bene operari, poterat operari salutem, pro posteriori etiam si
eam operari, sic ergo potest pro posteriori illud prius cognoscere
ex reuelatione Dei facta consequenter, quia quidem si magis im-
dixit potestatem operandi pro signo priori quam scia proprii
peccati quam Angelus accepit lex peccati iam praesentis. quan-
do ergo Doctores dicunt huiusmodi reuelationem impedire faci-
tatem operandi, illi debet de reuelatione qua sit pro priori nunc
si de reuelatione hoc modo facta.

Hinc infero primo hoc modo reuelare alicui
suum damnationem etiam si damnatus sit ob idem peccatum
desperatus, si est in eodem instanti in quo desperavit liberum
& culpabiliter cognoscere per reuelationem consequentem suum
peccatum desperatus iam existens & damnationem si illud futu-
rum, hoc quippe reuelatio consequens si impedit de desperatio
praecedens fuerit libera & culpabilis & de potuerit in eodem
instanti operari & vitare damnationem.

Infero deo hoc hanc reuelationem damnatae sex pec-
cati fieri prius tempore quam fiat peccatum, dummodo scilicet
in instanti quo fit peccatum non praecedat reuelatio aut, eius memoria
pro aliquo priori nunc ante peccatum, sic est. Cum toto tempore
praecedenti habebat praesentiam nec operandi nec future. Dou-
mente in illo instanti quo cum modo operatio habet si praecedat
pro aliquo priori nunc illa scia aut memoria illi, sic habebat
sc. in

se in ordine ad operandum, sicut si nunquam illam operationem
 irascisset, post operationem vero in posteriori nãa habebat illam
 sciãam operantis presentis. sic ergo potuisset reueloẽ antecedere
 tempore peccatum sed subsequi hãc, ita ut adueniente occasione
 peccati sciret, et peccare quam habere sciãam vel memoriam
 illius reueloẽs.

Quæstio: si illa reueloẽ fuerit pro priori nãa impediret
 potãam operandi. Et tãmiã sit pro posteriori, si tã sit in es in-
 stanti reali, impediret eandem potãam, nam incompatibilitas for-
 mamã attendit debet in ordine ad instans reale, qdã a. e. pro
 posteriori nãa iam e. in eodem instanti reali. Et si ea reueloẽ
 e. potãam operandi nã potẽt eẽ simul pro eodem priori nec etiam po-
 terant eẽ in eodem instanti reali, etiam pro diuersis signis, sicut
 qdã e. peccatum qã nã potẽt eẽ simul, nã potẽt etiam eẽ pro di-
 versis signis in eodem instanti reali, e. eodem inuentur in aliis
 formis incompatibilibus.

Confirmatur: qã repugnantia inter eam reueloẽm e.
 potãam operandi hãc, qdã reueloẽ ea reueloẽ affert unquam as-
 sentum qdãm destruitur obitu spẽi, sed in quocũq; signo ponat,
 ea reueloẽ, si tã ponitur in illo eodem instanti reali, qdã ipso des-
 truit obitu spẽi. Et in illo instanti reali nã e. obitu sufficiens ad pon-
 nẽ e. potẽt eẽ in eodem instanti reali obitu spẽi e. destructio eẽ
 spẽi, alioquin in eodem instanti reali idem eẽt realiter e. nã eẽt.

Et negando primam coniecturã ad probandũ dico nã eẽ
 incompatibilitatem realem inter illam reueloẽm e. potãam operandi,
 sed solum inter illas existentes pro eodem signo, e. in hoc differunt
 at alijs formis realiter incompatibilibus quã adducuntur in exemplũ.
 Ad confirmacoẽm vero simulatẽ. R. obitu spẽi nã destrui per illud
 iudicium nã sit pro eodem signo, qã ut aliquis potẽt generare nã
 requiritur qdã realiter nã cognoscat obitu nã futurum sed solum
 qdã nã cognoscat illud pro illo signo pro quo ipse operare, hoc a.
 nã destruitur per reueloẽm posteriorẽ nãa.

Actes: quid sit a parte rei hoc qdã e. illam reve-
 lacoẽm e. pro signo priori vel pro posteriori, nam videtur qdã eo-
 dem modo foret si fuisset pro signo priori, nec videtur aliud
 eẽ, existere, pro signo priori nisi reueloẽm in sua entitate
 eã talem e. de tali obitu ut potẽt conducere ad actum, spẽi vel
 remoueri ab ipso, hoc a. semper haberes illa reueloẽm eã sem-
 per haberes eandem entitatem. Et nã variatur eã actus hãc
 solum per hãc signa diuersa in eodem instanti reali. In hoc
 dubium

Quibus diximus in Tractatu de actibus humani agentes de
libertate actus humani; videantur quae dicta sunt.

Ex dictis hactenus colligitur generalis cognitio pro-
reparatur ad actum. Sicut aliqui e. volunt progredi in iudicium
de futuritione obiti. Ita S. Vauquet in 1. parte g. 84. num. 3.
e. in 1. am. 2da sup. 40. num. 7. e. sup. 99. num. 11. S. P. Terri-
engus in presenti sup. 60. sub. j. haec tñ sentia difficilis e. qd
illa videtur de salute absolute futura in malis erit iudicia
falsum & nō ipseipm. prudens, nei dicitur creditibile. qd pro-
ceptum sui obligat hominem ad habendum iudicium falsum tunc
quo nō potest operari, cum tñ oēs teneantur operari. & confir-
mari p. qd ad operandum circa res aliq. nō compert requirit
illud iudicium absolutum, nam B. Virgo, quando de facto
querbat falsum inter cognatos & natos, n. quarebat illum
tunc, illa p. qd spe illius inueniendi, & tñ nō habebat iudi-
cium absolutum quo iudicaret ibi eum e. inueniendum, nam
iuxta eorū sententiam, quam sequitur Suarez 2. tom. in 3. partem
sup. 19. sect. 6. nunquam habuit assensum aliquem falsam
& ad actum sui nō requiritur assensus ille absolutus circa
futuritionem.

Alj dicunt sufficere assensum conditionatum,
scilicet saluabor si per me non steterit, Deus e. dabit mihi
vires & potestatem, quem assensum habent ex fide. Ita Suarez
in presenti sup. 15. sect. 7. num. 2. e. sup. ubi affert Qua-
dam e. legam. haec etiam sentia digna e. qd iudicium d.
illa potestate antecedenti manet etiam in eo qui habet
reuelatōem sua reprobatōis, adhuc e. iudicaret possibile e. e.
quam salutem p. antecedenti, & tñ illa nō potest operari; qd
videt nō e. possibile p. consequenti.

Media ergo via incedere possumus dicendo requiri
quidem ultra assensum de p. antecedenti assensum etiam
p. dependentem circa probabilitatem eventus, n. quo dicam: ego
saluabor, sed solum quo dicam: probabile e. me saluandum
ex nō apparet repugnantia antecedens vel consequens circa
meam salutem. sic e. B. Virgo in praedicto casu d. t. a.
bat iudicabat in actu signato de probabilitate illius rei
quam immedicabat & sperabat, in quo sensu videntur verba
illa existimantes, eum e. in comitatu, hoc e. probabile
e. iudicabant circumstantiis praesentibus qd e. in comitatu,
in quo quidem iudicio nō errabat, qd reuera erat probabile.

Adueste

Adverte tñ iuxta supradicta ad actum spei n̄ requiri oīd qđ .140.
iudicamus ab omne n̄ apparere repugnantiam etiam consequen-
tem, nam si in eodem iudicanti pro posteriori nōd foret reue-
latio reprobatiois, iam appareret in eodem iudicanti repugnantia
consequens ad salutem, & tñ pro illo iudicanti notūisq; sperare.
sufficit ergo qđ inducens pro illo priori attentus qđ oībz q̄a
pro eo signo apparent ei proponitur n̄ apparere, talem repug-
nantiam seu probabilem ee salutem quantum ē ex vi illorum
motiuorum, hoc ē. iudicium sufficit vt voluntas attendendo
ad ea motiua qđ q̄a sola se pro eo signo attendere, pot̄ ab-
solute sperare, licet attendendo ad alia q̄a pot̄ pro signo poste-
riori progoni n̄ pot̄t sperare. qđ si volueris sufflere, ali-
quantulum iudicium circa possibilitatem ante eandem sine
illo, 2do iudicio circa possibilitatem consequentem, dum modo
tñ n̄ sit pro eo signo priori iudicium contrarium de impossibilitate
consequenti, n̄ malum contentam de hoc, ille tñ erit per accidens
p̄ inaduertentiam, nam per se loquendo illi qđ vtramq; possibi-
litatem examinat in obiecto et exercet voluntatem ad sperandum.

Et hoc sufficit de Virtute Spei.

